

PIGEN VED SØEN.

ROMANTISK DIGT I SEX SANGE

AF WALTER SCOTT.

OYERSAT I ORIGINALENS VERSEMAAL VED A. MUNCH.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn. (O. H. Delbanco. G. E. C. Gad. Gyldendalske Bogh. C. C. Lose). Thieles
Bogtrykkesi 1871.

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken från 1871 digitaliserades i januari 2015 av norska Nasjonalbiblioteket, varifrån de scannade bilderna i mars 2017 kopierades till Projekt Runeberg och försågs med ny OCR-text för att korrekturläsas.

iVi in Reisefælle over Skotlands Heder, Og siden paa mit Høstlivs stille Gang! — Erindrer Du, at just paa hine Steder, Dem Skotlands store Barde tidt besang, — Du gav mig Digtet om Loch-Katrines Mø Og om det vilde Liv paa Fjeld og Sø? Det bringer jeg Dig her nu tro tilbage Omsat i Modersmaalet« kjendte Klang. O, lad det minde Dig om hine Dage, Da Walter Scott os førte med sin Sang Fra Dal til Dal, og over stille Yande, Hvor skyblaa Fjelde høit mod Himlen stande; Hvor overalt paa Færden, fjernt og nær, Udbredte sig et mildt, romantisk Skjær iAf mangt et Digt, som Verden har henrevet, Og her til Virkelighed fast var blevet. Har jeg formaaet i vort skjønne Sprog, Som end for Dansk og Norsk er fælles dog, At tolke værdigt denne Digtnings Fylde — Da er det Dig, jeg dette mest maa skyldte.

A. M. FØRSTE SANG.

JAGTEN.v o "Nordens Harpe, der saalænge hang Paa Alraetræet yed Sankt Filians Kilde, Mens Aftenvinden bar saa let din Klang, At Vedbend, hel misundelig, dig vilde Omhylle med sit tykke Bladebang — O, Minstrel-Harpe! — døves end din Sang Af Blades Raslen og af Bækkes Vove? Maa dine søde Lyd end tause sove? Kan de ei hæve sig endnu engang? Kan du ei meer om Krigerhæder kvæde. Kan du ei meer faae Møen til at græde? —

Ei saa, i Caledoniens gamle Dage, Var stum din Røst ved Festens glade Larm, Din Sang om Hæder og om Elskovs Klage Opildned og bevæged da hver Barm. I hver en Pause hørtes dine Toner At svulme høit med herlig Symfoni, Og skjønne Damer, Høvdinger med Kroner, Sig bøied for den, sænkede sig deri. Thi end var Emnet for din Sang, den høie, Stolt Ridderfærd og Skjønheds klare Øie.⁸

O, vaagn igjen! — Hvor uvant end den Haand,

Som over dine Strenges nu vil famle,

Dog vaagn igjen ! — Skjøndt knapt formaar min Aand

At vække Gjenlyd af din Klang, den gamle, •—

Skjøndt svag min Sang, og dømt, at snart forgaae,

Og hel uværdig mod din ædle Tanke —

Dog, hvis den end et Hjerte kunde faae

Til høiere og fuldere at banke —

Forgjæves har jeg da ei vovet paa

Dig, Skotlands Harpe, af din Gren at tage.

Yær taus ei meer! — Kom, Tryllerske, tilbage!JAGTE N.

i.

Kronhjorten havde slukt ved Kveld Sin Tørst i Monans friske Væld, Hvor Maanen syntes dandse paa Den klare Skovbæks Bølger smaa. Sit Leie søgte den for Nat Dybt i Glenartneys Hasselkrat, Men, just som Solen tændte op Sin Baun høit paa Benvoirlichs Top, Blodhundens dybe, tunge Glam Gjenlød fra Dal til Fjeldets Kam, Og svagt, som fra den fjerne Skov, Lød Klang af Horn og Hestehov.

2.

Som Høvdingen, der hører Skrig: »Til Vaaben! — Fjenden nærmer sig!« — Saa Skovens kronede Monark Sprang fra sin Seng af Lyng og Bark,

13.10

Dog- for han tog' sit Løb, det vide,

Han rysted Duggen fra sin Side

Og, som en hjelm smykt Fører, stolt

Sin Krone han mod Himlen holdt,

Et Øieblik han saae i Dal

Og veired Morgenvinden sval, —

Et Øieblik han lytted til

Hvor .Tagtens Larm sig nærmed vild, —

Dog, da han første Fjende saae,

Han flere ikke vented paa.

Men satte. med et dristigt Sprang,

Igjennem Krat, henover Vang,

Og foer nu fremad, fri og snar,

Mod Hederne ved Uam-Var1).

3.

Nu kom tilsyne Jagtens Tog; Hver Kloft dens Larm tilbageslog, Til mange Lydes vilde Hav l)et vakte Bjerg nu Gjensvar gav: Vel hundred Hunde glammed der Og hundred Heste klapred nær, De muntre Horn i Luften sang. Og hundred Stemmer dertil klang Med Glam og Hyl og vildt Halloh! — Benvoirlichs") Ekko fik ei Ro. Langt bort da flygt ed ba nge Raa,11

Daadyret skjult i Dække laae, Og Falken fra sin Klippetop Saae undrende paa vilde Trop Til langt forbi dens skarpe Blik Jagtstormen gennem Dalen gik. Svag, altid mere svag dens Larm Gjenlød fra Kløft, fra Klippens Barm, Og ensom Taushed stille faldt Paa Skov og Fjelde overalt. —

4.

Skovkrigens Larmen mindre var ' Paa Bøiderne ved Uam-Var Og knapt forstyrred Hulen, hvor I Oldtid sad en Kjæmpe stor. Thi, før de naaede Bjergets Kam, Alt Solen høit paa Himlen svam, Og mangen Jæger, alt som bedst, Blev nødt at standse trætte Hest. Af Hundene i Dyrets Fjed Knap halv Kobbel fulgte med — Saa listigt da hint bolde Spring Dem havde ført i vildsom Ring.

5.

Den ædle Hjort lidt Hvile fandt Paa Bjergets søndre, bratte Kaut, Hvorunder dybt man øine kan¹²

Menteiths det skønne, brede Land. Med Angestblik det ædle Dyr Saae over Bjerg' og Eng' og Myr Og pønsed paa at søge Ro I Aberfoyls det fjerne Bo. Men nærmere var dog et Læ 1 lyse Krat om Loch Acliray, Hvor Birkefaner vaied ned Og over stille Vande græd, Og blanded sig med mørke Gran Paa Benvenues⁰) den steile Rand. Frisk Kraft med Haabet kom igjen, — Den Høi henover Heden hen — Holdt imod Vest med vinget Fod Og trætte Jagt langt bag sig lod.

6.

For langt det blev at melde her, Hvormangen Ganger gav sig nær Ved Cambusmore⁴), hvormangen Haand Fortvivléd strammed Tøilens Baand Da bøit i Luft Benledi⁵) steg-, — Hvo paa Bochastles Hede veg, Hvo nølede at stemme mod Teiths⁶) svulmende og stride Flod, Hvorover Hjorten, denne Dag, To Gange svam, med raske Tag.¹³

Af Jægerne kun Faa det var, Som naaede Soen Vennachar — Og' da mod Broen Turk det led, Den første Rytter ene red.

7.

Alene, men paa Maalet gridsk, Den Rytter brugte Spore, Pidsk: Thi fuldt i Syne Hjorten foer Udmattet, sølet til med Jord, Skumplettet, mens hvert Aandedræt Den hulked frem, til Døden træt. To Hunde af Sankt Huberts Kuld') Berømt for Mod, for Lethed, Huld, Kom tæt i Sporet af dens Fart Og syntes vinde Spillet snart. Thi, knapt et Spydsmaal fra dens Side, Blodhundene foer frem, at bide, — Ei nærmere de kunde naae, Ei Hjorten større Afstand faae. Saa over Stok og Sten det gik Alt efter Jagtens vilde Skik, Langs Bredden af det stille Vand Imellem Krat og Afgrundsrand.

8.

Den Jæger tænkte, da han saae Det høie Fjeld mod Vest at staae:¹⁴

Her maatte Hjorten vende om, Naar denne Vold i Veien kom. Paa Byttet vis, alt seiersglad. Han maalte Hjortens Takke-Rad ; Til Uüvssaar og Dødshalloh Han drog- sit Sværd, sit Veir alt fro. Men. som han dundrende red nær Med hævet Arm og blanke Sværd, — Den kloge Hjort undveg hans Stød Og bag en Klippe, i sin Nød, Den dreied om, sig styrtd bråt Ned i en Skovdals dunkle Nat, Hvor, snarlig tabt for Mand og Hund, Den fandt i Trossachs dybe Bund Et skjult, et ensomt Tilflugtssted. Der lagde den sig stille ned, Og' medens tykke Løvtag paa Dens IJoved dryssed Blomster smaa Og kolde Dug, — deri hørte, hvor De nu vildledte Hunde foer Med hæse Glam langs Dalen hen Mod Klippen, som gav Gjald igjen.

9.

Tæt efter Hundene jog frem Da Jægeren, at muntre dem — Men, snublende i Kfoftens Skred,¹⁵

Hans Hest nu faldt udmattet ned.

Vel utaalmodig Rytteren

Med Pidsk og Spore drev paa den —

Omsonst! — thi ak! — den Ganger prud

Stiv strakte sine Lemmer ud,

For aldrig meer at reise sig

Til raske Løb paa Jagt, i Krig.

Dens Herre da, dybt rørt af Anger,

Stod sørgende ved døde Ganger:

«Mindst tænkte jeg, da først jeg red
Dig tøilelet ved Seinens Bred,
At høilandsk Ørn her i dit Blod
Sig skulde mætte, Ganger god!
Vee, at jeg Jagten, Dagen saae,
Som kosted dig dit Liv, min Graa!« —

10.

Hans Horn da gjennem Kløften lød At kalde fra forgjæves Nød De trætte Hunde, som nu krøb Tilbage fra det
vilde Løb, Og trykked sig mod Herren ind Med sænket Hale, kuert Sind. Endnu dog Kløftens hule Gang
Forlænged Jægerhornets Klang — Af Dagdrøm Uglerne foer op Og Ørne skreg fra Bjergets Top,¹⁶

Rundt om de mange Lyd nu foer, Til Ekko svared som et Chor. Med Iil nu Jægeren skred hen At søge op en
Følgesvend, — Men ofte standsed han paa Vei: — Sligt sælsomt Syn før saae han ei.

11.

Thi Uagens sidste Vover gled
Mod Vesten over Dalen ned,
Uver Purpur-Tind, hver Fjeldspids vild
Var badet som i Glød og Ild.

Men ingen Straale kunde naae
Til Kløftens Bund, som dunkel laae,
Og hvor den skjulte Sti sig vandt
Rundt mangel Pyramide-Kant,
Som op fra Dybet bråt sig skjød
Med Top, af Lynet splintret, rød,
Og rundt mangt isoleret Fjeld —
Naturlig Borg for Passet vel, —
Uhyre, som det Taarn, hvorom
Paa Sinars Slette lod Guds Dom.

Snart kreneleret Brystværn lig
De Klippetinder formed sig,
Snart atter steg, fantastisk, let,
Med Kuppel og med Minaret,
Vildt smykket og udbuet kjækt¹⁷

Som af en indisk Arkitekt. Og ingen af de Borge var For Bannere og Vimpler bar — Thi holt fra deres steile
Bred Faldt i umaalte Skovdyb ned Den vilde Roses Hæugerad Og funkled i Duggens Bad, Og Slyngevæxters
Fylde blod For Sommervindens Suk henflød.

12.

"Naturen spredte, fri og vild, Her Blomst og Plante, modernild. Viin-Rosen gjorde Luften sød, Hassel og

Hvidtjørn sammenskjød, Og Primlens Blomst, bleg-violet, Fandt i hver Revne Bolig let; Rød Fingerbøl,
Natskygge stod, — Symbol paa Straf og Overmod, — Tæt ved hinandens Side her Og blanded deres mørke
Skjær Med hver en Plet og hvert et Læg Paa den veirslagne Klippevæg. Lys Birk og Asp histnede græd Med
hvert et Blad i Bæven ræd, Foroven Ask og krigersk Eeg Fra Klippelifter kjækt opsteg.¹⁸

End mere høit, de ranke Granet-Udstrakte sine sorte Faner, Og gamle Stammer ofte hang Udover spaltet
Klippegang, Hvis Kanter næsten sammenstødte, Saa Granerne hinanden mødte. Men allerhøiest glimted hvide
Fjeldtinder, ad hvis bratte Side Neddandsed let Bjergbække smaa, — Der kunde Øiet neppe naae Til
Sommerhimlens kiare Blaa. Saa sælsom vild den hele Eg-n Vel syntes Alfedrømmes Hegn.

13.

Frem mellem Krattet lyste snart Et Indsig, trangt og dybt og klart, Som aabned knapt, fra Rand til Rand, Et
Svømme-Rum for vilde And. Nu skjultes det af tykke Lunde, Nu mere bredt det øines kunde, Saa Klipper,
grønne Høie smaa Sig i dets mørkblaa Speil gjensaae. Jo længer Jægeren fremskred Kanalen blev alt mere bred
— Løvrigt Banker meer ei stod Fremspringende fra Skovens Rod,¹⁹

Men syntes flyde mellem Sivet Som Borge, af en Grav omgivet. End meer udvided sig det Sund Og skilte dem
fra Modergrund, Til hver af dem benævnes kan En Holme i et stille Yand.

14.

Og nu for Vandreren der ei Sig viser noget Spor af Vei Til Udgang af den stængte Dal, Hvis han ei dristig klattre
skal Op ad en Skrænt, der rager bråt I Vandet ud. Han tager fat: En Stige blev ham Gyvlens Rod Og Hasselskud
tidt hjalp hans Fod. Da saa en aaben Pynt han vandt, Et deiligt Syn for ham oprandt: Thi, straalende i Aftens
Glod, En Flade, blank og gyldenrod, Loch Katrine⁸) laae for ham udstrakt I al sin Længde, al sin Magt, Med
Forbjerg. Bugt og krummet Vig, Med Øer, Purpurpletter lig, Der op af Lysglands hæve sig, Med Bjerge, der som
Kjæmper staae, Fortryllet Land at vogte paa.²⁰

Mod Syd uhyre Benvenue Stod høit i majestætisk Gru Og' kasted imod Søen ned Af Klippeblokke vildt et Skred,
Som en forgangen Verdens Sted, Og vilde Skoves grønne Fjær Dets Top og Sider dækked her, Mens fjernt i
Nord mod Himlen stolt Ben'an °) sin blege Pande holdt.

15.

Fra steile Forbjerg skued nu

Den Vandrer ud, henrykt i Hu ;

»O, hvilken Scene,« udbød han,

»For Fyrstepragt, for Kirkens Mand, —

Om, paa hin Skrænt, en Ridders Muur,

I Dalen blidt et Jomfrubuur!

Paa Engen hist, i fjerne Blaa

Et Kloster mildt, med Taarne graa!

Hvor lysteligt da Horn fra Borgen

Forjage kunde træge Morgen!

Hvor sødt, mod Kveld, da klinge kunde

En Elskei's Luth i stille Lunde!

Og, naar saa Midnatsmaanens Pande

Sig baded i sølvklare Vande,

Hvor høitidsfuld, fra Klostrets Gang,
Vigiliemessens fromme Sang !21
Mens Klokkeklangen over Sø
Hist paa den stille, grønne Ø
En Eremit vel vilde kalde
Til, for hvert Slag, at lade falde
En Perle paa sin Rosenkrands
Med stille Bøn og fromme Sands!
Og Horn, og Luth, og Klokker, — alle
De Stemmer skulde venligt kalde
Vildfarne Vandrere ind til Fest
I oplyst Hal, som ventet Gjæst!

16.

»Kun Lyst da var at vandre her! —
Men nu — hin Hjort forbandet vær! —
Som Eremiten dybt i Krat
Jeg søge maa mit Ly for Nat.
En Mosbænk bliver Sengen min,
En Eeg min grønne Baldakin. —
Dog — lad det gaae! — paa Jagt, i Krig,
En kan sit Ly ei vælge sig;
En Sommernat, i Skov tilbragt,
Kun giver lystig Morgenvagt.
Men Folk i denne Vildmark sværme,
Som det var bedst, sig ei at nærme —
Et høilandsk Røver-Eventyr
Blev meer end Tab af Hest og Dyr.
Jeg ene er, — mit Horn skal gjalde22

« -

Maaskee det kan mit Følge kalde, Hvis ei — lad times hvad der vil — Mit Sværd har prøvet værre Spil.«

17.

Men neppe klang hans Horn igjen, For, see! — som efter Lyden hen, Frem under gamle Eeg, der hang Fra
Klippe-Øens grønne Vang, En liden Baad gled over Sø Let styret af en fag-er Mø. Den skjød hen over stille Bugt,
Som rundt om bratte Forbjerg smukt Sig bøied i et yndigt Sving, Og skylded sagte Vovers Ring, For Grædepilens
blege Blad At bade med sit friske Bad, Og kysse, hviskende paa Strand, De hvide Kiselstenes Rand. Just Baaden
rørte Søverbred, Da Jægeren forlod sit Sted Og stod, i Buske skjult, at see Den Jomfru ifra Sø, den Fee. Nu
Piaren standsed, ret som hun End vilde fange Tonens Grund. Med opreist Hoved, Blikket spændt, Og- Øret imod

Lyden vendt,23

Med Lokker, frit henkasted' bag-, Med skilte Læbers Aandedrag, Hun stod der. som et Monument Af græske Kunst, i Lytten spændt, Som en Najade, sendt fra Vand, At vogte over So og Strand.

18.

Og aldrig græske Meisel har

En Nymfe dannet, mere klar,

Ei en Najade, mere huld,

Ei Gratie, meer yndefuld! —

Hvor var hun skjær, skjøndt Sol og Vind

Let havde brunet hendes Kind ! —

Den korte, lette Arbeidsleg

Kun voldte, hendes Farve steg

Og lod, ved hastig Svulmen, see

Glimt af en Barm, saa hvid som Snee.

Skjøndt ingen Hofskik havde bragt

End hendes Skridt til afmaalt Takt,

Dog aldrig Fjed, meer let og fort,

Fra Lyngblomst rysted Duggen bort ;

Selv liden Klokkeblomst, saa fin,

Sig reiste efter hendes Trin.

Skjøndt hendes Tale røbed Klang

Af Fjeldets Maal, den lød som Sang,24

Saa sølver-reen, saa blød, saa mild, At aandeløs man lytted til.

19.

En Høvdings Datter vist hun var, Thi Silke-Plaid og Snood 10) hun bar Og gyldne Spænder, — hendes Dragt Vel robed ædel Byrd og' Magt. Ei ofte Jomfrubaand var lagt Saa skjønt i rige Lokkers Pragt, Hvis sorte Glands vel kunde bringe Til Skamme selve Ravnens Vinge; Ei ofte om en Barm saa hvid Var Plaiden lagt, med ærbar Flid; Og aldrig Spænde, gyldenstolt, Dens Silkefolder sammenholdt Vel over bedre Hjertes Slag, — Saa mildt og godt, som Vaarens Dag. Vil Du udforske Ellens Sind See kun i hendes Øie ind! Loch Katrine ei i dybblaa Speil Gjengav meer trofast Kysten steil, End her fribaarent Blik Dig lærte Hver Følelse i hendes Hjerter: Hvad enten Glæde dandsed fro I hendes mørke Øies Bo, Hvad heller Sorg og Medynk kræved25

Et Suk, som dybt af Bryst sig hæved; Hvad enten barnlig Ømhed varm Opildned hendes Datterbarm, Hvad heller ydmyg Andagt der En Bøn opsendte, Himlen nær, — Hvad heller en Fornærmers Ord Fremkaldte Harmens Aand, som boer Saa dybt hos Folkene i Nord. En Følelse dog dulgte hun Vel pigestolt i Hjertets Grund, Skjøndt reen hun følte Flammen stige; — Behøver jeg dens Navn at sige?

20.

Da Hornet taug, hun hæved klar Sin Røst, som Vinden kjærlig' bar: »Fader!« — hun raabte — og hver Klippe Den søde Lyd knapt Tilde slippe. Hun standsed lidt. Der kom ei Svar. Hun raabte atter: »Malcolm, var Den Hornklang din?« — Lidt mindre klar Det Navn dog hendes Stemme bar, Saa Ekko ei det kunde fange. »En

Fremmed er jeg — vær ei bange« — Saa talte Jægersmanden prud Mens han fra Krattet traadte ud. Dog Pigen, skræmt, med hurtigt Stød

3*26

Sin lille Baad fra Stranden skjød, Og da hun fjernet var fra Kyst Hun trak sin Plaid tæt over Bryst. (Saa opskræmt Svane vilde svinge Sig bort, og pudse krøllet Vinge). Nu sikker, dog forvirret end, Hun paa den Fremmede saae hen — Og' ikke saae han ud saa ry, At Piger skulde for ham flye.

21.

Vel havde Manddomsaldrens Magt Sit Præg alt paa hans Aasyn lagt, Men dog ei slukket freidig Tro Og Ungdomsild, som hader Ro; End fyrigt, muntert Sind der stod Og Villiekraft og frygtløst Mod, Og Blikkets Lynglimt, optændt snart Til hastig Elskov, Vredes Fart. Hans Lemmer støbt' i mandig Form, For Jagtens Idræt, Krigens Storm ; Og, skjøndt nu klædt til Fredens Færd Og vaabenløs, kun med et Sværd, Hans stolte Holdning viste vel At ædelbaaren var hans Sjæl, Som bar han Grevekronen rank Og traadte frem i Harnisk blank.²⁷

Let han sin ringe Nød berørte, Fortalte, hvad der hid ham førte. Hans Tales Strøm flød smuk og fri Med Anstrøg af Galanteri; Dog Tonen lød, skjøndt blid og skjøn, Meer vant til Byden, end til Bon.

22.

En Stund saae Pigen paa ham hen Og svared da, nu tryk igjen: "End høilandsk Hal staar aaben vel For vildsom Vandrer over Fjeld — Og ei uventet kom Du frem Til Øen hist, vort vilde Hjem. For Duggen end af Heden svandt Et Leie var dig redt, forsandt'. Paa Bjerget, som hist gløder rødt. Har Ryper alt og Aarfugl blødt. Og vore Net i Søen faldt At skaffe til din Kveldsmad Alt.« »Nu, ved Guds Kors, her feiler Du, Min fagre Mø« — han sagde nu — »Jeg har ei Ret, ved Eders Fest At hilses som en ventet Gjæst. En Vandrer, Hændelsen hidbar, Vei, Følge, Hest jeg mistet har, Og aldrig jeg — Du Vene, hør! — Har aandet Eders Bjergluft, før²⁸

Ved denne Fjeldsøs Tryllestrand Jeg fandt en Fee i Alfeland,«

23.

»Jeg' gjerne troer« — lød Pigens Svar,

Mens hendes Baad sig nærmed snar —

»Jeg gjerne troer, at ei dit Fjed

Har før betraadt Loch Katrines Bred.

Og dog, igaar, mens Kvelden led,

Har gamle Allan forudsagt

Dit Komme, og din vilde Jagt.

Graahærdet Seer n) havde vendt

Sit Blik mod Fremtid — Alting kjendt :

Han saae din Hest, en Skimmel graa,

Som død indunder Birken laae,

Beskrev din Form, din Mine høi ,

Din Jægerdragt af Lincoln-Tøi;

Det gyldne Horn med Kvaster paa,

Det Sværd med kroget Blad han saae,

Den Hue, sat med Heirefjær,

Og de to sorte Hunde der.
Han bød, at ordne Alt til Fest,
Tik Velkomst for en ædel Gjæst.
Men let jeg tog hans Spaadom kun.
Og da henover Sø og Lund
Nys fjerne Ekko Horn kl ang bar —
Jeg troede, det min Faders var.«²⁹
25.

Den Jæger smiled: »Eftersom
Jeg lig en Vandre-Ridder kom
Her til dit Hjem, du Blomst for Piger! —
Forud forkyndt af graa Sandsiger,
Og udentvivl i Skjæbnens Skrift
Bestemt til alskens stor Bedrift, —
Saa vil jeg trodse glad hver Fare,
Naar kun fra disse Øine klare
Et venligt Blik vil mit besvare!
Tillad mig først den lette Daad
At styre over Strøm din Baad.«
Med skjelske Smil nu Pigen saae
Ham uvant Arbeid tage paa,
Thi sjældent før, om uogengang,
Hans fine Haand en Aare tvang.
Dog tog han fat med Kraft, vel stor,.
Saa Baaden over Søen foer,
Mens Hundene den fulgte bag-
Med oprakt Hoved, Piben svag.
Ei mange Gange Aaren faldt
I Søens Speil, som mørkned alt,
Før de til Klippe-Øen vandt
Og Baaden fast ved Bredden bandt.
25.

Den Fremmede saae rundt om Strand. Men lige ned til Søens Rand³⁰

Var Alt saa tæt og vildt besat Med Underskov og tykke Krat, At intet Sted ham mærke lod En Vei for menneskelig Fod, Før Bjergets Mø gik foran i En skjult, uanet Klippesti, Der bugted sig imellem Krattet Hen til en aaben Eng, indfattet Af Taarepiil og Birkelund , Hvis Grene feied g'ronne Grund. Her, til et Skjul i Farens

Stund, En Høvding havde røist et Buur, Ukunstlet, vildt, som Skovnatur.

26.

Det var et Huus, vel ganske stort. Men paa en sælsom Maade gjort Af Emner, der, fra Skov rundt om, Bygherren let i Hænde kom. Af Eeg og Ask de gamle Stokke, Raat hugget til i svære Blokke, Var paa hinanden sammenlagt Til Væggen var i Høide bragt, Mens Leer og Mos i hver en Sprække Mod barske Vinde skulde dække. De ranke Graners lette Lag Derover danned Spærretag,³¹

Og tørret Lyng og Siv derpaa Som rodbrun Overdækning¹ laae. I Vest, mod Engen ud, man saa En landlig Svalgang, luftigt paa Naturlig Soilerække baaret Åf Fyr, med Barken ubeskaaret. Der havde Ellens fine Haand Smukt lært at slynge sig i Baand Vild Viin og Efeu, Blomsten skjær Som Navn af Jomfruburet bær, Og Clematis, — de Planter bolde, Som Katrines skarpe Luft udholde. I denne Forhal standsed hun Nu lidet, og med Smil om Mund Til Jægeren hun sagde kun: »Paakald nu Himlen og din Frue, Og træd saa ind i Trylle-Stue!«

28.

»Mit Haab, min Himmel og min Tro Maa være, Dig at følge fro, Min søde Fører!« — Dermed skred Han over Husets Tærskel bred. I samme Øieblik en Klang Af skarpe Staal i Hallen sang — Til Panden foer hans Blod i Harm, Men snart han mærked blind Aliarm,³²

Da han, som Aarsag til den Larm, Et blottet Sværd paa Gulvet saa. Fra Skeden faldet, som end paa En Kronhjorts brede Takker slang. Thi rundt om Væggene der hang Til Prydelse, om ei til Pragt, Trofæer ifra Kamp og Jagt: Et Læderskjold, et Jagthorn her, En Stridsøx hist, et Jagtspyd der, — Saa Sværde, Buer, Piles Bundt, Og Vildsvins Huggetænder rundt. Her griner Ulven, som i Dod, Og her Vildkattens Pels, saa blod Og spættet, pryder Elgens Horn Og Pukkel-Oxens, kjendt tilforn. Mangt Banner, endnu blodbestænkt Skjøndt falmet, var fra Loftet hængt, Og Skind af Daadyr, hvidt og brunt, Af Odder, Sæl, beklædte lunt Hver Side med Tapeter tykke — Saa var den Skovhals vilde Smykke.

28.

Den Fremmede med Undren saa Sig om i Hallen, løfted paa Det faldne Sværd. — Vel ikkun Faa En Arm besad, hvis Seners Magt³³

Det kunde holde fuldt udstrakt. Og mens han Sværdet veied, svang, Han sagde: »Ikkun En engang Jeg haver kjendt, som magted svinge Paa Slagets Mark en saadan Klinge.« Hun sukked, smiled, svared nu:

»Skytskjæmpeus Sværd her skuer Du! Saa let det skjælver i hans Haand, Som i mit Greb en Hassel-Yaand. Min Faders Hoide, Styrke kan Mod Ascabarts¹²) vel holde Stand. Men nu, i Kjæmpens Fravær, finder Du her kun gamle Folk og Kvinder.«

29.

Nu Husets Frue viste sig, Af moden Alder, statelig, Med ædel Holdning, lette Gang, Som kunde somme Fyrste-Rang-; Til hende Ellen, i sit Savn Af Moder, gav en Moders Navn. Sin Gjest hun varmt velkommen bod Og hver en hoflig Skik adlod Som Gjestfrihed vel kræve kan, Skjøndt ei hun æsked Navn og Stand. Saa ærede man d a en Gjest, At argest Uven i en Fest

3*³⁴

Hos en Dødsfjende kunde blive

Og uspurgt atter sig bortgive,

Naar Gjestebudet vel var endt.

Dog gav den Fremmede sig kjendt

Som »James Fitz James af Snowdoun, Ridder.

Han siger, han i Arv besidder

Et Landgods, vel kun haardt og goldt,
Men som hans Forfædre har holdt
Ved deres gode Skjold og Sværd
Fra Arildstid. I saadan Færd
Hans Fader falden var, og han —
Gud bedre! — var og i den Stand,
At maatte væрге for sit Land
Vel tidt endnu, med Sværdets Magt.
Imorges, paa Lord Moray's Jagt,
Omsonst forfulgte han en Hjort,
Kom langt fra Kammerater bort,
Saa misted han sin Ganger god
Og vandred hertil paa sin Fod.«

30.

Forgjæves dog den Riddersmand Nu Ellens Faders Navn og Stand Og ventede at faae aabenbar't. Matronens
Adfærd robed klart At store Stæders, Hoffers Skik Hun havde prøvet med sit Blik,³⁵

Og Ellen, skjøndt hun klædtes med Skovpigens simple Yndighed, Dog' viste sig af ædel Slægt I Aasyn, Form og
Sprogets Vægt: — Det vilde været underligt J ringe Stand at finde sligt Et Blik, og et saa dannet Sind, Hvert
Vink, som Ridderen gav ind. Fru Margaret med Taushed svared, Og Ellen Spøgens Form bevared Og' over hver
en Fritten gled Med skjelmisk, uskyldig Munterhed, 'i Spaakvinder ere vi, som boe . Fra Bylarm fjernt, i Dalens
Ro. Vi let paa Blæstens Ganger haste, Vor Seid paa Riddere vi kaste, Og til usynlig Strengklang Vi synge dem
vor Tryllesang.« Hun sang, og virkelig dertil Lød en usynlig Harpes]3) Spil:

21.

Sang:

»Kriger, hvil! — Endt er din Kamp. Sov den Søvn, som Alt forgjetter! Drøm ei meer om Slagets Damp,

2**36

Farens Dage, vaagne Nætter! I vor Skov-Øs Tryllelia! Useet Haand dit Leie breder, Alfeharpens Tonefald Hver
din Sands til Slummer freder. Kriger, hvil! — Endt er din Strid! Drøm ei meer om Slagets Tid, Sov den Søvn,
som Alt forgjetter — Morgnens Møie, vaagne Nætter! —

Ei dit Øre her skal naae

Klang af Vaaben, Hestes Trampen —

Ingen Pibroch H) kalde paa

Clanens vilde Trop til Kampen.

Dog kan vel ved Dagry her

Lærkens skarpe Pibe komme,

Og fra sivbevoxet Kjær

Brumme kan Rørdrummens Tromme.

Mere haarde Lyd dog her

Skal dig ikke komme nær —

Ikke Vagtraab, Hestes Trampen,

Ikke Clanens Kald til Kampen!«

32.

Hun standsed — rødmed, — derpaa sang For Aftnens Gjæst hun nok engang. Og hendes Stemme, blod og klar,³⁷

Saa længe Tonefaldet bar, Indtil Minstrellens Vers og Takt Paa hendes Læber blev frembragt:

Sangen fortsat: »Jæger, hvil! — Din Jagt er endt! Men vor Trolddom paa dig falder. Drom ei, at, naar Sol er tændt, Hornklang over Soen kalder! Sov! — Nu Hjorten er i Hi. Nær dig ligge dine Hunde. Sov! — Og drom ei om hin Li. Hvor din Hest fik Dodens Yunde. Jæger, hvil! — Din Jagt er endt. Tænk ei, at naar Sol er tændt, Hornet skal fra Skoven gjalde — Ingen Larm skal her dig kalde!« —

33.

Romt blev nu Hallen, Leiет redt For Gjæsten der, — af Fjeldlyng spredt, Hvor ofte hundred Gjæster laae Og Dagens Jagt i Dromme saae. Lyngblomsten dog sin Fjeldduft sod Forgjæves om hans Hoved gjød, Ei heller Ellens Tryllesang Hans Hjertes Feberslag betvang.³⁸

I brudte Drømme mangt et Billed

Af Farer, Nød for ham sig stilled: —

Hans Hest i Krattet nu maa døe.

Nu synke vil hans Baad i Sø,

Nu leder han opløste Hære,

Håns Banner faldet — tabt hans Ære;

Saa, — Himlen naadig mig bevare

For denne værste Nattemare! —

Hans Ungdoms Scener kom igjen

Med Billeder af mangen Yen,

Som dengang, selv saa tillidsfuld,

Han havde holdt saa tro som Guld.

Igjen hans Sjæl til dem gav Svar,

Hvis Hjerter længst ham fremmed' var! —

] dunkle Tog kom ham imøde

De Kolde, Troløse, de Døde;

Saa varm hver Haand, saa klart hvert Blik,

Som om det var igaar, de gik.

Yed dette Syn ham Tvivl betog —

Ak, skufled ham hans Sandser dog?

Har han kun flrømt om Død, om Svig? —

Er Alt kun Dunst, hvad viser sig'? —

34.

Tilsidst han syntes, han i Lund Med Ellen gik, en Elskovsstund; — Med Rødmen, Suk hun lytted til,³⁹

Varm var hans Bøn — han troer, hun vil; —

Til hendes Haand han søgte bold —

Men greb kun om en Handske kold.

Phantomet Kjøn nu skifted om,

Paa Hovedet en Hjelm der kom:

En Kjæmpes Maal det langsomt fik

Med mørknet Kind og Vredesblik;

Graaskjægget, som dets Ansigt var.

Dog Lighed det med Ellens bar.

Han vaagned, stønnende af Skræk,

Og gjentog Nattens Drømmetræk.

End ulmed Arnens sidste Glød

Og spredte Lysning, dunkelrod,

Som halvt lod see, halvt dulgte al

Den vilde Pryd rundt om i Hal.

Derblandt han stirred paa det Sted,

Hvorfra hint store Sværd hang ned,

Og Tanke efter Tanke jog

Igjennem ham som vilde Tog,

Til han, at klarne oprørt Sind,

Stod op, gik ud i Maanens Skin.

35

Vildrosens, Gyvlens rige Duft Derude fyldte rene Luft, Der Birken Balsamtaarer græd, Selv Aspens Blade sov i Fred⁴⁰

Og- Sølvlyset glimted over Det stille Fjeldvands blanke Vover. — Vildt maatte vel det Hjerte slaae Som her ei kunde Freden faae. Han følte den, vor Ridder, tyst, Mens saa han talte i sit Bryst: »Hvor kommer det, at hvor jeg gaaer, Hin faldne Slægt min Tanke naaer? Kan jeg en Bjergets Mø ei skue, For hun har Douglas-Oiets Lue? Kan jeg ei see et hoilandsk Sværd For det kun Douglas's Haand er værd? Kan jeg en Feberdrøm ei bygge For den er fuld af Douglas's Skygge? Jeg vil ei drømme meer — en Mand I Sovne selv sig styre kan. Min Midnats Bon jeg siger over, — Saa gaaer til Ro, og drømløs sover.« Sin Bøn han sag'de, tillidsfuld, — En Bøn for hver en Perles Guld ; — Til Himlen gav han al sin Kummer Og sank i uforstyrret Slummer, Til skingrende Aarhanen goel Og Benvenue stod rod i Sol. ANDEN SANG.

ØEN.1.

Ved Gry Tiuren pudser sorte Vinge. Irirken hilser Morgnen med sin Sang, Naturens Børn nu føie Alt udspringe Til Liv igien, ved Dagens første Klang. Og mens hin lille Baad fra Bugten glider At føre Vandreren paa Vei igien, Har friske Morgenluft fra Bjergets Sider Til Kvad opvakt en gammel Sangens Ven. Blidt over Søen lød din

Sang da hen Til Harpen, O hvidhaared' Allanbane!1).

2.

Sang:

»Meer hurtigt slynges Draaben ei Hist ifra Aaren hen, Meer hurtigt smelter Striben ei, Som hist betegner
Baadens Vei, End Mænd af deres Tanker slaae Hvad Godt i fordums Tid de saae. Thi. Fremmede, far over Sø -
— Tænk ikke meer paa ensom 0 !44

Hoi Plads for Dig ved Hoffets Pragt,

Hoi Plads i Slagets Rad!

God Falk og Hund for Skovens Jagt! —

Hvor Skjønhed seer de Tappres Magt,

Du Prisen vinde glad!

Tro, som dit Sværd, din Yen og vær!

Din Dame trofast, mild og kjær! —

I Elskovs, Venskabs Smil lad doe

Kun Mindet om vor stille 0! —

3.

Sangen fortsat:

Men seer i Syden Du engang En Plaid - Mand vandre om, Hvis sjunkne Mod ogvtung'e Gang Og hule Kind og
Sukken lang Af Hoilands - Hjemvee kom, — Da, Kriger, da Du vise maa, Du kan en Vandrers Vee forstaae! —
Husk da dit Held ved denne Søs. En Fremmed paa vor stille 0! —

Og hvis paa Livets falske Hav

Dit Skib skal Uheld see, —

Hvis Du, skjøndt trofast, klog og brav,

Maa søge en Landflygtigs Grav

I Mangel, Sorg- og Vee —45

Spild ei et Suk for Lykkens Tab. For Hoffolks, Venners Utroskab! Men kom da hid kun, over Søs, At finde Havn
paa ensom 0!« —

4.

Som Tonerne paa Bølgen svandt,

Fastlandets Bred nu Baaden vandt. —

Og før ad Veien frem han gik

Vor Vandrers kasted langt et Blik

Tilbage, hvor paa Øens Strand

Han gamle Sanger øine kan,

Som sad der, lænet mod et Træ,

Saa visnet, graat og uden Læ,

Som selv han gammel var og runken.

Saa sad han, dybt i Tanker sjunken; —
Ærværdig han sin Pande hæved
Mod Himlen op, som om han kræved
Af Morgensolens Flamme mild
En Funke af Begeistrings Ild.
Hans Haand, let over Strengen lagt,
Kun syntes vente Ilden vakt.
Saa stille sad han, som de Tro
Der vente Skjæbnens Dom i Ro,
Saa stille, som ei Luften voved
En Lok at løfte fra hans Hoved,⁴⁶
Saa stille, som var selve Livet Med Harpens sidste Lyd hengivet.

5.

Paa mosdækt Klippe Ellen sad Der ved hans Side — smiled glad. Gjaldt dette Smil den stolte And, Som førte
Ynglen over Vand, Mens hendes lille Hund med Gjoen Forgjæves fulgte dem fra Øen? Dog siig mig, hver erfaren
Pige, Hvi monne hendes Rødmen stige? — Tilgiv, tilgiv, o Trofasthed! — Maaskee dog Moen smiled ved At see
hin Vandrer hist paa Fjeld Tilvifte hende mangt Farvel? — Ak, skjønnne Damer! — før I finde At burde dømme
min Heltinde, Viis mig den Mo, som med Foragt Kan skue Hykling-, Skjønhed bragt?

6.

Mens end han dvæled paa sin Vei, Det var, som Ellen saae ham ei. — Men, da i Skoven ind han vendte, Et
Afskedstegn hun dog ham sendte. Tidt siden har den Ridder sagt,⁴⁷

At aldrig- blev en Krands ham bragt
Paa festlig Dag, af skjønnest Haand. —
Med Perlers og Juvelers Baand,
Der varmed saa hans Hjertes Væld,
Som dette stumme, bly Farvel.
Nu med en Svend, der føre kunde,
Og fulgt af sine sorte Hunde
Han gik. End Pigen, ubevidst,
Iagttog ham paa Stien hist.
Men, da lians stolte Form forsvandt.
En Rost i hendes Barm oprandt :
»Din Malcolm! — Du Forfængelige!« —
Samvittighed da vilde sige:
»Din Malcolm havde ikke saa
En sydlandsk Tunge læspet paa, —
Saa havde Malcolm ei sit Blik

Til Andre vendt, — kun uid, Du gik!
Vaagn, Allanbaue« — hun raabte nu
Til gamle Minstrel, — »Drømmer Du? —
Vaagn op! — Jeg vil din Harpe give
Et Emne, som den skal oplive! —•
Dit Hjerte varmes, mens Du kvæder
Høit om de Græmers Heltehæder!« —
Knap undslap hende dette Ord
Før Pigens Blod til Kinden foer,
Thi af sin Clan som Blomst paa Fjeld
Ung Malcolm Græme") blev hilset vel.⁴⁸

7.

Minstrellen nu sin Harpe slog. Tregang i Strengene han tog, Tregang den stolte Klang igjen I sorgfuld Mumlen døde hen. Da f'olded han de runkne Hænder Og sagde: »Ædle Mø, Du vender Forgjæves nu min Hu til Sang- — Mig lyder ei meer Harpens Klang! Ak — nu en mere mægtig Haand End min, har lagt paa Strengen Baand; Jeg rorer Glædens Streng — men see! Mig svarer mat kun Lyd af Vee, Den stolte Seiersmarsch nedsynker Til Suk, som for de Døde klynker! Var det saa vel, at kun for mig Den Sørge sang bebuded sig! — Har denne Harpe, der engang Ledsaged Hellig Modans") Sang, End, som af mine Fædre sagt, Den underbare Spaadomsragt Sin Herres Dod at sige fra: Velkommen min Liigklokke da! —

8.

Men ak, mit Barn, saa sukked den Hin Kveld, din Moder segned hen,⁴⁹

Og saadan kom dens dumpe Lyd Imens jeg stemte den til Fryd, Kom, spildende al Festens Glæde, Til Skræk for mig, som maatte kvæde, Og jamrede, imod mit Kald, Lydt gjennem Bothwells Banner-Hal, For Douglas's Slægt⁴⁾ blev styrtet ned Fra Hoihed i Landflygtighed! O, skal min Herres Huus nu see End større Uheld, Sorg og Vee, Er Noget Ondt for Ellen gjemt I Strengen, som sig selv har stemt, — Da ingen Fremtids Barde maa Dig, merke Harpe, mere slaae! En kort, en sidste Strengklang End lyde skal, en Smertens Sang — Saa skal du splintres her paa 0, — Din Herre ved din Side døe!«

9.

Formildende da svared hun:

»Min gamle Ven, vær rolig kun!

Din Alders Frygt har ingen Grund.

Eor Dig hver Melodi er kjendt

Som Harpe, Pibe har udsendt

I Lavlands Dal, i høilandsk Glen,

Fra Tweed til Spey — hvor Sang kom hen.

3*50

Hvad Under da, om mangengang' Ukaldte Toner af en Sang, Alt længe bundet i dit Minde, Kan af sig selv hos Dig oprinde, Og blande Krigermarschens Fryd Med Dødning - Klagens dumpe Lyd? Kun liden Grund er nu til Frygt: Vi boe jo ukjendt her, men trygt. Min Fader, stor i medfødt Magt, Opgivende sit Gods, sin Pragt, Bær'

Skjæbnen jo med roligt Sind, Som Egen hist, der trodser Vind: Dens Løvpragt Stormen kan henføre — Dens ædle Stamme aldrig røre! For mig« — her bøied hun sig', og En Klokkeblomst fra Græsset tog: — »For mig, som knapt kan see tilbage Til Mindet om meer stolte Dage — Den lille Blomst, som elsker Ly, Kan være mit Sindbilled bly: Den drikker Himlens Dug saa godt Som Rosen selv ved Kongens Slot; Og sætter jeg den i mit Haar, — Allan •— da er det Bardens Kaar At sværge paa, i henrykt Tone, Han aldrig saae en bedre Krone!«⁵¹

Hun smilte, slynged vilde Krands I sine mørke Lokkers Glands.

10.

Og hendes Smil og hulde Spøg
Det tunge Sind fra Barden strøg.
Som fromme Mænd paa Engle see,
Der mildt husvale deres Yee,
Saa han betragted hende, til
Af Stolthed og af Medynk mild
En Taare over Kinden randt.
Derpaa han atter Ordet fandt:
»Du yndeligste, bedste Mø! —
Kun lidet, her paa ensom O,
Du kjender, hvad din Slægt har fristet,
Hvad Rang, hvad Hoihed Du har mistet!
O, maatte jeg opleve dog
At see Dig pryde festligt Tog
Ved Skotlands Hof, dit rette Sted! —
At see min Yndlings lette Fjed
Fremtrine der i Kongens Dands,
Den Skjønneste i al hin Glands:
For hver en Ridder Hjertestik,
En Ledestjerne for hvert Blik, —
»Blodhjertets Dame«⁵) — hendes Gunst,
Et Emne for hver Bardes Kunst.«

4%⁵²

11.

»Vel skjøanne Drømme« — saa hun tog Til Orde let — men sukked dog: »Mig er dog mosdækt Klippe vel Meer værd, end Stol med Silketjeld ; Meer let min Fod i Hofdands vil Ei træde, end i landlig Ril, Hofskjaldens Sang, om nok saa fin, Jeg hører ei saa glad, som din. Hvad angaaer Beilere, de høie, Som for min Magt sig skulde høie: — Da husk — jeg fængsler med mit Blik Selv mørke Ridder Roderik — Den Saxers Straf, Clan Alpains Lyst, Den Rædsel for Loch Lomonds Kyst! — Han standse vil, mig til Behag, En Lennox - Plyndring — for en Dag!«

12.

Den gamle Skjald sin Glæde tvang: »Slet valgt din Spøg var dennegang! Saa vidt den Høvdings Ry heniled, Hvo

nævnte Roderiks Navn, og smiled ? I Holyrood en Mand han slog'1'); — Jeg saae, da Dolken han uddrog, Hofmændene at vige bange For bolde Drabsmands Skridt, de lange,53

Og- siden, skjøndt en fredløs Mand, Har kjækt han holdt sit Fjeldeland. Hvem ellers Dristighed vel fandt — Ak, vee mig, at jeg taler sandt! — At give Douglas, da hans Lige Udstødte ham af Kongens Rige Som jaget Dyr'), et. Tilflugtsted, Det sikke, her vi glædes ved? Ak, denne vilde Høvding kun Os yded Hjælp i Nødens Stund; — Og nu, da Du er voxet «kjøn, Han skuer i din Haand sin Løn. Snart kan Dispensen, søgt fra Rom, Hidbringes — maaskee alt den kom! — Da, skjøndt Landflygtig end paa Fjeld, Din Fader, som en Douglas, vel Skal endnu holdes høit i Agt: — Og skjøndt Du har paa Roderik Magt, Saa, at Du med en Silketraad Ham kunde lede! — Hør mit Raad, O elskte Mø! — Vogt vel din Tanke — Din Haand er paa en Loves Manke!«

13.

Hun svared, mens fra hendes Blik

Den stolte Faders Sjæl udgik:

»Min Gjæld til Roderiks Huus jeg veed,54

Og al en Datters Kjærlighed Jeg skylder Lady Margaret: Hun tog sin Søsters Barn, da det Fordrevet var fra Fædres Borg Og pleied det, med Modersorg. Og hendes tapre Søn, som godt Mod Vredeslyn fra Skotlands Drot Min Fader skjærmed, vel jeg veed, Jeg skylder dyb Taknemlighed.

O kunde jeg med Blod betale! — Allan — lad Roderik befale

Mit Blod, mit Liv — men ei min Haand, Thi fri er Ellen Douglas's Aand! — Som klosterviet gaaer hun heller At dvæle i Maronnans Celler, Og heller, langt fra denne O,

I fremmed Land, hinsides Søs, Hvor skotske Tale ei er fort,

Hvor Douglas's Navn er aldrig hørt, -- Vil hun som Pilgrim vandre om Og taale Ynk i Fattigdom — Langt heller det, — end blive her Og ægte den, hun ei har kjær!

14.

Du ryster, Ven, din Sølverlok? — Dit Blik hans Forsvar tager nok. —55

Men hvad kan det mig sige meer

End hvad jeg selv godt veed og seer?

Ja, dristig, tapper er han vel,

Men vild, som Bracklins Fossevæld ;

Hoimodig, naar ei skinsygt Blod

Og Hevntørst ildner op hans Mod.

Jeg tilstaaer, han i Venskabs Baand

Er tro, som Sværdet til hans Haand: —

Men ak — den samme Klinge bred

For Uven ei af Naade veed.

Gavmild han er, naar til sin Clan

Han kaster alt det rige Ran,

De over Søs og Kløft hjemtage,

Men lade saa i Dal tilbage

En Hob af Aske, slukt med Blod,
Hvor før en venlig Landsby stod.
Jeg ærer — hvad et Barn anstaaer —
Den Haand, som for min Fader slaaer,
Men kan jeg tage den, naar rød
Den er af slagne Brødres Nød?
Nei, medens høit hans Dyder funkle,
De vise kun hans Feil meer dunkle,
Og glimte vildt i Sjælen kun
Som Lynild over Midnatsgrund.
Mens jeg var Barn — og Barnets Sjæl
En Ven fra Fjende kjender vel —
Jeg gyste for det blotte Syn⁵⁶

Af Høvdingens de skumle Bryn; Og fra hans mørke Plaid jeg bort Mig vendte, fra hans Fjærbusk sort, Som
voxen Mø, jeg ilde bar Hans Herskerblik, lians stolte Svar, — Men naar han foied Beiler-Ord Til Roderiks Navn.
— da gjerinemfoer Mig Angst, ja Frygt, hvis dette Ord En Douglas kjendte her paa Jord. Dog, skifte Emne er nu
bedst: —Hvad tænker Du vel om vor Gjest?« —

15.

»Hvad jeg' om ham vel tænker? — Vee
Den Dag, han fik vor 0 at see!
Din Faders Slagsværd, fordum smedet
Ved Dværges Kunst, det er jo gledet
Som af sig selv af Skeden ud , —
Om skjulte Fjendes Trin et Bud.
Har som Spion han dvælet lier —
Da Fare er for Douglas nær,
For denne 0, som er, Du veed,
Clan Alpins gidste Tilflugtssted.
Kom han end ei med Fjendelist,
Dog Roderik skinsyg er, forvist.
Nei — ryst kun ei dit Hoved saa —
Den onde Strid Du tænke paa,⁵⁷

Som tændtes op ved Betlane Leg, Da Du til Dands med Malcolm steg! Den Gift, skjøndt Douglas mægled Fred, I
Roderiks Bryst end ulmer hed. Tag Dig iagt! — Men tys! — hvad Toner Er disse? — Gjennem Birkens Kroner
Gaaer ingen Vind, — selv Aspen sover, Ei Luftning- rifler Søens Vover, Uldgræssets Fnug sig ikke rører, —
Dog — ved min Sangertro — jeg hører — Tys, —nu igjen — Krigsmarschen lyder! —Langt borte fra dens
Klang hidflyder.«

16.

Fjernt op mod Søens Ende saae De fire sorte Pletter gaae Og, langsomt nærmende sig dem, Til fire Snekker voxte frem Med Master og med Mænd besat. Fra Glengyle ned var Kursen sat Ret imod Øen, og da snart De Brianchoils Odde havde klar't Og imod Vinden styred Fart, Da viste de i Solglands Fanen Med Roderiks Skjoldemærke, Granen. Som de kom meer og mere nær, I Luften glimted Øxer, Spær; —

3*58

Nu kunde du Tartaner sandse Og Plaids og Fjær at vaie, dandse, — Nu see, hvor Huer sank og steg Naar Roersfolk pløied Aarers Leg, See, hvor for hvert et kraftigt Strøg Skumhvirvler sprøited om som Røg, See Piberne i Bougen staae Og lang'e Vimpler muntre slaae Fra deres Piber ned, og feie I Furer let de vaade Veie, Mens hen de foer ad Søen lang-Og blæste Clanens gamle Sang.

17.

Alt meer og meer, som frem de drog, Den stolte Pibrochs Lyd tiltog8). Først kom den svag, i Afstand end Formildet, over Søen hen, Mens, dvælende ved Pynt og Bugt, Dens haarde Lyd hensmelted smukt. Saa brast den fuldt paa deres Øre: — De Clanens S am lings s an g fik hore , Den skarpe Klang, hvori er lagt Et Kampraab for Clan Alpins Magt. Tæt faldt den raske Takt, ret som Vel Hundreder af Clansmænd kom Og iled til ved hvert Signal,59

Mens deres Trin gjenlød i Dal. Et Førspil nu, meer livligt, glad, Udtrykte deres Marsch fremad, For Larmen steg fra sluttet Slag Med Raab og Skrig og Vaabenbrag. Nu lod der Fald af Sværd paa Skjold, Nu Hug, Pareren, hundredfold, — Saa grufuld Pause, til paany Sig atter samler Kampens Gny Med hurtigt Angreb, Samlingsraab, Tilbagetog, Flugt uden Haab, — Saa vild Triumf, at skildre her Clan Alpins Seier — Alt var der. Ei heller endte Tonen nu, Men trak sig ud til Suk af Gru: Trompetens Skrald, der Seiren gjaldt, Til Klage sank for dem, som faldt.

18.

Krigspiben taug, men Fjeld og Sø Lod ei dens Ekko snarligt døe. Da det hensov, en mægtig Sang Gjenvakte Pibens hæse Klang, Thi hundred Mænd, paa Clanens Viis, Nu sang til deres Høvdings Priis. Hver Roerskarl, over Aaren bøiet, Sit Tag ret efter Takten føied,60

Med Tonefald, saa vildt, som naar Decemberstorm i Skoven gaaer. Forst kjendte Allan Chorets »Ho! Roderik Vich Alpin — ho, Iroh!« Og saa, da nærmere de foer, Han kunde skjelne Sangens Ord:

19.

Baad-Sang. Hil, hil vor Hovding, som seirrig fremtræder! — Hædret hans altid frisk grønnende Gran! Længe det Træ, som hans Banner udbreder, Blomstre til Forsvar og Pryd for vor Clan! Dug det fra Himlen faae, Saft ifra Jorden gaae Op i dets Stamme, saa stolt det kan groe! Medens hver høilandsk Glen Sender vort Raab igjen: »Roderik Vich Alpin, Dhu, ho, Iroh9)!«

Ei er vort Træ kun en Vaand, mat opdrevet, Svag, og snart visnet for vinterlig Sky: — Blev hvert et Blad end af Stormen bortrevet, Meer kun ved Granen Clan Alpin faaer Ly. Ankret i Klippens Rift, Prøvet mod Stormens Drift, Kan for hvert Stod den kun fastere groe;61

Fra Teith og Breadalbane Lyde skal høit igjen: Roderik Yich Ålpin, Dhu, ho, Iroh!

Stolt i Glen Fruin vor Pibroch har skraldet, Bannochars Suk til vor Slogan gav Svar: Gl en Luss og Ross Dhu er i Askehob faldet, Loch Lomond som Lig sine Bedste henbar. Længe skal saxisk Mø Klage for dem, som døe, Mindes Clan Alpin med A7ee i hvert Bo ! —Lennox og Levensglen Skjælve, naar hores end: Roderik Yich Alpin. Dhu, ho, Iroh!

Roer, Karle, roer for Hoilandenenes Ære! Stræk Eders Aarer for Granen, saa grøn! O, gid den Rose, hin 0 monne bære, Maatte omslynge dens Grene til Løn! O, gid en herlig Sæd, Yærd saadan Stamme bred, I deres Skygge

velsignet maa groe! Lydt skulde da igjen Lyde fra dybest Glen: Roderik Yich Alpin, Dhu, ho, Iroh!62

21.

Med alle sine Kvinder skred
Fru Margaret mod Stranden ned;
For Vinden deres Lokker svæved,
De hvide Arme hoit de hæved,
Mens deres klare Stemmers Klang
Gjensvared Baadens Høvdings-Sang.
Og- Fruen, med en Moders Tanker
For hvad i Sønnens Hjerter banker,
Skjon Ellen kaldte ned til Strand,
At møde, naar han steg iland.
»Kom, Nølerske! — En Douglas Du,
Og skyer, at krandsen Helten nu?«
Uvillig Pigen, og med Nød,
Det uvelkomne Bud adlød ,
Men da et. Horn langt borte klang,
Midtveis hun rask tilside sprang.
»Hør, Allanbane! .— fra faste Land
Min Faders Tegn jeg høre kan!
Lad os« — saa raabte hun — »hans Snekke
Hidføre fra hin Fjelde-Række.«
Saa, lig et Solglimt, let og klar,
Hun til sin Baad nu piled snar,
Og medens Roderik ivrigt hende
Blandt Kvindeflokken søgte kjende, —
Alt Øen veg bag hende, snar,
Og hun i Bugten landet var.63

22.

Gud har os Følelser vel givet,
Som stamme ned fra Himmellivet; —
Og findes der en jordisk Taare,
Som ei med Lidenskab kan saare,
Soin er saa ren, saa klar og lind
At ei den pletted' Engles Kind, —
Saa er det den, en Fader fælder

Naar Datter kjær sig til ham hælder.

Og da nu Douglas til sit Bryst

Ung Ellen trykked' tæt, med Lyst,

Saa rene Draaber faldt i Fred

Paa hendes bløde Lokker ned ,

Skjøndt det en Kriger var, som græd.

Og derfor, medens Ellen sagte

Ham tusind Barnehilsner bragte,

Hun mærked ei, en tager Svend

Af Elskovs Frygt stod fjernet end, —

Ei før ham Douglas kaldte frem —

Skjøndt Svendens Navn var Malcolm Græme.

23.

Allan, imens, med lange Blik Saae did, hvor landed Roderik; — Nu ynksomt til sin Herre saae, Og atter fæsted Blikket paa Den stolte Høvding's ilde Prag.⁶⁴

En Taare, ham i Øiet brag-t Af gamle Tanker, visked han Med hastig Haand saa bort paa Stand. Og Douglas, mens sin Haand han lagde Paa Malcolms Skulder, venligt sagde: »Kan Du ei gjætte, unge Ven, Hvad hos min stakkels Følgesvend Har denne Øiets Dug fremkaldt? Saa hør det: Ham paa Sinde faldt Hin Dag, da til min Priis han sang Paa. Borgen Bothwells Buegang, Og mangel Minstrel gav ham Svar, Da foran mig man stolt frembar Normannerhelten Percys Flag, Nys vundet i et blodigt Slag, Og tyve Riddere — hvoraf Den Sidste Intet eftergav Hin Høvding vel i Navn og Magt — Mig- fulgte, som min Æresvagt. Dog tro mig, Malcolm, ei saa stolt Var jeg af al den Prag, jeg holdt: — Skjøndt selv Halvmaanen veg for mig, Og Lord og Ridder bøied sig. Skjøndt til min Priis lød Harpers Rad Og Bothwells Barder for mig kvad, — Som da hin Gamles Taare, varm. Og denne Mø's trofaste Barm⁶⁵

Mig gav en Velkomst, mere sand, End jeg har kjendt i bedre Stand. Tilgiv en Faders Stolthed, Ven! — Alt, jeg har tabt, er Tant mod den!«

24.

O søde Priis! — Som Rosens Blad, Der rødmer meer i Duggens Bad , Saa Pigens Kind nu Farve førte: Thi Douglas talte, Malcolm hørte! At skjule Glæden, delte hun Nu Kjært tegn mellem Falk og Hund. Til hendes Klap de glade Hunde Med Piben, Logren svare kunde; Ved hendes Fløiten, Falken klog Paa hendes Haand kjært Sæde tog: — Dens Blik blev mildt, den søgte ei Skjøndt hætteløs, at flye sin Vei. Og visselig, mens her hun stod Diana lig, paa lette Fod — Hvad Under, om en Faders Øie Da kunde hendes Værd forhøje? Om Elskeren end mindre kom Til Ligevægt vel i sin Dom? Thi henrykt, med hvert stjaale Blik, Haus hele Sjæl til hende gik.⁶⁶

25.

Hoi af Statur, af Bygning- slank Var Malcolm Græme, men fast, som rank; Vel aldrig Plaid og høilandsk Dragt Meer smuk en Form for Dag har bragt. Hans gule Haar, med Solskin paa, Sig krused rundt om Huen blaa, Hans Ørneblik, oplært til Jagt, Saae Rypen, hvid i Sneen lagt; Hvert Pas ved Sø, i Skov, paa Fjeld Til Lennox ned, han kjendte vel. Omsonst var brune Daadyrs Sprang Naar Malcolms Piil fra Buen klang, Og knapt et Dyr, paa Frygtens Vinge, Den Bjergknøs kunde bag sig bringe. Ret op Ben Lomond let han foer Og ei et Suk gav deraf Spor. Hans Ydre svared til et Sind Ildfuldt og kjærligt, frit som Vind; Hans Hjerte slog saa blidt og fromt, — Til Ellen kom, for Elskov tomt; Saa let det dandsed i hans Bryst Som paa hans Hue Fjærens Lyst. Men Venner, som

ham kjendte nær. Forstod, han havde Sandhed kjær, Og Barder, som hans kjække Drag Saae blusse, naar de sang om Slag,⁶⁷

De forudsagde: Naar den Svend Var voxefc stærk til Manddom lien, Da vilde sorte Roderiks Ry Ei længer løftes først mod Sky, Men synke under for det ny, Som da fra Malcolm vilde grye.

26.

Nu over Søen lijem de foer.

»O Fader«, lød da Ellens Ord,

»Hvorfor saa langt i Vildmark jage?

Hvi kommer Du saa sent tilbage?

Og hvi —« her fandt hun Ord ei fleer,

Men Blikket talede desineer.

» Mit Barn! — den vilde Jagt for mig

Er dog et Billede paa Krig ,

Og med den ædle Leg det Sidste

Af Douglas's Stand jeg vilde miste.

Ung Malcolm mødte jeg, ret som

Jeg i Glenfinlas Skov drev om

Ei uden Fare: Rundt omkring

Foer Hestfolk, Jægere i Ring

Men denne raske Ungersvend —

Skjøndt lian er Kongens Myndling end —

Dog satte Land og Liv jiaa Spil

For mig igjennem Skoven vild

At føre hid ad skjulte Sti,⁶⁸

Mens Fjender lusked os forbi. Og Roderik skal, for Douglas's Sag, Modtage ham, trods gammelt Nag. Saa maa han til Strath-Endrik tye --Ei vove Dyst for mig paany.«

27.

Sir Roderik, som mødte dem ,

Blev rød, da han saa Malcolm Græme,

Dog ei ved Handling eller Blik

Han lcrænkede Gæstfrihedens Skik.

Ved Tale og ved Leg de saa

Fik Sommermorgnen til at gaae,

Men just ved Middagstid et Bud

I Løndom kaldte Roderik ud.

Hans mørke Blik snart ane lod

At Tidenden var ikke god: —

Tungt Sind man hos ham kunde kjende.

Dog gik Kveldsnadveren tilende

Før han oin Gruen samlede dem: —

Sin Moder, Douglas, Malcolm Græme

Og Ellen med. Hans Blik da foer

Vildt om, saa fæstede sig paa Jord,

Og mens han søgte efter Ord

Som onde Nyheds bedste Tolk,

Med Heftet af sin lange Dolk⁶⁹

Han længe legede. — saa tog paa Sin stolte Mine, talte saa:

28.

»Kort være skal min Tale nu, Til lang jeg har ei Tid, ei Hu. Min Fader! — hvis med dette Navn Mig Douglas aabne vil sin Favne, — Min ædle Moder! — Ellen! — Hvi Gaaer mig dit Blik saa sky forbi? Og Græme, — i hvem jeg haaber snart Ven eller Fjende at see klart, Naar Aldren giver Dig din Magt Og Arvegods, Dig underlagt; — Hør Alle: Kongen prale kan At have tæmmet Grændsens Land" ¹⁾ Hvor Høvdinge, der kom med Pragt Og Falk og Hund til KoDgens Jagt, Blev fangne selv i blodigt Net. Thi, mens de Festen ordned ret Og sine Døre opslog stort — De hængtes over egen Port. Lydt deres Blod nu skriger hid Fra Yarrow, Bredderne af Tweed, Hvor Ettricks Strømme ensomt glide, Og fra sølvklare Teviots Side; — 1 Dale, hvor vor Clan før red,⁷⁰

Der vandre nu kun Faar og Gjed.

Hin Skotlands grusomme Tyran ,

Kjendt troløs vel af hver en Mand,

Nu kommer hid — med samme Maal:

Jagt, Paaskud kun for Blod og Baal.

Af Grændse-Adlens Fald I raade

Hvad liøilandsk Høvding faaer af Naade. —

End mere: I Glenünlas Krat

Blev Douglas seet og eftersat, —

Af Speider veed jeg* dette vist:

Siig Eders Raad mod saadan List.«

29.

Ellen og Margaret med Skræk

Saae i hinandens blege Træk

Og vendte Blikket da med Bøn

En til sin Fader, En til Søn.

Vel hastigt Farven kom og veg

Paa Malcolms Kind, nu rød, nu bleg; —

Men af hans Blik det saaes godt:

For Ellen frygtede han blot.

Men Douglas, sorrigfuld, dog fast.

Sit Raad fremsatte saa i Hast:

»Min Fætter! — Tordnen vel nu slaar —

Maaskee dog snart den over gaaer.

Ei vil jeg dvæle her en Dag,

At trække Lynet til dit Tag;⁷¹

Thi vel Du veed — for dette Hoved Har Kongen bedste Priis udlovet. Du, som jo kan, paa hans Begjær, Ham bistaae med en tapper Hær, Yed Underkastelse vil kunne Faae Kongens Vrede til at blunde. Vi Levninger af Douglas's Huus, Ellen og jeg — i Skovens Suus Vil søge os en ensom Hule, Og der, som jaget Vildt, os skjule, Til her paa Fjeld og grønne Li Forfølgelsen er snart forbi «

30.

»Nei, ved min Ære« — Roderik sagde,

Mens Haanden paa sit Sværd han lagde —

nNei, aldrig! — Splintres lad hin Gran,

Det gamle Mærke for min Clan,

Ifald Blodhertets høie Æt

Gaaer fra dens Ly, i Fare stedt!

Hor nu mit Ord: Skjænk mig til Viv

Hin Mø, og med dit Raad her bliv! —

Om Douglas, Et med Rhoderik Dhu,

Vil Venner flokke sig endnu: —

Den fælles Mistro, Sorg og- Trods

Hver Høvding slutte vil til os.

Naar ved mit Bryllup Piber gaae,⁷²

Alt ned til Forth den Klang- skal naae, I Stirlings Port skal hver en Vagt Derved til Studsen blive bragt. Og- er min Bryllupsfakkel tændt — Dens Skjær skal vidt hen vorde sendt: Ved tusind Byers Flamme klare Kong James skal af Søvn fare! — Nei, Ellen — vend Dig ikke bort, — Og, Moder, — gjør ei Tegn saa fort! Mit Hjerte her har ikkun talt, Ei min Forstand. Frygt ikke Alt! En Kamp vel knapt behøves her, Naar vise Douglas til en Hær Hver Bjergclans Mænd forene kan Som Vagt i Kløfterne om Land, Til Kongen, bortvist fra hver Glen, Tomhændet vender hjem igjen.«

31.

Der gives Dem, som steg ved Nat I Søvn paa et Taarn, høit sat, Og paa dets Tinde, der udluded Bråt over Hav, hvor Storme tuded, Fortsatte roligen sin Drøm Til vakt af Morgenlysets Strøm. Naar saadan Drømmer, blændet fast, Da sendte ned et Øiekast⁷³

Og saa umaalte Dyb rundt om, Og hørte Brændingen, der kom Ustandselig, og troede see Det stærke Rækværk sig at tee Som Spindelvæv, et luftigt Net. Der svaier hen for Vinden let — Mon da, i Sanders Hvirvel-Flod, Hos ham ei sælsom Drift opstod, At kaste hovedkulds sig ned, Og møde saa, hvad værst han veed? Saa Ellen,

svimmel og bedøvet, Hvert sikkert Støttepunkt berøvet, Vildt tumlet om af Rædslers Blæst, Dog frygtende for Douglas mest, Knap kunde nu, trods alt sit Mod, Den tunge Tanke staae imod At kjøbe, med fortvivlet Aand, Sin Faders Frelse med sin Haand.

32.

Slig Tanke Malcolm speid ed, halv I Ellens Blik og Læbe skjalv. — Han ivrig reiste sig — men før Hans Frygt fandt Vei til Ordets Dør, Alt Douglas havde mærket Striden Af Død med Liv hos Ellen liden: Thi op i hendes Kind alt Blod

474

Nu foer med Et i Feberflod,
Nu sank ig-jen, og pludselig
Lod hendes Kind saa hvid som Lig-.
»Nok, Roderik« — saa brød han ud —
»Min Datter kan ei bli'e din Brud.
Hin Blussen gav ei Beiler Svar,
Hin Blegnen Pige frygt ei var.
Det kan ei skee. Min Ven, tilgiv —
Vov ikke Noget for vort Liv.
Viid! — aldrig Douglas føre vil
Imod sin Konge Sværd og Ild, -
Mig var det, som ham lærte ung
At ride, føre Klingen tung! —
Jeg seer ham end, den kjække Gut —
Ej kjærere min egen Glut.
Jeg elsker ham endnu, trods Alt
Det Onde, mellem os der faldt,
Thi Sladdertunger, hastigt Sind
Ham gjorde for min Troskab blind.
O, søg den Fred, Du vel kan finde —
Din Sag Du ei med min forbinde!«

33.

To Gange gennem Hallen skred Nu Høvdingen. Hans Tartan bred, Som bølged vidt, hans mørke Pande, Hvor saaret Stolthed sig mon blande⁷⁵

Med Vrede, skuffede Begjær,
Saae ud, ved Faklens dunkle Skjær,
Lig Nat-Dæmonens Skygge - Vinger,
Der sig om sildig Vandrers svinger.
Giftpilen dybest bored sig,

Ugjengjeldt Elskov! — dog fra dig! —
Og Roderik, stunget af din Vaande,
Tilsidst tog Douglas haardt i Haande;
Haus Øine, der tilforn kun løe
Ad Taarer, nu dog begge to
Flød over af de bittre Draaber;
Dødsstrid af Alt, hvad Sjælen haaber,
Knap rummedes i brede Bryst
Og, med hans stolte Aand i Dyst,
Krampagtigt hæved tærnet Skrud,
Mens hvert hans Suk, som Smertens Bud,
I stille Hal lydt hørtes ud.
For meget blev for Ellens Hjerter
Nu Mod'rens Blik og Sønnens Smerte; —
Hun reiste sig at gaae, — og snar
Malcolm ved hendes Side var.

34.

Nu Roderik fra Douglas brød. — Som ud af Røgens dunkle Skjød Den vilde Flamme brister rød Og samler sine
Tunger til

Et mægtigt Blus af Glød og Ild, —
Saa dyb Fortvivelse nu gav
Sig Luft i Jalousiens Hav.
Sin Jernhaand lagde han nu paa
Ung Malcolms Bryst, og raabte saa:
»Skjægløse Dreng! — tilbage nu! —
Væk — Kvinde-Yndling! — husker Du
Lektionen ei, jeg gav din Hu?
Tak Douglas, dette Huus, hin Mo,
At ei Du strax til Straf maa døe.«
Gridsk, som en Blodhund paa sit Vildt,
Nu Græme med Roderik brødes vildt.
»Mit Navn forgaae, hvis ei mit Sværd
Alene gjør mig Frelsen værd.«
Mens de saa brødes, Ild i Aand,
Til Dolk og Sværd greb deres Haand
Og Drab var nær. Men Douglas stod

Nu op, og kasted som en Flod
Sin Kjæmpestyrke mellem Begge:
»Hold inde! — Eders Sværd 1 lægge! —

Den, som slaaer først, min Fjende er.

Afsindige! — Hold Fred nu her!

Hvad ? — Douglas er saa dybt da faldet,

At nu hans Datters Haand er kaldet

Og dømt til Bytte for en slig

Tumult, saa lidet hæderlig?»

Uvilligt, langsomt da, som slaget⁷⁷

Af Skam, de Tvende løsned Taget,

Men stod, hinandens Øiemaal,

Med fremstrakt Fod, halvt blottet Staal.

35.

Før endnu Sværd mod Sværd der klang,

Ved Sønnens Kappe Marg'ret hang,

Og Malcolm hørte Ellens Skrig

Som i en Drøm, hel skrækkelig.

Nu Roderik stødte Sværd i Skede

Og udlod saa i Ord sin Vrede:

»Fred til imorgen! — Nattevind

Ei skæmme bør saa fin en Kind!

Da kan Du James Stuart sige:

Roderik forsvare vil sit Rige

Af Fjeld og Sø; — Han er hans Lige,

Vil ei, med sin fribaarne Clan,

Som Tjener lyde jordisk Mand.

Malise, kom her!« — hans Svend kom frem¹²),

»Vort Leide giv til Malcolm Græme.o

Ung Malcolm svared bold og rolig:

»Frygt Intet for din Yndlingsbolig:

Det Sted, en Engel dvæler paa,

Har Fred, skjøndt Røvere der gaae.

Din plumpe Høflighed Du spare

Til dem, som frygte Dig og Fare —

Mig Fjeldets Vei er tryk og kjendt⁷⁸

Ved Midnat, som naar Dag er tændt,
Om end med sine bedste Mænd
Selv Roderik Dhu besatte den.
Nei — Douglas! — elskte Ellen — nei --
Farvel jeg Eder siger ei —
Paa Jord ei findes ensom Glen
Saa skjult, at ei vi sees igjen.
Hovding! — Vi modes nok, vi To.«
Dermed forlod han skovbygt Bo.

36.

Ham gamle Allan fulgte ud Til Stranden, efter Douglas's Bud, Og æng-stelig fortalte, hvor I Morgenstunden
Roderik svor, At snart Ildkorset skulde kring Hver Dal, hvert Fjeld gaae om i Ring: Stor Fare da for Malcolm var
At mode dem, som Tegnet bar. Langt Soen op var sikkrest Land — Han vilde roe ham til den Strand. Han talte
kun for Veir og Vinde, Mens Malcolm stum tog paa at binde Sin vide Plaid, med ivrig Færd, Om Dolk og Pung-
og brede Sværd, Og blotted sine Lemmer saa At bedst de Vandvei kunde gaae.⁷⁹

37.

Kort han nu sagde: »Nu farvel,
Du gamle, du trofaste Sjæl!«
Og — mens Minstrellens Haand han vred : —
»0, vidste jeg et Hvilested! —
Min Konge har besat mit Land,
Min Onkel styrer al min Clan. —•
At værge Ven mod Fjenders Færd
Har jeg mit Hjerte kun, mit Sværd.
Men, hvis en trofast Græme eier er,
Som end sin Høvding haver kjær,
Ei længe Douglas dvæle skal
Som jaget Hjort i Skovens Hal.
Ja — før hin stolte Røver vover — —
Dog, bedst forties, hvad jeg lover.
Siig Roderik Dhu, jeg skylder ei
Ham Nogenting her paa min Vei,
Selv ikke Laanet af en Baad —
Jeg frygter ei at blive vaad.«
Saa sprang han ud i Søen klar,
Sit Hoved over Vandet bar

Og styred ud fra Kysten snar.

Men Allans Blik ham fulgte bange

For midt paa Sø hans Form at fange,

Naar mørk den viste sig paa Vover.

Som Maanens Sølvskjær bæved over.⁸⁰

Saa fort, som Lommen piler frem, Den Svømmer brugte flink hvert Lem, Til i en Kløft han landet var, Hvorom hans Raab snart Melding- bar. Minstrellen hørte det »Halloh« — Og gik saa bort fra Stranden fro. TREDIE SANG.

SAMLIIGrEN.

4*1.

Ustandselig' henruller Tidens Flod. Den Slægt, soni paa sit Knæ os ride lod Og os, som Dreng, mangt et Frasagn gav Om hvad var hændet den paa Land og Hav, Hvor er den slettet ud af Livets Ting! Hvor Faa, og disse Faa henvisnet mat, End vente, tæt ved Evighedens "Nat, Som Vrag, at Bolgen vælter sig omkring Og skyller bort dem fra vort Blik, vor Fod! Ustandselig henruller Tidens Flod.

Dog lever der endnu vel De, som kan Erindre, naar en Høvding for en Clan I Hornet blæste, hvor da Fjeld og Dal Og ensom Hede kjendte det Signal; Hvor trofast Clan sig samled om ham snart, Naar Varselstenen kaldte skarpt og klart, Naar Slægtens Faner fløi med Vindens Fart, Naar Pibers Krigsmarsch skraldende omfoer, Ildkorset¹) glimted, som et Meteor.⁸⁴

2.

Klart Sommer-Daggry mon opstaae, Til Purpur ændred Soens Blaa, Mild Luftning kyssed Vandets Flade Og rørte svagt de grønne Blade. Loch Katrine, som en Pige bly, Let skjalv i sine Bjerges Ly; — Fjeldskyggerne paa hendes Bryst Laae midt imellem Ro og Dyst I dæmrende Usikkerhed, Som Phantasiens Drøm om Fred Og' Fremtids Lyst. Vandlilien klar Sin Sølvkalk op mod Lyset bar, Daadyret ledte frem sin Kalv Paa Eng, hvor Duggen endnu skjalv. Fra Bjergets Sider Taagen gled, Fjeldbækken glimted hvid afsted, Usynlig' fra skyplettet Himmel Nedsendte Lærken Trillers Vrimmel, Solsort og Trost med Floiten sød Fra Busk og Krat Godmorgen bød, Skovduen stemmed i dermed Sin Sang om Fred og Kjærlighed.

3.

Ei Tanke dog paa Fred og Lyst Fonnilded Storm i Roderiks Bryst, —⁸⁵

Med Sværd i Haand urolig skred Paa Øens Strand han op og ned Og saae mod Søen, lagde Haand Paa Sværdegreb, med oprort Aand, Mens bag en Klippe Mænd var rede Den gamle Ritus at berede. Af dyb, dødssvanger Mening fuld — Thi saa var lært fra Kuld til Kuld, — At forberede Alt, for end Ildkorset skulde flyve hen. Den Flok tidt veg i bange Hast For Lynet fra hans Øiekast: — Fjeldørnens Blik saa sender Gru Naar høit fra Top af Benvenue Den sine mørke Seil udspiler Og midt i Himlen paa dem hviler, Mens for dens Skygge, bred paa Sø, Al Fuglesang i Skov maa døe.

4.

En Hob af visne Energrene

Og tørret Lyng blev lagt paa Stene

Med Fliser af en gammel Eeg,

Som nys ved Lynslag splintret s eg.

Brian, en Eremit, stod nær

Barfodet, og i Kutte sær;

Graat Skjæg og filtret Haar hang vækVildt over lians forvredne Træk,

Hans Been og Anne Mærker bar,

Som Poenitentse-Svøben skar.

Den Munk, af Skikkelse saa vild,

Hans Races Fare drog hertil

Ifra hans dybt forborgne Celle

Langt inde i Benbarrows Fjelde.

Han saae ei ud som christen Præst

Men ligned en Druide mest,

Som, reist af Graven, uden Vee

Selv Mande-Offring kunde see;

Og meget end af hedensk Lære

End i hans Mumlen skulde være —

Den sande Tro, med Troldskab blandet,

Gav kun meer Kraft, naar han forbanded.

Ei Bonden til hans Bønner tyede,

Hver Pilgrim from hans Hule skyede,

Og ivrigst Jæger fra hans Grund

I bedste Jagt boreddrev sin Hund.

Og hvis en Vandrør paa sin Vei

Ham mødte, ijernt i ensom Hei, —

Han bad, og- Korstegn for sig slog,

Mens Rædsel Andagts Mine tog.

5.

Om Brians Fødsel²⁾ sælsom Tale Blev ofte hørt i disse Dale.⁸⁷

Hans Moder vogted Faarefold Ved Midnat, paa et ensomt Hold, Hvor i en dyb og skummel Glen Laae omspredt Dødningbeen af Mænd, Der faldne i forglemte Slag Og blegede af Regn og Dag. En Krigers Hjerter maatte grue Ved saa sin Kunst til Spot at skue : Der Pile-Urten bandt den Haand Som engang sprængte Jernets Baand; Hint Brystbeen, der engang saa trygt Omgav et Hjerter uden Frygt, Nu kun en svag og frygtsom Gjest: Den liden Kramsfugl, hused bedst; Paa Lemmer, der lig Vind før løb, Nu slimet Staalorm langsomt krøb. Af Høvedsmanden selv der laae En Pandeskal, med Krands end paa: Thi Lyngblomst med sit Purpurskjær Erstattet Huens stolte Fjær. I denne Sorgens Dal sad Pigen Al Nat, i Ly af Kaabefligen. Man sagde, ingen Hyrde var Hos hende, ingen Jæger snar Der løste hendes Hovedbaand. Dog aldrig meer Alices Haand Paa Haaret fæsted Jomfrusmykke —⁸⁸

Forbi var hendes Pigelykke;

For trangt blev hendes Belte snart, —

Ei meer ved nogen Pilgrimsfart

Og ei i Kirke saaes hun

Alt fra hin Nats den dunkle Stund.

Hvad skete der, fast i sit Bryst

Hun lukked, til i Fødselsdyst

Hun døde, uden Skrifte, tyst.

6.

Alene, fra de spæde Aar, Var Brian, mellem Drenges Vaar En sær og mørk, tungsindig Gut, For Glæde fremmed, hjertebrudt Og bærende i sluttet Hu Hver Stiklen til hans Herkomsts Gru. Vel manges Nat, ved Maane bleg, Mod Skov og Strøm hans Sukke steg, Til han, forrykt, selv troede sandt Det Sagn, der til hans Byrd sig bandt: Han saae i Taager, Lygtemænd, Sin Aande.-Fader svæve hen. — Forgjæves, for hans Sind at stille, Sig Klosters Porte aabned milde, Forgjæves manges gammel Bog Tidsaldrens Viden ham opslog; Selv i de Skatte fandt han Føde⁸⁹

For Febren, i hans Sjæl mon gløde: Han slugte, hvad han fandt deri Om Trolddom, Cabbala, Magi, Han fulgte hver en Forskning mørk Der forte ud i Hovmods Ork, Indtil hans Nerver bleve spændte Til Overmaal, hans Hjerne brændte, Og han tilsidst, fortvivlet, vild, Med Hjertet pint af Rædslers Ild, Henflygted til Benbarrows Hule, Sig der for Mennesker at skjule.

7.

Der Ørknen Syner for ham tegned , Som for en Nat-Aands Son sig egned: Hvor Fos mod sorte Klipper slaaer Han vogted Hvirvlen, som den gaaer, Til for hans Blik, af Skummets Leg, Elv-Spøgelset³) med Gru opsteg. Fjeldtaagen antog Lem og Form Af Jættekvinder, Drage-Orm, Og Midnats-Yinden til ham lod Med Stemmer, som fra manges Død; Paa Fremtids Slagmark fjernt han saae Hvor Rækker af de Faldne laae. Saa, skilt fra Livet og dets Færden, Han skabte sig en livlos Verden. —⁹⁰

En Drift dog dvæled hos ham end Og drog ham til hans Lige hen: Den Moder, ham til Verden bar, Jo af Clan Alpins Stamme var. Nys havde han i Drømme hort Ben-Shiens ⁴) Skrig i Luft henført, Og Lyd af Vaaben, Folk til Hest, Der kom til ham paa Midnatsblæst Og opfoer ad Benbarrows Side, Hvor ingen Dødelig kan ride ⁵); Lyn havde splintret høie Gran — Alt spaaede Ondt for Alpins Clan. Sin Lænd han gjorded, — hid han kom Med Budskab om den nære Dom, Og stod, paa Vink fra Høvidsmanden, Beredt til Signen eller Banden.

8.

Alt var nu forberedt. En Gjød Blev foran Baalet nu lagt ned Og gennemstødt af Roderiks Spyd. Taalmodig, uden mindste Lyd, Slagtoffret skued mat sit Blod At rinde ned i rode Flod Ad lodne Krop, indtil dets Blik I Doden Glassets Stivhed fik. Nu Præsten, mumlende og bøiet,⁹¹

Et lille Trækors sammenføied. En Ålen var dets Maal — dets Træ Var af den gamle Tax, hvis Læ Fjernt paa Inch-Cailliach⁶) skygger over De Grave, hvor Clan Alpin sover Og, hviskende til Lomonds Vind, I evig Søvn dem luller ind. Saa holdt han Korset mod det Høie Med visne Haand og vilde Øie — Og Gysen sig paa alle lagde Mens han Besværgelsen fremsagde:

9.

»Den Clansmand Vee, ja trefold Vee, Som dette Gravens Tegn kan see Og glemmer, at dets Grene brede Sig der, hvor Himlens Taarer græde Paa Alpins sidste Bo! — Som Den, der faldt fra Troskabs Vei, Hans Støv med deres blandes ei, Men, kastet langt fra Slægten ud , Forbandet af hver Clansmand prud, Han aldrig skal faae Ro!« Her standsed han. De Ord gjentog Nu alle Mænd, paa Skjolde slog Og svinged deres blotte Sværd Høit over sig, med vilden Færd;⁹²

Og- først i Mumlen lav,

Derpaa, som Bølger fjernt fra Hav

Mod Stranden slaae med Tordenkast

Og Brøl, — saa deres Svar udbrast:

»Vee, hver Forræder, Vee!«

Ben'ans graa Top den Lyd vel husked.

Glad Ulven fra sin Hule lusked,

Og vidt lød Ørnens Jubelskrig:

Den kjendte Alpins Raab til Krig!

10.

Da Larmen var i Taushed sjunken

Sin Trylleformel optog Munken

Med sagte Mumlen, fæl og vild,

Imedens han ved Baalets Ild

Nu Korsets Ender tændte an.

Og de faa Ord, man høre kan,

Var mere Blasfemi end Bøn,

Skjøndt deri nævnedes Guds Søn.

Men da han over Hoben svang

Det tændte Kors, saa Gnister sprang,

Han talte høit: »Den Usling Vee,

Som dette Kampens Tegn kan see

Og ikke griber strax sit Spær!

Thi, som det Tegn nu flammer her,

Saa skal hans Tag, hans Feigheds Skjul,

Snart hvirvle op i Flammers Hjul,⁹³

Et Tegn paa Alpins Hevn!

Med Jord hans Arne vorde jævn!

Hans Piger, Koner* over ham,

Hans Navn, hans Æt nedkalde Skam

Elendighed og Nød!«

Nu Kvindehylen dertil lød,

Som Duehogene paa Høi

Forkynde Ulykke med Støi.

Selv Smaabørns fine, spæde Trille

Sin Lallen deri blande vilde

Da saa Forbandelsen gjenlød:

»Hans Hjem lad synke ned i Glød!

Forbandet være ringest Hytte,
Som end det Hoved vil beskytte ,
Vi dømmе her fra Eo!«
Skarpt, som et Skrig, da Ekko lød
Coir Uriskin! ifra din Hule,
Og fra den Kløft, som Birke skjule
Paa Beala-nam-bo! —

11.

En større Pause Munken tog
Og stønnende sin Aande drog,
Mens han, med sammenbidte Tænder
Og knyttet Haand, og Blik, som brænder,
End værre Banden pønsed paa
Som skulde ret den Clansmand slaae,⁹⁴
Der, kaldt til Kamp naar Høvding- bød,
Saaе Tegnet, og det ei adlød.
Nu Korset, som i Brand* end stod,
Han dypped i det friske Blod
Og, mens han Tegnet atter svang,
Hans Stemme hul og hæs saa klang:
»Naar dette Kors paa Flammevinger
Yich Alpins Kald til Clanen bringer —
Brist, Øre, som ei hører det!
Bliv lam den Fod, det ei gjør let!
Sløvt Øie Ravnens Klo udrive!
Feigt Bjerte Ulvens Bytte blive!
Som Jord her drikker Blodets Flod,
Hans Arne saa hans Hjerteblood!
Som Gnist i Blod her hvisler ud —
Sluk du hans Lys, du Mørkets Bud!
Og lad den Naade fra ham falde,
Som Korsets Tegn har kjøbt for Alle!« —
Han taug. Ei Ekko gav igjen
Det dybe, mumlende Amen.

12.

Nu Roderik, hvis Taalmod brast, Fra Brian Tegnet greb i Hast. »li L, Malise, I i 1!« — han sagde, gav Saa Korset til sin Budsvend brav. »Vor Mønstringsplads er Lanrick Eng —95

Og Tiden, strax. Afsted nu, Dreng!«

Lig Fuglen, den en Høg forfølger,

En Baad Høi over Søens Bølger:

I Forstavn høit Budsvenden stod.

Saa hurtigt blev den Snekke ro'ed,

At Boblerne, den efterlod,

Endnu var hele og i Flod

Og dandsed let i Hvirvler end

Da den mod faste Land kom hen.

Tre Favne end fra hvide Strand

Var Stavnen fjern, — da sprang i Land

Det Sendebud om Blod og' Brand.

13.

Iil, Malise! Aldrig Daadyr-Skind Meer hurtig Fod har klædt, end din7)! Afsted, Malise, — meer Grund til Hast Fik aldrig dine Seners Kast! Mod steile Bakke spænd dit Bryst, Styr fra dens Kam med Fossens Lyst! Med lette, korte Spring dig skynd Henover Myr og Hængedynd ! Sæt gjennem Bæk, lig rappe Raa! Som Sporhund Du i Krattet gaee! Høi Klippen er, og dybt hint Skar — Med dristigt Hop derover far! Tør er din Læbe, Panden hed — 96

Dog Kilden ei Du standse ved! Herold for Slag, for Død og Skræk, Dit snelle Lob kun fremad stræk! Forfølg ei saaret Hind, dit Rov, Ei Pigen i den grønne Skov! Din Kraft Du spille ei i Dal Til Væddeløb med en Rival — Thi Fare, Død og Krigens Piil Er i dit Løb. — lii, Malise, Iil!

14.

Saa fort som fløi det Kampens Tegn I Vaaben reiste sig hver Egn. Fra dybe Glen, fra brune Hede Hver Fæster strømmet ned, snart rede; Og Budet sagtmed ei sit Fjed, Fremviste Tegnet, nævnte Sted, Og foer saa fremad, Vinden lig, Lod Raab, Forvirring efter sig. Nu Fiskeren sin Strand forlod, Den sorte Smed med Sværd opstod, Høstkarlen efterlod sin Lee I halve Skur, for Kamp at see: — Nu Hjorden hyrdeløs drev om Og Plougen fast i Furen kom, Fra Høg gik Falkoneren bort Og Jægeren fra stængte Hjort.97

Parat ved Larmsignalets Raaben Hver Søn af Alpin foer til Vaaben Og Larmen voxte, som et Skred, Om Loch Achrays den skjønnne Bred. Ak, blide Sø! — at dog slig Dyst Gjenlyde skulde fra din Kyst, Hvor ellers Klipper, grønne Lunde Saa stille ved din Barm faae blunde, At selve Lærkens Sang fra Sky For larmfuld synes i dit Ly!

—

15.

lii, Malise! — Søen dølger sig,

Duncraggans Hytter hilse Dig*

Og titte, som mosgroede Stene,

Frem mellem Lundens grønne Grene; —

Der faaer Du Ro — dit Hverv har Ende,

Den Laire! skal Tegnet længer sende.
Som Høgen paa sit Bytte slaaer,
Saa piler Budet til den Gaard.
Hvad sorgfuld Lyd nu nærmer sig ? —
Dødsklage, Kvinders Jammerskrig!
En vældig Jægers Færd er over,
En tapper Kriger der nu sover,
Som mangengang, i Slag, paa Jagt
Ved Roderiks Side stod med Magt.
I Hallen, hvor nu Fakkelskin

498

Afløser Dagen, her gjort blind. Der ligger Duncan paa sin Baare, Bedugget af sin Enkes Taare. Halvvoxen Son staaer mørk derved. Den Yngste græder, skjøndt han veed End ei hvorfor. Men rundt det Sted Fra Byens Piger og Matroner Den vilde Coronachs) gjentoner.

16.

Coronach: Han er borte paa Fjeldet, Han er svundet fra Skove, Som naar tørret er Vældet, Mest vi trænge dets Vove. Vel kan Kilden gjenkomme Som i Jord var forborgen, — Haab for os dog er omme, Duncan seer ingen Morgen! Vel kan Høstmanden skjære Glad de Ax, som er hvide, — Døer en Mand, midt i Ære, Ikke Trost vi kan vide!

Raske Fod gennem Dalen, Vise Raad i vor Kummer, Røde Haand over Valen — Nu Du hviler i Slummer!⁹⁹
Ak, som Duggen paa Fjeldet Og som Flodskummets Kredse Og som Bobler paa Vældet Du er borte, for stedse!
—

17.

See Stumah'), — den ved Baaren laae
Og Herrens Liig forundret saae; —
Ak, Stumah — som hans mindste Vink
Nys sendte over Heden Hink —
Nu reiser Haar og spidser Øre,
Som kan et fremmed Trin den høre.
Ei dette Fjed dog dæmpet lød
Fra En, der sørger for en Død,
Men Rædsel, eller ivrig Hast
Drev dette Løb til Styrten fast.
I Gru stod Alle. Uden Agt
Malise i Hallen foer med Magt,
Foran den Dødes Baare stod,
Holdt Korset op, besmurt med Blod:

»Paa Lanrick Eng er Mødested

Send Tegnet fort — Clansmænd, afsted!«

18.

Angus, Sir Duncans Arving, nu Sprang til, greb Korset, vild i Hu. Den unge Knøs med hastig Færd100

Ombandt sig Fad'rens Dolk og Sværd,

Men da sin Moders Blik han saae

Med maalløs Angst ham vogte paa —

Han fløi i hendes Favn tilbage

For med et Kys Farvel at tage.

»Ak« — hulked hun — »Dog, ingen Bøn! —

Skynd Dig afsted, lig Duncans Søn.«

Et Blik han fæsted end paa Baaren —

Saa slængte fra sit Øie Taaren,

Dybt aanded forat lette Barmen,

Og svang sin Hue høit med Armen; —

Saa, lig en ædel Fole, naar

Den førstegang sin Frihed faaer,

Han svandt. Og- over Fjeid og Myr

Ild korset bar den raske Fyr.

Saalænge Enken høre kunde

Hans Trin, ei hendes Taarer runde,

Og da hun mærked, Budets Blik

Et Slør af uvant Medynk flk,

Hun sagde: »Slægtning! — død er Den,

Som skulde sendt dit Ærind hen.

Vor Eeg er falden — kun et Skud

Er nu Duncraggans Haab og Bud; —

Dog troer jeg, Gud ham faderligt

Vil skjærme, efter udført Pligt.

Og I, som, tro i mangen Færd,

Paa Duncans Vink uddrog Jert Sværd —101

Til Vaaben! — Vogt hans Førstegrøde! —

Lad Kvinder jamre for den Døde!«

Nu Vaabenklang og krigersk Kald

Hoit lød igjennem Sorgens Hal.

Mens ned fra Væggene hver Mand

Rev Skjold og Spyd og Sværd paa Stand.

Vel korte Glimt af Kraft og Mod

I Enkens sjunkne Øie stod.

Som kunde denne Krigerlarm

Fra Baaren reise Duncan varm —

Men snart den laante Kraft svandt hen

Og Sorg og Taarer kom igjen.

19.

Benledi nu Ildkorset saae, Opad Strath-lre det monne gaae, Det fløi henover Dal og Hei — Til Rast Ung Angus kjendte »ei. Den Taare, ham i Øiet stod, Af Fjeldets Vind han tørres lod, Til der, hvor Elven Teith henfløi Imellem ham og skovdækt Høi Hvis Grønne mildned Kløftens " Gru, Sankt Brides Kapel han øined nu. Høi Strømmen var, og fjern hver Bro, Men Angus gav sig ikke Ro, Skjøndt mørke Elv i Hvirvler dandsed¹⁰²

Skjøndt han af Svimmelhed knapt sandsed —

Ha-n satte ud i Strømmens Larm,

Holdt Korset op med høire Arm,

Mens venstre greb Stridsøxen fast

Til Støtte imod Strømmens Kast.

Togang han snubled — Skummet slog —

Med Brusen Elven om ham jog —

Og- faldt han — da for evig- der

Farvel til Duncans Arving kjær! —•

Endnu dog- — skjøndt det gjaldt hans Liv —

Han Korset holdt med Armen stiv,

Indtil den anden Bred han vandt

Og Veien til Kapellet fandt.

20.

Et lystigt Tog den Morgen vel

Var fremmødt ved Sankt Bridés Kapel-

Sin Tro Tombsas" Mary gav

Til Norman, Laird af Armandave,

Og ud fra gothisk Bue drog-

Nu glædeligt det Bryllupstog.

Det simple Tog først bolde Fædre

Og festligtklædte Koner hædre;

De unge Plaidmænd spøge vil

Med Pigerne, som lee dertil,

Og Børn, skjøndt de ei Grunden veed,

Dog skingrende der juble med.103

Minstreller og, som kappes ad

At synge Brudens Hæderskvad:

Den yndige, den unge Brud,

Som nu jomfruelig træder ud

Med sænket Blik, med Rødme fin

Som Morgenrødens Dug-Carmin,

Imens et sneelividt, foldet Lin

Hun holder bly i Haanden sin

Den gjæve Brudgom sees at skride

Med Seiersblik ved hendes Side

Og Moderen i hendes Øre

Glad hvisker, hvad blot hun skal høre.

21.

Hvo møder dem ved Kirkens Port? Et Bud, som kyser Glæden bort. Med Hast han melder Skjæbnens Raad Og i hans Øie svømmer Graad. End dryppende af Bad i Flod Tilsølet, aandeløs han stod; Hint Yarselstegn om Sværd og Ild Han hæved, mens hans raabte vild: »Paa Lanricks Eng er Mødested! — Send Tegnet fort — Norman, afsted!« Ak, maa han bytte fine Haand Just lagt i hans ved helligt Baand, For dette Kors af Blod og Ild104

Som kalder bort til Kampen vild? Maa Y)agen, der saa blid oprandt Og1 loTed Fryd, selv naar den svandt, Nu, før den daler, støde ud Brudgommen fra hans vundne Brud? O, Skjæbnens Dom! — Det maa saa være: Clan Alpains Sag", dens Høvdings Ære, Dens grumme Kald af Frist ei veed — Tag Løbet fat! — Afsted, afsted!

22.

Dog langsomt aftog han sin Plaid Mens dvælende hans Blik hang ved Den fagre Brud, •— indtil han saae I hendes Øine Taarer staae Og tale om en Yee, den han Ei trøste nu , ei standse kan. Et andet Blik han vover ei , Men iler op langs Elvens Vei, Seer ei tilbage, før han finder Sig der, hvor Teith i Lubnaig rinder. Hvad rørte sig da i hans Bryst? De bittre Sting af skulfet Lyst, Og Mindekval om Morgnens Drømme, Der nu i Tomhed sig udtømme! Dog, blandet med hans Elskovssavn, Kom mandig Tørst for Krigernavn,105

Dertil eu Fjeldmands vilde Fryd Før han end kaster sig' paa Spyd; Og Iver for hans Clan ham brændte Og Haab, naar han tilbagevendte Med Hæderstegn fra Slagets Dyst, At slutte Mary til sit Bryst. Med slige Tanker, op og ned, Lig Ild fra Flint han foer afsted — Mens høi Beslutning, Elskovstrang Brod uvilkaarlig ud i Sang:

23.

»Paa Heden bli'er min Seng inat, Mit Omhæng stride Bregners Krat, Min Lullesang naar Vind ta'er fat — Fra Elskov langt og Dig, Mary!

Imorgen kold, maaskee som Liig, Paa blodig Plaid jeg hviler mig —Min Vespersang dit Klageskrig — Det vækker mig ei meer, Mary!

Jeg tør ei tænke mig den Gru, Dit søde Ansigt skygger nu — Jeg tør ei tænke paa, hvad Du Ved Altret loved mig, Mary!

5*106

Ei søde Savn maa Norman faae, Naar Alpíns Clan skal Fienden slaae — Hans Hjerte staalsat være maa, Hans Fod en afskudt Piil, Mary!

Der kommer Tid for Elskovs Kald; — Thi, om i Slag mig times Fald — Min sidste Tanke være skal En Tanke da paa Dig, Mary!

Og gjenseer jeg med Seir vort Bo — Hvor blidt skal da til Aftenro Irisken synge for os To, Min unge Brud og mig, Mary! o

24.

Ei mere snar paa dine Vidder

Gaaer natlig Hedebrand, Balquidder! u)

Fremfarende i Flamineskjær

Langs diue Kløfter, fjernt og nær,

Mens hver en Klippe staaer i Glod

Og Dybets mørke Sø er rød —

Ei mere snar den sig udbreder

End Krigens Røst paa dine Heder.

Signalet reiste Alt til Dyst

Omkring Loch Voils den mørke Kyst,

Loch Duins stille Vand opvakte¹⁰⁷

Og Larm til Balvaigs Sumpe bragte, Saa vendte Løbet sydværds ned Langs ad Strath-Gartneys Dalgrund bred, Til op i Vaaben foer hver Mand Som regned sig til Alpíns Clan, Fra Oldingen, hvis matte Haand Knapt kunde fæste Sværdets Baand, Til Drengen, for hvis Piil og Bue End Kragen neppe vilde grue. Hver Kløft og hver forborg Glen Udgjød sin lille Trop af Mænd, Til de, som Strømme fra det Hoie, I brede Dal sig sammenføie. De samled, alt som de fremfoer End mangen Biflod, mere stor, Til der paa Mødepladsen stod Vel Hundreder, beredt til Blod. Hver En, fra Barn til Vaaben vant, Ei andet Baand end Clanens bandt, Ei Ed — kun den til Høvding prud — Ei Lov, undtagen Roderiks Bud.

25.

Den Morgen havde Roderik Dhu Udspeidet Alt om Benvenue Og sendt Spioner vidt og bredt At see til Grændsen ved Menteith.

5**108

Med Blid om Fred kom Alle hjem: End rørte sig ei Bruce, ei Grærue. I Redtiock Gaard ei Hestfolk holde, Fra Cardross Port ei Flag sig folde, Fra Duchrays Taarn ei Baunen lyser, Ei fra Loch Con en Heire kyser — Alt syntes Fred. Men siig mig dog, Hvi Høvdingen, før end han drog Til Mødets Plads, med anspændt Øie Vestgrændsen undersøgte nøie? I mørkest Kløft paa Benvenue Et Pant var efterladt endnu, Vel skjønt, men grumt mod Roderik Dhu: Thi Douglas, tro sit givne Ord, Den Morgen bort fra Øen foer, Og havde søgt et ensomt Skjul I et forborgent Klippehul, Det mangen Skjald, i keltisk Klang, Som Coir-nan-Uriskin 12) besang, Men Saxerne, meer blødt og jævnt, Har »Koboltgrotten« og benævnt.

26.

Meer vildt og sælsomt Tilflugtssted En Fredløs aldrig dvæled' ved: Thi Kløften gabed mørk og tyst, Som Flengen i en Krigers Bryst.¹⁰⁹

Der mangen Klippe havde standset

Naar den i Urtid var neddandset
Fra Benvenues den iisgraa Top.
Og taarnet sig om Kloften op.
Saa der den kunde Gabet skjule
Og forme denne vilde Hule.
Der Birk og Eeg, som tykt sig spredte,
Ved Middagstid dyb Skumring bredte.
Undtagen naar en Straale bråt
Faldt enkelt ned i Hulens Nat,
Ret som det Glimt, en Seers Blik
Af Fremtids dunkle Dybder fik.
Ei anden Lyd den Stilhed brod
End hvor en Bjergbæks Rislen lod —
Kun, naar en Storm med Søen kjæmped,
Da steg derop en Brusen dæmpet,
Som meldte, uafladelig,
Om Klippers og om Bølgers Krig.
Der nedhang Klipper, som med Skulen
Fælt syntes nikke over Hulen: —
Fra sligt et Hi var Ulven sprungen,
Den vilde Kat der gjemte Ungen.
Dog Douglas og hans Datter skjær
For Tiden søgte Frelse der;
Thi Overtro holdt Mængdens Fjed
Med Rædsel bort fra dette Sted;
Der, sagde man, holdt Feer til.¹¹⁰

Der Uriskens drev fælt sit Spil — Der dandsed de ved Maaneskin Og daared hver Tilskuers Sind.

27.

Med lange Skygger Aftenen alt Paa blinkende Loch Katrine faldt, Da kun med nogle Faa, Sir Dhu Drog atter over Benvenue. Ad Beal-nam-bo'slS) den vilde Sti De Koboltgrotten gik forbi; Hans Følge skyndte sig foran At skyde Baaden ud fra Land, Thi over Katrine maa han gaae For ved Achray at passe paa Og see, hvordan hans Clansmænd staae. Dog Høvdingen blev lidt igjen — Et uvant Syn — bag hine Mænd; En Pageu) kun, som bar hans Sværd, Blev Herren nær i al hans Færd — De Andre gjennem Krat brød ned, Og ventede snart ved Søens Bred. Hvor skjønt og stolt, i Aftnens Lue Fra nære Høi, dem der at skue! Udsøgte blandt den hele Clan For Kraft, Statur var hver en Mand — Det saae man, selv paa Afstand lang,¹¹¹

Af deres Holdning, stolte Gang. Som der om Baaden stod det Følge, Mens Fjædre vaie, Plaids henbølge Og Skjolde glimte — det var nok En vild, en prægtig Krigerflok, Som passed vel til dette Land Og denne vilde Klippestrand.

28.

Men deres Høvdings træge Fod Sig end ved Klippen binde lod, Hvorfra en Sti bråt førte ned Til F)ouglas's dunkle Skjulested. Vel, medens Morgnen smiled koldt, End Roderik havde svoret, stolt, At ville drukne Elskovs Lyst I Krigens vilde Larm og Dyst Og Ellen Douglas at forglemme. Men Den, som vil med Sand modstemme En mægtig Strøm, •— Den, som en Ild Med Bundt af Hør vil dække til —Han værre Arbeid faaer at prøve Vil Elskov han med Fasthed dove. Thi finder Aftenen end i Baand Vor Høvding, som en rastlos Aand At vanke om nær tabte Skat. Skjøndt stolt han har sig foresat¹¹²

Ei med et Blik Farvel at sige,
Maa dog lians Øre anstrengt hige
At fange op en Lyd, saa nær,
Af Stemmen, der er ham saa kjær,
Og i sit Indre han forbander
Hver Vind, som sig i Lovet blander.
Dog tys! — Hvad Strengelig nu kom? —
Det er jo Allans Harpe, som
Minstrellens ædle Kunst har vakt
Med høitidsfuld og langsom Takt.
Hvad Røst sig føied til den Klang? —
En Engels, eller Ellens Sang.

29.

Hymne til den hellige Jomfru.

Ave Maria! — Mø saa mild, Til en Piges Bøn Du lytte! — Du kan jo i Ørkenen vild Hende høre, huldt beskytte!
Banlyst, dog i dine Arme Trygt vi sove kan i Løn. Mø ! Dig over sia^Mø forbarne! Moder, hor en Datters Bøn!
Ave Maria!¹¹³

Ave Maria, uden Plet! Haarden Steen er nu vort Leie, Men, som Duun, den vugger let Naar din Varetægt vi eie.
Tunge Luft i mørke Hule Dufter, hvor Du smiler skjøn — Mø! — for Mo Du ei Dig skjule! Moder, lyt til Barnets Bon!

Ave Maria!

Ave Maria, reen og skjær! Onde Luft- og Jord-Dæmoner Flygte fra sit Tilhold her, Naar Du i din Klarhed throner!
Under Kors vi glad os bøie Leder Du os, Jomfru skjøn! — Vend til mig dit milde Øie, For en Fader hør min Bøn ! —

Ave Maria!

30,

Paa Harpen døde Hymnen hen; Urørlig, lyttende stod end Clan Alpins mørke Herre der Og læned sig paa tunge Spær, Indtil, med ydmygt Sind, hans Svend Mod Solnedgangen viste lien¹¹⁴

Tre Gange, thi mod Kveld det hastede.

Da, mens han Plaiden om sig- kasted —

»Det er den sidste Gang, den sidste,«

Han mumled. »Nu skal Roderik miste

For stedse denne Engle-Rost!« —

Det var en Tanke uden Trøst.

Han rev sig løs, og hurtigt skred

Åd Bjergets Kant mod Søens Bred,

Mørk kasted sig i Baaden ned —

Og over Søen foer afsted.

De landed hist i Solverbugt

Og gik mod Øst, i hastig Flugt;

Til de, i sidste Aftenskjær

Saae Lanricks Dal at ligge nær —

Det Mødested for Alpins Hær.

31.

Der Clansmænd de i Grupper saae At sidde, vandre, eller staae. De Fleste dog*, svøbt i sin Plaid, Paa Jorden havde lagt sig ned, Knapt til at skjælné, hvor de laae, Fra dunkle Lyng-, de hvilte paa : Saa godt Tartanen passed til Den grønne Bregne, Lyngen vild. Kun her og* der, med sælsomt Spil, Man saae et Sværd , en Landse funkle115

Lig Sankthans-Orme i det Dunkle. Men som de nu, alt mere nær, Saa deres Høvdings Ørnefjær, Et Yelkomstraab saa stærkt de hæved At Bjergets faste Sider bæved: Tregang det steg, og Sø og Fjeld Tregang gjentog det Kampraab vel — Saa det paa Sletten døde hen Og Aftenstilhed kom igjen. FJERDE SANG.

SPAADOMME!}.Spaadommen. 1.

»Fagrest er Rosen, der aabner sin Knop, Lysest er Haab, som af Frygt dæmrer op, Sødest er Rosen, af Morgendug vaad, Yndigst er Kjærlighed, badet i Graad. O, vilde Rose! •— saa kjær for min Hu, Her paa min Hue du vaie da nu, Haabets Emblem gennem Tidernes Gru!« Armandaves Arving, ung Norman, saa talte, Medens paa Vennachar Daggy sig malte.

2.

Saa øm en Sang, halv talt, halv sungen,

Nu Elskov lagde ham paa Tungen.

Alt mens han afbrød Rosens Kvist,

Hans Bue, Øx laae nær ham hist: —

Thi nu han i et Pas stod Yagt

Imellem So og Skove lagt.

Hør! — Fodtrin over Klippen klang —

Til sine Vaaben strax han sprang.

»Staa, — eller dø. — Hvad? — Malise, Du? —120

Tilbagevendt fra Doune alt nu?

Jeg mærker af din Gang-, dit Blik,

Du Nyheder om Fjenden fik.« —

(Thi, medens lidkorset fremfoer,
Malise var gaaet fjernt paa Spor.)
»Hvor sover Chefen?« — Svenden sagde.
»Afsides. Han i Skov sig lagde,
Jeg vil med dig til Stedet gaae.«
Norman en Slumrer kaldte paa,
Som ved hans Side rolig laae
Og rørte ham med slappe Bue:
»Op, op, Glentorkin! op du skue! —
Vi søge Høvdingen. - - Du maa
Med Ørneblik paa Vagt nu staae
Indtil jeg hid igjen kan gaae.«

3.

Ad Passet op de Veien lagde.
»Hvad Nyt fra Fjenden?« — Norman sagde
»Forskjellig Melding, fjernt og nær.
Vist er det, at en sluttet Hær
Har været rede, tvende Dage,
Paa første Bud fra Doune at drage.
Kong James imidlertid med Pragt
Sit Hof til Stirling Slot har lag-t —
Snart denne mørke Sky vil tale
Med Torden over vore Dale; —121
Hver Plaid mand, øvet i slig Dyst,
Kan møde den med hærde Bryst.
Men, Norman, hvordan vil Du finde
Et Fristed for din hulde Kvinde?« —
— Hvad? — kjender Du ei Roderiks Plan:
At hver en Kvinde af vor Clan,
Hvert Barn, og hver en gammel Mand
Som ei meer Vaaben fore kan,
Skal søge Tilflugt paa hin Ø,
Den ensomme, i Katrine Sø? —
Dertil han har og givet Raad,
At ingen Snekke, ingen Baad
Skal fare frit paa viden Sø,

Men ankre alle ved hin 0,
Paa det den sikkert kan bevare
Hint dyrebare Pant mod Fare.« —

4.

»Det Raad er godt. Vor Høvdings Plan Anstaaer en Fader for sin Clan. Men hvorfor sover Roderik Dhu Afsides fra sit Følge nu?« — »Det er fordi, — sidst Kveld det var — Brian en Spaadom prøvet har, En saadan rædselsfuld, som kun Tør skee i Farens værste Stund, Og Taghairm kaldes. Fædre for

4122

Ved den o g løfted Fremtids Slør Og Krigens Udfald forudsaae. laftes og de monne slaae Duncraggans melkehvide Tyr.« —

Malise:

»Vel har jeg kjendt den tappre Fyr!

Det bedste Bytte, som vi tog,

Da Kvæg fra Gallangad vi jog.

Dens Hud var Snee, dens Horn var mørke,

Dens Øie rødt, som Glød i Mørke;

Saa grum, utæmmelig og snar,

At vort Tilbagetog den var

Til stort Besvær. De stærkest Brave

Af vore Folk den holdt i Ave

Alt til Beal-Mahas trange Skar.

Men steil og stenet Veien var

Og skarp den Pig, hver Driver bar —

Saa, da vi naaede Dennans Lunde,

Et Barn den uskadte stryge kunde.«

5.

Norman. Den Tyr de slog. Dens varme Hud End rygende de bredte ud Ved Siden af den vilde Fos, Som kaster sig med skumhvid Trods¹²³

Ad Klippen ned, hvis brede Vold Af Sagnet kaldes Kjærupens Skjold.²⁾ Ved Stupet, paa en Helle lagt, Indsvøbt i Tyrens hvide Dragt, Spaamanden venter Fremtids Drøm, Omtordnet af den vilde Strøm Og oversprøjet af dens Skum — Saa ligger han, og venter stum; Vor Høvding hviler tæt derved. Men tys! — det er, som Nogen gled Igjennem Taagen, Krattet hist, — Jeg troer, det Munken er. Ja vist! Nu staaer han jo paa Klippen der Og seer paa vor søvnbundne Hær. Malise — seer han ei ud, ret som Et Spøgelse, der vanker om Paa Slagmark, over Faldnes Been ? Hvad heller som en Ravn paa Green, Der, medens efter Skik paa Jagt De slagte Dyr bli'er sønderlagt, Med hæse Skrig nu venter paa Sin Bid af Byttet og at faae?³⁾

Mali se.

Tys! — Sagt til Andre end til mig Ondt varsled disse Ord fra Dig. Men end jeg troer, Sir Roderiks Sværd¹²⁴

Er bedste Tegn for Alpens Færd Og ei det Bud fra Drømmeland, Hin Djævelsmunk os bringe kan. Vor Høvding

støder til ham. Sku! De stige ned ad Høien nu.«

6.

Og som de gik, til Roderik Dhu

Alvorligt talte Munken nu :

»Høvding! — En rædsom Strid det er

For Den, som jordisk Liv end bær',

Hvis Kjød og Blod end føie kan

Afmagtens Gys og Febers Brand,

Hvis Øie kan i Stirren standse,

Hvis Haar sig reise kan som Landse —

Haardt er det for en Slig, at skulle

See Fremtids Dække sig oprulle.

Dog vidner mine Lemmers Dirren,

Min matte Puls, mit Øies Stirren,

Min Sjæl, af Kvaler sønderslidt:

Det har jeg for min Høvding lidt.

De Skikkelser, der til mig kom,

Kan Mennesker ei tale om.

Ei nogen Dødelig, — kun Den,

Som ved sin Fødsel sattes hen

Midt mellem Levende og Døde

Og til Naturlov ei maa bøde,¹²⁵

Har nogensinde overlevet Sligt Syn, end sige det beskrevet. Tilsidst Orakelsvaret korn: — I Flammetegn en Skjæbne-Dom, I Ord ei talt, af Skrift ei kjendt — Men i min Sjæl dog dybt indbrændt: Hvo, som her første Fjende slaaer, Hans Folk i Kampen Seier faaer.«⁴)

7.

»Tak, Brian, for dit Mod, din Iver, —

God er din Spaadom, — Haab os giver.

I Slag end Alpin aldrig stod

Hvor ei vort Sværd først smagte Blod.

Et mere sikkert Offer end

Jeg veed, som selv sig giver hen

Til Skjæbnens Hug. En Speidermand

Har denne Morgen søgt mit Land,

Ei nogen Kveld skal see ham vende

Tilbage. — Mine Karle kjende

Og vogte hvert et Pas i Fjeld
Mod Øst, mod Vest, mod Syden vel.
Den røde Murdoch, som han tror
Sin Fører, har mig givet Ord
At lede ham afsides, til
I dybe Grund og Kratskov vild
Han træffer dem, jeg har udsat,¹²⁶
Og som ham da skal fælde bråt.
Men see — min Budsvend kommer nu —
Malise, hvad Nyhed bringer Du?»

8.

»Ved Doune, stolt over Spær og Skjolde,
To Grever deres Flag udfolde:
Jeg Moray's Sølvstjerne saae,
Og Mar's den sorte Stribe gaae.«
»Ved Alpi ns Sjæl! — den Melding' duer'.
En værdig Fjende- just mig huer.
Naar bryde de vel op fra Borgen?» —
»Jeg troer, at Middagssol imorgen
Vil see dem her, beredt til Slag« —
»Da Sol skal see et vældigt Tag.
Men — Stedet? — Siig, fornam Du ei
Hvor Earn, vor Venne-Clan, tog Vei? —
Med dem forstærket, bedst at skride
Til Slaget paa Benledi's Side.
Du veed ei? •— Vel, Clan Alpins Mænd
Skal da besætte Trossach's Glen,
Vi kjæmpe ved Loch Katrines Rand,
Saa vore Kvinder skue kan
Hvordan vi kjæmpe; hver en Mand
For Hjemmet gjerne Livet lader,
Fader for Barn, og Søn for Fader,
Og Elskeren for elsket Mø.¹²⁷
Men hvad? — Er det vel Blæst fra Sø
Der kan til Graad mit Øie saare?
Hvad heller kommer du, o Taare,

Et Varselsbud om Tvivl og Frygt? —

Nei, ikke mere fast og trygt

Benledi staaer mod saxisk Landse,

End Roderiks Hjerte, som en Skandse,

Mod Tvivl og Skræk fast holder Stand.

Hver paa sin Post! — Op, alle Mand!« —

Nu Pibrochs skarpe Klang høit lyder,

Den hele Hær til Marsch opbryder

Og Faner vaie, Sværde glimte

Saa langt man kan i Dalen skimte. —

Jeg vender mig fra Krigens Gny

Nu til Coir-Uriskin paany.

9.

Hvor er nu Douglas? — Han er borte; Og Ellen sidder paa den sorte Steenblok ved Hulen, sænkt i Graad.

Forgjæves Allans milde Raad Og Trøst-Ord søge hendes Øre, Hun kan ei, vil ei nu dem høre. »O kjære Lady! —

Græd ei saa! Han kommer nok igjen. Han maa, Han vil med Glæde vende atter Tilbage til sin elskte Datter! —

128

Vel var det Tid, at søge nu

Et bedre Ly mod Krigens Gru,

Naar selv Clan-Alpins vilde Sværm

Knappt veed mod Stormen nogen Skjærm.

Inat jeg deres Baade saae

Med Blus hen over Søen gaae,

Og fare om, hinanden møde,

Ei uligt Nordlysflammer røde.

Imorges saae jeg dem omkring

Yor 0 at ligge tæt i Ring,

Lig Ænder, som i Siv og Kjær

Sig dukke, naar en Høg' er nær.

Naar denne haarde Slægt ei vover

Paa Fastland at see Faren over —

Skal da din ædle Fader ei

For Dig berede Frelsens Vei?« —

10.

»Nei, Allan, nei! — Mildt Paaskud kan For mig ei skjule Rædslens Rand. Da Douglas ømt, alvorligt dog, Mig signed, førend han bortdrog, — Den Taare, i hans Øie stod, Ei druknede hans høie Mod. Min Sjæl, skjøndt kvindelig og blød, Kan hans forstaae, som Vandets Skjød, Forstyrret let af sagtest Vind,129

Dog- Klippens Billed tager ind.
Han hører Bud om nære Slag
Og veed, han selv er Stridens Sag. —
Jeg saae ham rødme, faderøm,
Ak Allan, ved din tomme Drøm
Om Malcolm, som i Lænker laae,
Dem jeg ham havde bundet paa.
Troer Du, han fandt dit Fremsyn godt? —
O nei! — hans Tanker vendtes blot Til Ynglingen — til Roderik og
Vor fuldtro Ven, (det er han dog) —
I Fare Begge for vor Sag.
Minstrel — en Douglas gaaer ei bag.
Hans Ord som Varsel til mig lode:
»Om ei paa Jord, i Himlen Møde.«
Hvis ei han kom i Kveld igjen,
Til Carnbas - Kenneth Kloster hen
Jeg skulde tye, og nævne mig.
Hans Plan jeg skuer tydelig:
Han gaaer — han gaaer til Skotlands Throne,
For deres Liv med sit at sone.
Jeg voved selv en Daad saa skjøn,
Var Douglas's Datter nu hans Søn!«
il).

»Nei kjære Ellen! — Vist jeg veed Han nævned kun hint fromme Sted

6*130

Som bedste Mødeplads, hvis han Til aftalt Tid ei komme kan. Vær sikker paa, han uskadt er; Og Malcolm —
rolig for ham vær! Min Drøm tør sand end vise sig Og ei spaae Ondt for ham, for Dig! Hvem skuffet vel mit
Seerblik? Husk Gjæsten, vi paa Øen fik, Og Harpetonerne, som lød Til Varsel om den nære Nød. Sand var om
Ondt min Spaadoms Lyd, Tro den og nu, den varsler Fryd. Var vi fra dette Sted kun væk ! — Feegrotten huser
ikkun Skræk; Derom et Under-Sagn jeg veed. Min Lady — jag din Sorg afsted! — Min Sang Du for blev trostet
ved.«

Ellen:

»Jeg hører — skjøndt jeg' veed for vel, Ei standses derved Taarers Væld.« Han sang, hvad simple Kunst ham
lærte, Men langt derfra var Ellens Hjerte.

Ballade. Alice Brand.⁵⁾ Lysteligt er der i grønne Skov Naar Solsort og Trost de synge,¹³¹

Naar Dyr henfare og Hunde gjøe Og Jægerens Horn inon klinge.

»O Alice Brand, mit Fødeland har Jeg tabt, af Elskov til Dig. Og vi maa nu leve i Skoven vild Og paa Heden,

Fredløse lig.

Alice, det var for din lyse Lok Og for dine Øine saa blaa, At jeg, hin Nat, paa vor mørke Flugt Din Broder mon' ihjelslaae.

Nu maa jeg lære at hugge Bøg Den Haand, som før kun holdt Sværd, For Løv at faae til vor simple Seng Og Pæle om Hulen her.

For Silkeskrud dine Fingre smaa, Der leged i Harpens Guld, Nu skjære maa Kjortel af Dyrehud, For os at skjærme mod Kuld.« —

»O Richard, hvis min Broder er dod, Det var kun ved Skjæbnens Gang, Thi mørkt der var jo, hvor Kampen stod, Og Tilfældet Landsen svang.

6**132

Og bærer jeg Silke og Maar ei meer Og Du ei Skarlagen skjøn, Dog vel saa varmt er det Vadmæl graa, Meer lys er dog Skoven grøn.

Og, Richard, er vor Skjæbne end haard. Og har Du mistet dit Land — Alice dog endnu sin Richard har, Og han har sin Alice Brand.«

13.

Lysteligt er der i grønne Skov, Saa blidt Fru Alice synger, Paa stolte Bøg og paa mosgraa Eeg Herr Richard sin Øxe slynger.

Op talte da Elverkongen vred Fra Høien, hvorunder han boer, Som Blæst gennem øde Kirke-Muur Hans Aandestemme henfoer:

»Hvad Hug nu lyder paa Bøg og Eeg, Som af Alfe-Ring hegnet er? Hvo kommer hid, at jage den Hjort, Som er Elver-Dronningen kjær? Og hvem tør vove, vort grønne Skjul At rive fra Volden her?133

Op, Urgan, hen til ham uden Sky! — Du var jo en kristnet Mand! For Kors og Tegn Du vil ikke flye Og ei for Ord eller Ban.

Læg paa ham det visnede Hjertes Dorn, Det søvnløse Øies Gru, Til han beder og længes, at Døden kom, Men kan dog ei døe endnu.«

14.

Lysteligt er der i grønne Skov, Skjønndt Fuglesang meer ei klinger, Men Alice gjør Ild til 'Kvelden op Og Richard Ved dertil bringer.

Op stiger Urgan, den stygge Dværg, Og foran Herr Richard staaer. Som denne korsed og signed sig: »Jeg frygter ei Kors,« sa'e Dværgen graa, »Naar en blodig Haand det slaarer.«

Men lydt da talte Fru Alice Brand,

Den Kvinde med høie Mod:

»Og hvis der findes Blod paa hans Haand,

Da er det kun Hjortens Blod.«134

»Nu lyver Du frækt, du bolde Kvind: Der klæber jo paa hans Haand End Pletter af Dig- beslægtet Blod, Blodet af Ethert Brand !«

Da traadte hun frem, Fru Alice Brand, Og hellige Korstegn slog: »Og* er der end Blod paa Richards Haand, Min Haand er pletfri dog.

Og jeg besværger Dig, onde Trold, Ved Ham, som paa Alt har Magt, At tyde os, hvorfra Du kommer selv Og hvad der hid Dig har bragt?« —

15.

»Lysteligt er der i Alfeland Naar Trolld - Fuglesangen klinger, Naar Kongen fremrider med alt sit Hof Mens Bidsel og Tømme ringer.

Og deiligt skinner det Alfeland, Men falskt er Alt, Du kan see, Lig kolde Glands fra Decembersol Paa Iis og glimrende Sne.¹³⁵

Og' svindende, som hint falske Skin, Vor Form omskiftes i Fart: Nu ligne vi Ridder og Dame fin, Nu Dværg og Abe faldsnart.

Det var hin Stund mellem Dag og Nat Da Elverkongen har Magt, At jeg i en syndig Strid sank bråt Til Jorden, og blev, mellem Liv og Død, Til Alferiget henbragt.

Men vidste jeg kun en Kvinde saa kjæk, Hun korsed mig Gange tre, Saa fik jeg igjen mine Mennesketræk, Blev fager som Du at see.«

Hun korsed ham en Gang, korsed ham to, Den Frue saa fin og bold : Des mørkere der i Hulen blev Og styggere blev den Trolld.

Hun korsed hans Pande tredie Gang, Da reiste han sig paa Stand Som fagreste Ridder paa skotske Jord — Hendes Broder, Ethert Brand! —¹³⁶

Lysteligt er der i grønne Skov

Naar Fuglesangen mon klinge,

Meer lystigt der var dog paa Dunfermline Borg

Mens alle de Klokker ringe!

16.

Just som var endt den Harpeleg, En Fremmed op ad Kløften steg: Hans faste Trin, hans Aasyns Magt, Hans rige, grønne Jægerdragt, Hans Ildblik vel gjenkjendes maa: Det var Fitz - James, de gjensaae, Han, som sig kaldte Snowdouns Ridder. Som i en Drøm først Ellen sidder, Saa farer op, halvt med et Skrig: »O, Fremmede — Du her! — Men siig — Hvad Uheld har dog ført Dig hid I saadan ond og farlig Tid?« — »Hvor kan Det Uheld kaldes vel, Som bringer mig dit Gjensyns Held? Min Fører fra din O, ordbunden, Mig Møde g'av i Morgenstunden Og viste, over Høi og Glen, Mig Lykkens Vei til Dig igjen.« — »Ak — Lykkens Yei! — Og sagde han Da Intet om den nære Brand, Om Krigsmænd, der i Baghold laae?« —¹³⁷

»Nei, ved min Tro. Ei heller saae Jeg noget Tegn til sligt et Onde.« — »O, skynd Dig, Allan, til hin Bonde, Jeg skjælnes kan hans Tartan hist — Udfrit haus Plan — besværg ham, vist Og sikkert Ridderen at lede. O, Mand! — Hvad kunde Dig forlede? Den mindste Træl i Roderiks Clan Ei vindes eller skræmmes kan Til Dig at fore, vil ei Han!« —

7.

»Ellen — kjært er mit Liv mig meer, J)a Du med Omsorg paa det seer, Men tomt det bliver dog, naar Død Skal veies op mod Elskov sød. Lad mig da melde uforsagt Hvad Forsæt nu har hid mig bragt: Jeg kommer, forat bære Dig Fra denne Ørk, som før ei slig En Blomst har seet saa sødt at smile! Ræk mig din bløde Haand! — Vi ile Langt bort fra dette Arnested For Kampens Raseri, til Fred. Bochastle nær staae mine Heste — Paa dem vi Stirling snart kan gjæste. Jeg vil, Du pryde skal en Borg — Min Blomst jeg vogter mod al Sorg!« —¹³⁸

»Tys, Ridder! — Daarligh, om jeg lod Som om jeg nu Dig ei forstod! Ak, alt formeget har mit Øre Sig frydet ved min Priis at høre — Som Lokkefugl jeg daared Dig Tilbage hid til Drab og Krig! Hvorledes kan jeg* sone nu Det Letsind, som Dig bragte Gru? — En Yei mig staaer tilbage kun — Jeg Alt ham siger denne Stund. Ja, bange Hjerter, strid ei saa! — Du, som min Daarskab bærer paa, Yed Skam din Aflad købe maa. Dog først: — Min Fader er en Mand, Fredløs, landflygtig, under Ban. Blodpriis er paa lians Hoved sat — At ægte mig var

Skjændsels Nat. — End vil Du tale? — Alt da kjend. Fitz-James, der er en høvisk Svend, Ak, om han lever! — som for min, For Mines Skyld har søgt Ruin. Mit Hjertes Løndom nu Du veed — Tilgiv! — vær ædel, — far i Fred!«

18.

Fitz-James kjendte hver en Kunst At vinde Kvindehjertets Gunst —•139

Men her han følte, Alt var spildt: Fra Ellens Øie skjød ei mildt Et Blik, som hendes Ord modstod, — Med Jomfru-Tillid der hun stod: Vel steg til Kinden hendes Blod, Men tolked hendes Elskov kun Med saadant Suk fra Hjertets Grund, Som var alt hendes Malcolm død, Som sad hun ved hans Grav i Nød. Haab fra Fitz-James's Øie svandt, Men Sympathi ham endnu bandt; Han tilbød, hendes Flugt at frede, Som Broder vilde Søster lede. — »Hvor lidt Du kjender Roderik Dhu! — For Begge bedst, vi skilles nu. O, skynd Dig, og af Allan hør Om Du hin Karl betroe Dig tør.« — Med Haanden over Panden lagt Til Skjul for Sjælestridens Magt, Et Skridt han gjorde, eller to, Forat gaae bort — men uk ei Ro. Han standsed — faldt i Tanker hen, Og vendte om — og kom igjen.

19.

»Et Afskedsord Du høre blot: Det hændte sig, jeg Skotlands Drot140

Engang i Kampen frelste Livet.

Taknemlig har Monarken givet

Mig denne Ring, med samt sit Ord,

At naar med den jeg til ham foer

Og fordred dristig Hjælpens Løn,

Da vilde han tilstaae hver Bøn.

Ellen! — en Hofmand er jeg ei,

Kun Sværdet er min Levevei.

Min Borg er kun min Hjelm, mit Skjold —

Mit Herskab Slagets røde Vold.

Hvad kan jeg af en Fyrste kræve,

Jeg, som kun ønsker frit at leve ?

Tag Ring-en, Ellen — den er din.

Signetet paa din Haand saa fin

Vil aabne Dig hver Port, hver Vagt.

Siig Alt til Kongen, uforsagt;

Forlang kun dristig hvadsomhelst

I Hans Navn, som har Kongen frelst.« —

Han Ringen ståk paa hendes Haand —

Den kyssed — bortsvandt som en Aand.

Den gamle Skjald forbauset stod,

Saa bråt Fitz-James dem forlod.

Han med sin Forer iled ned

Ad Bjergets Kant med lette Fjed,

Saa over Strømmen, der som Bud

Fra Katrine i Achray gaaer ud.141

20.

Alt stille var i Trossach Skov,

Paa Bjerget Middagstiden sov,

Da hujed Føreren i Dal. —

»Ha, Mu rd o ch — var det et Signal?« —

Han stammed frem: »Mit Raab kun lød

At skræmme Ravnene fra dens Kjød.«

Fitz-James gjenkjendte Aadslet vel:

Det var den Hest, han red ihjel.

»Det havde været bedst for dig,

Min ædle Graa, — vel og for mig —

Om aldrig Trossachs Dal vi saae.

Murdoch! — vær taus, og foran gaa!

En Lyd, et Raab — Du dødsens er!« —

Saa skred de frem, hver mørk og tvær,

Hinanden vogtende dog Hver.

21.

Nu Stien svimlende sig vandt Omkring en Afgrunds bratte Kant — Da see! — høit paa en Klippenuiur Stod nær en kvindelig Figur, Veirslagen, brændt af Sol og Vind, I pjaltet Stads sært hyllet ind. Det vilde Øie foer omkring Paa Skov og Klipper, som i Ring Og dvæled ei ved nogen Ting.142

Af Gyvel gul en Krands hun bær' Og svinger vildt en Dusk af Fjær, Som Ørnens Vinge fra sig kaster Naar den fra Tind til Klippe haster; — Dem samled hun, med vovsomt Fjed, Hvor knapt er Fodrum for en Gjød. Forst blev hun Tartan-Plaiden vaer Og skreg, saa det i Luften skar — Derpaa hun loe af al sin Magt Da hun saae lavlandsk Jægerdragt. Nu vildt hun sine Hænder vred, Nu græd hun, — saa hun sang derved. I bedre Tider hendes Sang Maaskee til Harpen yndigt klang — Og nu — skjøndt brusten — end den lød Igjennem Dalen, vild og sød:

22. Sang.

De byde mig' sove, de byde mig bede, De sige, min Hjerne er ikke meer klog — Jeg kan ikke sove paa hoilandske Hede, Jeg kan ikke bede paa høilandske Sprog. Men var jeg kun der, hvor Allan henglider, Og hørte jeg Devons Flodbølger gaae, Da kunde jeg hvile, mens Tiden den lider, Da kunde jeg bede om Enden at faae.143

Saa bod de mig Haaret med Krandsen ombinde, De lod mig til Kirken vandre som Brud; De sagde, min Bryllupsmorgen yar inde — Der skulde jeg møde min Kjærest saa prud. Men, Yee over Gangen, og Yee over Dagen, Som drukned min Drøm i Blod og i Liig! For al min Lykke saa blev jeg bedragen, Jeg vaagned alene til Suk og til Skrig!«

28.

»Hvo er den Kvind ? — hvad synger hun?

Hvi staaer hun over Kløftens Grund

Og flagrer vildt med Kaabe graa,
Som Heiren breder Vingen paa
Det dunkle Tjern, i Skumringsstund ?«
»Det er Blanche fra Devon« — Murdoch svared,
»En lavlandsk Mø, ei vel bevaret,
Fanget, den Morgen, hun stod Brud,
Da Roderik plyndred Devon ud. —
Brudgommen satte sig vel mod,
Men faldt for Roderiks Sværd i Blod.
Jeg undres, hun er sluppen løs —
Maudlin ei passer godt den Tøs.
Væk, Nar!« — Han hævede sin Bue. —
»Nu, hvis Du vover hende true,
Jeg kaster Dig fra Klippen ned,
Som Bonden kyler Stok afsted.« —144
»Min Ridder — Tak!« den Gale skreg,
Og fra Fitz-James's Haand ei veg.
»Seer Du ei mine Vinger graa?
Med dem jeg gjennem Luft vil gaae
At søge, hvor min Kjærest er; —
Men ikke laaner jeg en Fjær
Dog- til hin grumme Røver der,
Hans Fald at bryde; — dybt paa Steen
Skal Ulven lege med hans Been,
Og hans forhadte Plaid skal da
Paa Busken svinge til og fra,
Og vaie som en Fane, værd
Al deres grumme, vilde Færd.«

24.

»Tys, arme Pige! — Stille nu!« — »O, ja — jeg vil — thi blid er Du. Mit Øie er tørt af Nattevagt, Dog elsker det end grønne Dragt, Og skjøndt mit Øre mest er døvt, For Lavlandsmaal det er ei sløvt.

Thi — ak — min William var en Jæger skjøn, Den arme Blanches Hjerte han stjal! — Hans Kjortel den var som Skoven grøn Og blidt lød hans Sang i Lavlands Dal.145

Dog, hvad jeg mente, var ei det, Men Du er klog, Du gjætter let.« — Saa tog liun atter paa med Sang — Afbrudt og lavt, men fort den klang. End fæsted hun sit Blik med Frygt Paa Murdoch — vendte det saa trygt Mod Ridderen, og saa igjen Vildt skued over Dalen hen:

25.

i> See, Nettet er stillet, at fange et Liv — Saa lysteligt ville vi synge! De spænde nu Buen, de hvæsse hver Kniv, Høit glædes nu Jægenes Klynge.

Der var vel en Kronhjort, som Takker ti Saa stoltelig monne bære! Han kom saa dristig Kløften forbi — Høit synge vi til hans Ære!

Der var det, han mødte en saaret Hind, Hun blødte sig der til Døde. Hun vared ham trofast mod Net og Grind. Mod Jægenes farlige Møde.

Han havde et Øie, som kunde forstaae — Nu -synge vi varligt og stille:

7146

Han eied en Fod, som let kunde gaae — Thi Jægerne fange ham ville!« —

26.

Fitz-James af Lidenskab var blind Da Ellens Frygt han slog i Vind, Men Murdochs Raab hans Mistro vakte Og Blanches Sang ham Vished bragte. Ei som en Hjort, der veirer Snaren, Men Løven lig, der moder Faren, Sit blanke Sværd nu hæved han: »Bekjend Forræderi paa Stand, Hvis ikke, er du dødsens Mand!« Clansmanden bort i Hast nu rendte. Men i sit Løb en Piil han sendte, Der streifed James uden Harm, Men bored sig i Blanches Barm. Murdoch af Alpin! — Vær nu snar! End aldrig det meer nødigt var: — Hav Ild i Hjerte, Fod som Vind — Den Hævner vinder paa dig ind! — For. dette Løb er Dommen givet: Tab er jo Død, og Prisen Livet! 1 Skjul din Slægt er lagt forud, Paa lyngklædt Mosegrund strakt ud — Søg den at naae! — Det kan ei skee, Din lumske Slægt du skal ei see!147

Alt Saxeren er paa dig- nu! — Som Lynet slaar en Gran itu Drabshugget alt nedfalder nu. Fitz-James spændte Haand og Fod At trække ud sin Klinge god, — Som Falk han over Byttet stod Og saa med Smil dets Hjerterblod, — Saa vendte om, for did at gaae, Hvor stakkels Blanche i Blod end laae.

27.

Hun sad ind ved et Birketræ,

Med Albuen støttet paa sit Knæ;

Uddraget havde hun Dødens Piil

Og saa paa den med stille Smil ;

Hendes Krands af Blomster, Fjædre graa,

Besprængt med Blod ved Siden laae.

Den Ridder proved sin Lægekunst. —

»Fremmede« — skreg hun — »det er omsonst!

I Dødens Stund min Forstand opgaaer

Meer klar, end før i mange Aar —

Thi, som mit Livsblod rinder ned,

De vilde Syner svinde dermed.

En grusomt forurettet Mø,

En hjælpeløs Stakkel maa jeg døe —

Dog siger mig Noget i dit Blik,

At jeg i Dig en Hævner fik.148

Seer Du den Lok af gule Haar? Den har jeg baaret mange Aar Igjennem Farers, Vanvids Kaar. Den var engang

som din, saa klar — Men Taarer, Blod den mørknet har; Jeg tør ei sige, Hvo den bar, Ei heller, naar jeg den afskar — Min Hjerne maatte da forvildes. Men nu den skal dog ikke spildes; Som Hjelmbusk skal Du bære den Til Sol og Vind har bleget hen Hver Plet —• saa bring mig den igjen! Jeg raser end — O, Gud, giv Lys Nu til min Sjæl i Dødens Gys! O, lov mig nu med Ridder-Eed, Og ved dit Liv, hvorfor jeg led — At, seer Du en mørkladen Mand Som Høvding er for Alpíns Clan, Med Plaid, med sorte Fjædres Skov, Med Hænder, blodige af Rov — Din Arm, dit Sværd da Gud befal! Og hævn den stakkels Blanchés Kval. De lure paa Dig hist i Fjeld — Gaa Stien ei! — O, Gud! — Farvel!«

28.

Fitz-James's Hjerter følsomt var; I Øiet stod ham Taaren klar¹⁴⁹

Da han, med blandet Sorg og- Hanne

Udaande saae hin dræbte Arme:

»Saa sandt Gud hjælpe mig i Nød,

Jeg hævner denne Piges Død.«

En Lok af Blanchés Haar han tog,

Med Brudgommens- den sammenslog,

I Blod han farved Fletningen

Og paa sin Hue satte den.

»Jeg sværger ved Guds Ord og Ære,

Ei andet Hjelmtegn vil jeg bære

For dette Pant jeg skaifer Bod

I Roderik Dhu's det bedste Blod!

Men hør! — Et fjernt Halloh de sende —

Begynder Jagten? — De skal kjende,

At stænget Kronhjort farlig er.«

Fra Stien bort, hvor Vagt laae nær,

Fitz-James nu ind i Skoven slipper,

Og gjennem Krat og over Klipper

Fortvivlet søger Vei at faae,

Men ofte maa tilbage gaae

For Strøm og Kløft, han træffer paa.

Til sidst, forpustet, træt til Døde

Ved Savn af Kræfter og af Føde,

Han i en ensom Tyknings Fred

Sig lægger skjult til Hvile ned.

»Af alle mine Eventyr

Mig denne Vandring bli'er mest dyr!¹⁵⁰

Gal var jeg¹, da jeg' kunde troe At dette Høilands Hvepsebo Ei vilde sende Sværme ud Saasnart om Rustning de

fik Bud. Blodhunde lig, de søge mig! Hør deres Piben, deres Skrig! Hvis længer jeg i Skov gaaer frem Jeg falder ikkun mellem dem — Saa vil jeg ligge her til Kveld Og gaae i Morket over Fjeld.«

29.

Kveldskygger falde sagte "Sagte- ned — Meer dunkel bliver Skov derved, Og- Uglen vaagner i sit Hul Og Ræven lister sig fra Skjul. Saamegen Lysning er igjen At Vandreren kan finde hen — Men dog ei nok til, at han kan 1 Frastand sees af fjendtlig Mand. Med varsomt Fjed, hver Sands opsat, Han klattrer over Klipper, Krat. Paa dette Fjeld selv Sommertid Gjør ikke Natteluften blid — Men hver en Bris, som der henstrøg, Med Kuldegys ham gjennemføg. I Skræk, i Fare, ene, mat¹⁵¹

Af Hunger og af Tørst, den Nat Han vandred frem ad ukjendt Sti Til han en Fjeldpynt kom forbi, Og saae derunder, ganske nær, En Vagtilds muntre, røde Skjær.

30.

Nær Baalet laae, svøbt i sin Plaid,

En Mand, og varmed sig derved.

Med Haand paa Sværd opsprang han nu:

»En Saxer her? — Ha, hvem er Du?»

»En Fremmed«. »Siig, hvad her Du vil?» —

»Kun Hvile, Mad,* lidt af din Ild,

Og saa en Fører — Jeg foer vild,

Mit Liv er efterstræbt — min Kost

Var Natvind — jeg er stiv af Frost.«

»Er Du en Ven til Roderik?» — »Nei.« —

»Hans Fjende kalder Du dig ei?»

»Jo, hans og hele Bandens med,

Som han til Mord at fore veed«. —

»Kjækt talt. Men, skjøndt vi har en Lov

Som freder ædle Dyr i Skov

Og giver Hjorten Rum og Stund

Før paa ham vi løsslippe Hund —

Hvem bry'er sig om, hvordan og naar

Den lumske Ræv sine Bane faaer?

Saa en Spion. Dog troer jeg ei,¹⁵²

Naar siges, Du gaaer Speidervei?» »De lyve! — Kom selv Roderik Dhu Med to af bedste Mænd endnu — Hvis til imorgen Ro jeg faaer — Jeg skriver »Løgn« paa dem med Saar.« »Men, seer jeg ret ved lidens Skjær, En Ridders Sporer stolt Du bær?» »Saa ved det Tegn Du kjende kan En Fjende af hver grum Tyran.« »Alt nok. — I Græsset ned Dig slæng. Og del en Krigers Kost og Seng.«

31.

Han derpaa hoilandsk Kost ham bod: Haardt presset, tørret Dyre-Kjød— Paa Ilden kasted han ny Ved Og bød ham dele halvt sin Plaid, Ham pleied som velkommen Gjæst Og talte saa til ham dernæst: »Yiid, Vandrer! —

Roderiks Ven jeg- er, Hans Clansmand, og hans Frænde kjær. Hvert Ord, hans Ære talt imod, Af mig forlanger Hævnens Bod. End meer. En Spaadom, saa er sagt, Er paa min Skjæbne mægtig lagt. Et Stød kun i mit Horn, og Du Er overmandet, bundet nu;153

Jeg kunde og, svag som Du er, Dig æske nu til Tvekamp her. — Men ei for Clan, og ei for Slægt Jeg bryder Ærens Varetægt; Skam var, Dig nu at gribe an, Og hellig er en Fremmedmand — Veiledning, Varme, Mad og Straa Han ei forgjæves kræve maa. Saa hvil da her, til Sol opstaaer! Jeg selv med Dig paa Vei da gaaer Igjennem denne vilde Trakt Hinsides Alpins sidste Vagt, Til Coilantogle's Vadested — Dit Sværd saa vogte maa dit Fjed.« »Din Artighed jeg tager mod Saa villig, som din Færd er god.« »Saa hvil da. Hør, Rødrummens Sang-Os bringer Søens Vuggeklang.« Imens han samlede Lyng og Straa Og bredte Plaiden ovenpaa. Der sov nu disse Fjender to Som tvende Brødre, sødt i Ro, Til Morgenrødens Purpurvæld Udgjød sig over Strøm og Fjeld.

6* FEMTE SANG.

TVEKAMPES.

Tvekampen. 1.

Skjøn er Østens Straale, naar den lyser Førstegang for vildsom Vandrers Fjed, Naar den smiler did, hvor Natten gyser Og forsølver Fossens Tordenskred; — Skjønnere dog end sin Glands udbreder Krigertroskabs Stjerne over Val, Giver Rædslen Ynde, Faren Hæder Og formilder Krigens grumme Kval.

2.

Den Morgenstraale, klar og rød, Igjennem Hasselkrattet brød Og vækked vore Krigsmænd to. — De nu opstod fra natlig Ro, Saae op til Himlen, reen og skjøn, Og mumled deres Morgenbon ; Saa Ild paany med Flinten slog Og korte Krigermaaltid tog. Det sluttet, Gaelen om sig vred Sin brogede, dog mørke Plaid,158

Og- tro sit Løfte, viste Vei Igjennem Krat og over Hei. Hvor vild en Sti! — Nu den sig vandt Langs med en Afgrunds bratte Kant, Hvorfra man saae den rige Trakt Hvor Forth og Teith sit Løb har lagt, Til Stirlings Taarne i det Blaa. Nu sank den i en Kløft, saa trang-At Klippens Væg for Blikket hang; Nu var den steil, saa deres Skridt Med Haanden maatte hjælpes tidt; Nu saa indviklet tæt af Krat At, naar de trængte gjennem bråt. Fra Hvidtjørn rogned Duggen . snar, Som Pigens Taare demantklar.

3.

Tilsidst de kom, hvor Bjerget skred Mod Dybet bråt, alvorligt ned. Her Vennachar i Sølvglands laae, Benledis Rygge vidt de saa. Hulveien end, en Slange lig, Dybt under Klipper slynged sig — Godt hundred Mænd vel kunde her Det Pas forsvare mod en Hær: Det skarpe Fjeld var sparsomt klædt Med Egekrat og Dværgbirk let;159

Om nøgne Skifers sorte Bræm Ståk gTønne Bregner yppigt frem, Og dunkle Lyng, der var saa hoi At Buske fast den overfloi. Men der, hvor Søen stille sov, Om Stranden krøb en Yidieskov, Og ofte baade Sti og Fjeld Oprevne var af Fossevæld, Som Vint'ren sendte over Land Og lod tilbage Steen og Sand. Her saa besværlig Veien blev, At Føreren kun langsomt drev Paa deres Skridt i Kløften hen, Og spurgte saa sin nye Ven: Hvad sælsom Aarsag havde bragt Ham hid til denne vilde Trakt, Den Faa kun turde gjæste nu Foruden Pas fra Roderik Dhu?

4.

»Mit Pas ved Bæltet hænger her —

I mangel Dyst det prøvet er.

Dog, sandt at sige, ei jeg tænkte,

Jeg til dets Hjælp saa snart nu trængte,

Da jeg foer vild i denne Trakt

Tre Dage siden, paa en Jagt.

Alt syntes fredeligt og tyst¹⁶⁰

Som Taagen slumrer hist paa Kyst. Din Høvding borte var paa Fart Og ventedes ei hjem saa snart — Saa sagde Den, der førte mig; Maaskee dog Skurken foer med Svig? — »Dog, hvorfor hid tilbage gaae?« »En Krieger Du, og spørger saa? Vor Færd dog ikke styres kan Ved Lov, som binder Arbeidsmand. Nok, jeg kun søgte at forslaae En ledig Dag, som tynged paa. Let ringe Aarsag føre kan Saa viden om en Riddersmand: En Falk, en Hund, som fra ham gik En yndig Bjergmø's munt re Blik, Ja, er en Vei ham farlig sagt, Selv Faren kan ham did faae bragt.«

5.

»Behold din Hemmelighed. Men, Før hid Du vandrede igjen — Siig, hørte Du ei Bud om Krig, At Mar mod Alpin reiser sig?« — »Nei, ved mit Ord. Jeg hørte blot At, til en Vagt om Skotlands Drot Som jage vil paa farlig Grund, Der samler sig en Trop ved Doune.¹⁶¹

Dog tvivler jeg ei om , at naar Man Nys om Alpins Mønstring faaer, Snart foldes Bannere da ud, Som ellers hang i Fredens Skrud.« — »Frit lad dem vaie! — Kun ved Brug Mod Møl bevares Silkedug! — Frit lad dem vaie! •— Lige fri Clan Alpins Gran frembære Vi. Men siig mig, Ridder — eftersom Du hid med Fred paa Jagten kom, Hvorfor Du, en Udfordrer lig, Vich Alpins Fjende kalder Dig?« — »Min brave Gael! I) Igaar endnu Jeg vidste vel om Roderik Dhu Kun at han var en fredløs Mand, Vild Høvding for en oprørsk Clan. Han i Regentens Paasyn drog Sin Daggert, og en Ridder slog. Blot denne Udaad kunde vel Ham sonde fra hver ædel Sjæl.«

6.

Vel over slig Beskyldning vred Den dunkle Clansmand mørkt saae ned, Taug lidt, og saa til Orde tog: «Veed Du, hvorfor han Dolken drog? Veed Du, at skjændigt Ord og Slag¹⁶²

Fremkaldte Roderiks Hævnertag?

Da høilandsk Hede, Kongens Slot

For Høvdingen var lige godt; —

Hævn for slig Uret vel han ta'er,

Om det saa end i Himlen var.«

»Dog var det strafbar Færd. Vel sandt,

Fornærmeren sin Straf ei fandt

Mens Albany, med laante Baand,

Holdt Styrelsen i svage Haand,

Og uden Magt den unge Drot

Sad muret ind i Stirling Slot²).

Men nu — din Høvdings Røverliv!

At vinde Gods ved grundløs Kiv!

Fra Lavlands Mand at vriste frækt

Hans Hjord, hans Korn, ja selv hans Slægt!

En Sjæl som din maa dog forsmaae

Sit Bytte ved slig Færd at faae.«

7.

Mørkt Gaelen derved saae paa ham Og svared. mens han i smiled gram: »Saxer — fra hint det høie Fjeld Bemærked jeg, Du sendte vel Et henrykt Blik mod Vest, mod Syd, Hvor fjernt, i Sommerdragts Pryd,

Udbredte sig, i Rækker skjønnne, Kornagres Guld og Enge grønne,163

Og mellem dem smaa Bakkehæld,

Trægrupper, blanke Floders Væld?

Den blide Dal. den rige Slette

Var engang Gaelens Arv med Rette —

Men Saxeren, af os forbandet,

Fra vore Fædre roved Landet.

Hvor boe vi nu? — Sku om Dig vel!

Kun Lyng og Steen, Fjeld over Fjeld!

Forlangte vi af denne Nød

Velfedet Oxe, kraftigt Brød,

Forlangte vi af Skiferblok

Kvæghjorder, Faareflokke nok —

Da maatte Bjerget svare vel:

Jeg giver Eder Ly bag Fjeld —

I have jo, som Eders Fædre

End Sværd og Skjold — hvad kan I bedre.

End Resten vinde og med dem?

Indspærret her i Klippers Hjem,

Troer Du, vi vil ei bryde frem,

At tage atter, hvad er Vort,

At føre Rov fra Røver bort?

Jo, ved min Sjæl! Mens paa hin Slette

End Saxeren et Neg kan flette,

Mens af ti tusind Hjorder end

Langs Floden een kun drives hen —

Skal Gaelen, Arving til det Hele.

Med stærke Haand og Byttet dele3).164

Blandt Bjergets Hevdinger, de bolde, Hvor findes Den, som ei vil holde Det ikkun for en Gjengjælds Ret, Naar Lavlands Mark kan plyndres let? Jeg- tænker, Du forstaaer det nu; Søg anden Sag mod Roderik Dhu.«

8.

Fitz-James svared : »Let jeg fandt En anden, søgte jeg saa sandt: Har han ei om min Vei sat Vagt Og for mit Liv et Baghold lagt?« »Som Løn for din Dumdristighed. Havde Du givet klar Besked Og sendt den Melding før afsted : Min Hund jeg søger, tabt ved Sø, Jeg søger tro en Bjergets Mø — Frit havde det da staaet Dig At komme, gaae; — men hemmelig At færdes , rober Fjendesvig-. Og dog, selv som Spion, Du ei Uhørt var dømt til Dødens Vei, Hvis ei en vigtig Spaadom bød Os sikkre Seier ved din Død.« »Vel, lad det være som det vil! Jeg vil ei puste til din Ild Med nye Grunde for min Krig'.165

Nok — givet Lofte binder mig At kæmpe med hin stolte Mand. To Gange jeg Clan Alpíns Land Har søgt i Fred,
— men næste Gang Jeg kommer stærk, med Vaabenklang, Med løftet Banner, med en Hær, At søge min
Dødsfjende nær. Thi aldrig elskovssyge Svend Saa længtes mod sin Pige hen, Som jeg, at see dem for mig
stande, Hin Oprørshøvding og hans Bande!«

9.

»Dit Ønske skee!« — Han peb Signal Og Svaret lød fra Høi og Dal. Lig Sneppens vilde Skrig henfloi Signalet
nu fra Høi til Høi — Med Eet fra Lyng og Krat opfoer Spyd, Huer, Sværd i Mængde stor; Fra hver en Kant, i
Dyb, paa Top, Sprang nu den skjulte Fjende op : Bag Skifer graa skjød Landser frem, Hver Bregnebusk blev
Dolkes Hjem, Det blege, myge Pilekrat Med Sværd, som Børster, blev besat Og hver en Dusk af Gyvel, Siv, Gav
en bevæbnet Plaidmand Liv.166

Med Eet deD Pibeu havde vakt Fem hundred Mand til Dalens Vagt, Som var af Bjergets Dyb en Verden
Opstanden her til Himmelfærden. — Dog, ventende sin Leders Vink, De stille stod paa Fjeldets Brink, Ret som
de løse Klippeblokke Der over Kløften kunne rokke, Og dem et Stød af Barne-Arm Nedstyrte kan med
Tordenalarm. Som de paa Bjergets Side stod Med hævet Sværd, med fremstrakt Fod, Stolt kasted Høvdingen sit
Blik Langs Lierne, der Liv nu lik; Saa fæsted han det mørkt, med Gru, Fuldt paa Fitz-James. »Hvad siger Du?
See her Clan-Alpíns Krigsfolk nu, — Og, Saxer! — Jeg er Roderik Dhu!«

10.

Fitz-James var tapper. Skjøndt hans Blod

Til Hjertet foer i voldsom Flod —

Dog manded han sig op med Magt

Og saae paa Chefen uforsagt.

Sin Ryg mod Klippen læned han

Og satte sig i Forsvarsstand:

»Kom En! — Kom Alle! — Denne Klippe167

Skal fra sin Rod, før jeg, nu glippe!« Forandret Roderik saae derpaa; Respekt dog i kans Øie laae Og Heltens
Glæde ved en Færd Som viser Fjenden Kampen værd. Med Haanden kan et Tegn nu gav — Og Hæren sank, som
i en Grav. Hver Kriger, hvor han stod, forsvandt I Busk og Bregne, bag Klippekant. Nu Buer, Spyd og Sværde
gled Igjen i Pilekrattet ned: Det syntes, som om Moder Jord Gjenslugte, hvad af den opfoer. For sidste Vindpust
havde der Nys vaied Faner, Plaid og Fjær — Det næste strøg kun sagte hen Imellem Lyng og Krat igjen ; Nys
Solen lik tilbage Glands Fra blanke Vaabens vide Krands — Og nu den uden Gjenskin saae Paa gronne Bregner,
Stene graa.

11.

Fitz-James saae sig om. Med Nød

Han troede, hvad ham Øiet bød.

Vel kunde og et saadant Syn

Staae for ham som et Blændværks Lyn,168

Vel i hans Blik. end Tvivl der laae,

Da Roderik det besvared saa:

»Frygt ikke! — dog — Du Frygt ei bær' —

Men vent ei Ondt nu fra min Hær —

Du er min Gjæst. Mit Ord, Du veed,
Til Coilantogle Dig sikkrer Fred.
Et Sværd jeg kaldte fra min Clan
Til Hjælp ei mod en enkelt Mand,
Var Kampens Priis end hver en Dal
Som Saxerne fra Gaelen stjal.
Kom — fremad nu! — Jeg vilde saa
Dig vise kun det Rør, hvorpaa
Du støtted Dig, ved dumt at troe,
Du kunde søge Alpins Bo
Og vandre disse Stier nu
Foruden Pas fra Roderik Dhu!«
De gik. Jeg sagde, James var
Saa kjæk, som Nogen, Sværdet bar —
Tør dog- ei sige, at hans Blod
Nu havde vante, jævne Flod,
Da han i Roderiks Fodspor fulgte
Den Sti, som mange Fjender dulgte,
Beredte til, med Landse-Regn
At styrte frem ved første Tegn
Ifra en Fører, imod hvem
Han Ukvemsord nys bragte frem.
Hans Blik sig stjal mod hver en Kant,¹⁶⁹
At søge Vagten, som forsvandt —
Han troede end fra. Lyng og Krat
See Spyd og Sværd fremstikke bråt;
Og tidt, i Heilo'ens skarpe Skrig,
Signalets Lyd han tænkte sig.
Han aanded heller ikke frit
Før trange Kloft laae bag dem vidt, —
Thi aaben da var deres Vei
Og Klipper, Krat dem bindred ei,
Og ingen Gyvelbusk var nær,
Som kunde dølge Sværd og Spær.

12.

I Taushed Chefen foran skred Og naaede snart den hule Bred Af Strømmen, trende Søers Datter, Som ud fra

Vennachar med Latter Og sølvklar gennem Sletten gaaer, Og undergraver Aar for Aar Ved Bochastle den sjunkne Vold, Hvor Roma, Verdens Dronning bold, Fordum opslog sit Ørneskjold"). Her standsed Høvdingen sit Fjed; Sit Skjold, sin Plaid han kasted ned Og til Fitz-James saa talte, vred: »Nu seer Du dog, du Saxer stolt, Vich-Alpin har sit Løfte holdt.

7170

Den Morderhøvding, Udaadsmand,

Det Hoved for en oprørsk CJan

Har nu i Sikkerhed Dig bragt

Langt fra Clan Alpins sidste Vagt.

Nu, Mand mod Mand, og Staal mod Staal! —

Du føie skal hans Hævnermaal.

See — uden Fordeel staaer jeg berB) —

Som Du, et enkelt Sværd jeg bær' —

Og her er Coilantogle Færge —

Nu Dig beskytter kun dit Væрге!«

13.

Den Saxer svared: »Aldrig har Jeg tøvet, naar et Sværd jeg bar, At give dermed Fjenden Svar; End meer — jeg svoret har din Død. Men, tappre Høvding, slet jeg bod Dig Tak for al din ædle Færd, Som frelste mig mit Liv, om Sværd Jeg mod dit Hoved vilde fore. Kan ikkun Blod vor Strid afgjøre? Siig, gives der ei anden Vei?« »Nei, Fremmede, en anden ei; Og hor — det styrke vil dit Maal: Dit Folk nu hænger ved dit Staal. Thi saa raadspurgte Skjæbne bød Ved En, født mellem Liv og Død:171

Hvo som her første Fjende slaarer, Hans Folk i Kampen Seier faaer, o »Nu vel da,« — Saxeren indfaldt — »Løst er din dunkle Gaade alt.« Søg hist bag Klippekrat og Siv — Der ligger Røde Murdoch stiv. Saa Skjæbnens Varsel løser sig — Bøi Dig for Skjæbnen, ei for mig. Til James, til Stirling lad os gaae! Vil end Du som hans Fjende staae, Og vil ei Kongens Miskundhed Dig skjænke Naade, Frihed, Fred — Saa sværger jeg — mit Ord, min Ære, Min Eed Dig Borgen vel kan være, — At Du skal sikkert blive bragt Tilbage til dit Hjem, din Magt.»

14.

Mørkt Lyn fra Roderiks Øie foer: »Din Frækhed voxer da saa stor Fordi Du slog en ringe Karl, At Sligt Du byder Bjergets Jarl? — Han aldrig sig for Nogen gav, Selv ei for Skjæbnens dunkle Krav. Du ildner kun mit Had, mit Mod — Hævn fordrer nu min Clansmands Blod. Ei færdig end? — Ved Gud, jeg maa172

Nu andre Tanker om Dig faae. Din Kraft er mindre, end jeg' mente, Min Hoflighed Du ei fortjente. Jeg seer, Du er en Stue-Ridder, Hvis bedste Vaabensmykke sidder Paa Hjelmen, som en Lok af Haar, Den han vel af sin Dame faaer.« — i)Tak, Roderik Dhu, for dette Ord! Ny Kraft mig derved gennemfoer. Thi jeg har svoret, denne Lok At farve i dit Blod. Nu nok Af Stilstand! — Væk, du milde Fred! Men tænk ei, Mand, Du ene veed At vise krigersk Hoflighed! Skjøndt ei min Piben kalder op Fra Krat og Steen en Gaelertrop, Dog kunde jeg, ved mindste Stød I dette Horn, faae Hjelp i Nød. Dog frygt ei, tvivl ei! — Lige godt — Her En mod En vi kjæmpe blot.« Hver nu paa engang Sværdet drog Og Skeden henad Marken slog — Hver sendte Sol og grønne Vang Et Blik, maaskee for sidste Gang. Nu stod de begge — Blik og Fod Og Sværdespids hinanden mod — Saa styrted de i Kampens Flod.173

15.

Det ilde var for Roderik Dhu, Han havde kastet Skjoldet nu); Dets Kobbernagler, Oxebud Tidt havde standset

Dodens Bud. Fitz-James en Fægter var saa bold8), Hans Klinge baade Sværd og- Skjold. Med udlært Kunst, som Lynets Blink Han stødte, han parered' flink, Mens Gaelen, skjøndt langt mere stærk , Var mindre vant til saadant Værk. Tregang i Strid de sammenstod, Tregang Fitz-Jame's Sværd drak Blod. Og Gaelens Blod ei sparsomt flød — Det farved mørke Tartan rød: Vel Roderik følte Dødens Flod, Stod dog der end med trodsigt Mod. Hans Hug faldt som en Hagelskur — Men fast, som Klippen, Borgens Muur Mod Vinterstormen holder Stand — Stod uden Saar den Riddersmand Og spottede med rolig Kunst Den vilde Høvding's Vredesbrunst. Tilslidst han saae sit Snit, og vred Af Roderiks Haand hans Klinge bred, Og, stødt mod Marken uden Læ, Den stolte Høvding sank i Knæ.174

16.

•>Nu giv Dig-! — Eller ved Hans Ord Som skabte Himmel, Os og Jord — Jeg sværger Dig, min Klinge god Skal farves i dit Hjerteblod.« »Din Naade trodser jeg, dit Stod! Den gi'er sig kun, som frygter Død!« Som Ormen skyder frem til Sting, Som Ulven bryder Garnets Ring, Som Vildkat værger sine Smaa — Fitz-James' Strube sprang han paa. Nu, tappre Saxer — hold dig nu! Af Kvinde-Arm ei favnes du! Selv gjennem Staal- og Kobberlag Du maatte føie dette Tag. De rykke, brydes, rulle saa Til Jorden, Roderik ovenpaa. Hans Knæ var paa Fitz-James Bryst, Om Struben griber han med Lyst, Sit blodige og tykke Haar Fra Panden han tilbage slaar At klare saa for Blod sit Syn — Hans Dolk nu glimter som et Lyn. Men Had og Raseri ei kunde Erstatte Blodet fra hans Vunde — For sent, at ændre Kampens Dom, Ham denne sidste Fordel kom.175

Just, som han Dolken hævet fik, Rundt gik det for hans Sjæl, hans Blik —• Han stødte — men forfeiled Maal, I Græsset bored sig hans Staal. Besvimet han sit Tag nu slåp — Fitz-James løsned sig da rap, Og stod der, vel af Kampen varm Og aandeløs, men uden Harm.

17.

Han stammed Tak til Gud for Livet,

Saa uformodet ham gjengivet,

Og dernæst paa sin Fjende saae,

Der, som i sidste Drag, hist laae.

Hin Lok han dypped i hans Blod :

»O, Blanche! — vel dyr din Hævn mig stod!

Dog, lever Roderik eller dør,

Hans Troskab, Kjækhed æres bør.

Nu blæste han i Hornet, og

Saa Kraven fra sin Hals aftog

Og satte sig ved Floden ned

At tvætte Ansigt, Haand dermed.

Nu hortest fjernt og svagt et Drøn

Af Hestes Tramp paa Sletten grøn,

Men denne Lyd saa tiltog snart

Og fire Ryttere i Fart

Nu sprængte frem, i Jæg-er-Dragt.176

To bare Landsere, to har bragt

Ved løse Tømmer hver en Hest

Rigt sadlet, smykket som til Fest.
De standsed ved Fitz-James bråt;
Men Undren, Rædsel tog dem fat,
Da blodig Plads de saae med Gru.
»Tys! — Intet Raab og Spørgsmaal nu! —
Luftness og Herbert, af nu staaer!
Forbind den brave Krigers Saar
Og læg ham paa hin Ganger graa,
Bestemt, meer yndig Last at faae.
Jeg selv da rider foran bedst.
At bytte Klæder, skifte Hest:
Sol staaer alt høit — ved Middagstid
Jeg' skal jo see en Væddestrid
Af Bueskytter — knapt er Tid —
Men Bayard flyver, Falken lig —
De Vaux og Herries, følger mig!«

18.

»Staa, Bayard!« — Hesten lydig stod Med buet Hals og fyrigt Mod, Og blikked glad, og spid sed Øre Da den sin Herres Røst fik høre. Fitz-James satte ei sin Fod I Stigbøilen, men let kun lod Sin venstre Haand i Manen fatte,¹⁷⁷

Saa med et Spring han op sig satte
Og gav sin Hest af Sporen let.
Det ædle Dyr nu med et Sæt
Sig reiste op, og foer afsted —
Men Rytteren sad rank derved
Og, som fra Buen sikkre Skud.
De piled over Sletten ud.
De satte gjennem Floden høi
Og °P Carhonie's Bakker fløi —
End spored Ridderen sin Hest,
Hans Mænd ham fulgte, alt som bedst.
Langs dine Bredder, Teith, de ride
Omkaps med dine Bølger stride,
Lendrick forbi gaaer deres Fart,
Og Deanstown kommer, svinder snart —
Doune-Castles Taarne dukke frem

Men synke bråt i Skov bag dem —
Blair-Drummond snart de tage ind,
De hilse Ochtertyre som Vind,
Kier's gamle Borg paa høie Brink
De see forsvinde som et Blink, ——
De bade sine Hestes Sider
Forth! — i din Strøm, der mørk henglider,
Og komme paa din Strandbred op
Med Pladsk, med Klavren og med Hop.

Craig-Forth de saa tilhøre see,

6*178

Og du for dem sig monne tee
Hint Nordens Bolværk: Stirlings Taarne
Og Stad, høit paa en Klippe baarne.

19.

Som op ad stenet Vei de red, Med Et Fitz-James holdt et Sted Og gav sin Væbner et Signal; — Han strax sig stilled til B.e.fal. »Seer du hin høie Mand, de Vaux, Klædt i en Skovdragt, simpel, graa? Seer du, hvor fast han skrider op Mod Staden hist paa Bjergets Top? Veed du, hvorfra og hvem han er?« »Nei, ved mit Ord. Hin Vandrer der Seer ud jo som en Bondemand — Men vel saa stor og stærk, at han En Greves Følge pryde kan.« »Skam dig, de Vaux, at ei dit Blik Af Frygt og Had meer Skarphed fik. Alt før han naaede Klippens Hang Jeg kjendte Manden og hans Gang; — Hans Lige i Statur og Kraft-Har Skotland ei i vor Tid havt. James af Douglas er hin Karl, Onkel til den forviste Jarl! Afsted til Hoffet, at vi der179

Kan melde, Fjenden er saa nær! Uforberedt maa Kongen ei Faae mode Douglas paa sin Vei.« Mod Høre nu de vendte om — Til Slottet ad en Bagport kom.

20.

Douglas, som gik ved Nattetid Fra Canibus-Kenneth Kloster hid, Saa taled med sig selv, mens han Steg op ad Bjergets bratte Rand: »Alt hvad jeg f rygted, er nu hændt: Ung Malcolm er i Lænker spændt, Og Roderik, trods sit Mod, sin Ild, Snart Kongens Hevnstaal føie vil. Jeg ene kan løskjøre dem — Gud give, jeg for sent ei frem Mit Offer bringer! — Lovet har Mig Abbedissen i sit Svar, At snart mit Barn, min Ellen prud, Optages skal som Himlens Brud. Tilgiv den Taare, som her brænder!

O Du, som gav mig- hende, kjender Hvor kjær hun er mig, denne Mo — Men det er nu min Pligt at døe.

I Taarne, i hvis dunkle Baand

En Douglas faldt for Kongens Haand")!

g**180

Du Sorgens Hoi, som mangengang
Har hort Dødsbilers dumpe Klang
Naar den ved Bødlens Haand nedfaldt
Paa Mænd, som bedst i Landet, gjaldt! —

Bered kun Fængslets, Blokkens Gru!
Thi Douglas søger Dommen nu.
Men tys! — hvad Kimen klinger blid
Fra Franciskanerkirken hid?
Og see! paa Gaden, hvilken Stimmel
Af broget Folk og Maskers Vrimmel! —
Med Faners Pragt, med Pibe, Tromme,
Med Gjøgler-Dandsere de komme.
Jeg gjætter, Borgerskabets Lag-
Med Lege feire denne Dag]).
Did kommer Kongen — vel jeg veed,
Han glædes ved slig Lystighed,
Naar brave Frimænd Buen spænde
Og Boxerkamp staaer mellem Svende,
Saa vel som, naar i stolt Galop
En Ridder splintrer Landsens Top.
Jeg følge vil til Slottets Park
Og kjæmpe med. Ja, min Monark
Skal see, om Aldren svækket har
De Seners Kraft, som, da han var
En Dreng endnu, saa ofte vakte
Hans Undren, og til Fryd ham bragte.«181

21.

Nu Borgens Port blev aabnet bred, Og Yindelbroen rasled ned Og steenlagt Gade Gjenlyd gav Af mange Hestes
Trampen , Trav, Da stolt ad bratte Skraaning ned Kong James og haus Hoffolk red, Mens Folket hilsede ham fra
Den trange Vei med lydt: »Hurra!« Kong James boiede sig blid Mod Sadlens Knap, den hele Tid, Og tog sin Hue
venligt af For mangan Borgermø, som gav Ham Smil igjen og rødmed bly, Men stolt ved denne Hilsens Ry —
Thi kun de smukke udsaae han. Men værdigt og hver Borgermand Han Hilsen gav, samt var saa klog At rose
deres Fest-Optog. Selv Dandserne han Tak-Ord gav Og nikked mildt til Folkets Hav, Som derfor ogsaa raabte
godt: »Kong James leve! Folkets Drot!« — Næst Kongen trængtes Riddersmænd Og ædle Damer, Møer hen, I i
vis Heste taalte ilde kun Den tætte Hob. den trange Grund;182

Dog, i det Følge kunde man See mangan mørk, alvorlig Mand; Thi nogle stolte Adelsmænd Foragted' Leg af
Borger, Svend, Og mangan høilandsk Høvding stolt — Her for sin Clan som Gidsel holdt — Nu tænkte paa sin
Fædreborg, Sin friske Skov med bitter Sorg, Og tyktes, det var Skam , som Gjæst At dele den forhadte Fest.

22.

I Slottets Park nu tæt inddVog Det brogede og glade Tog; Der Gjøglerne med Bjældeklang' Kolbøtter slog og
Træsværd svang; Men forrest, fyldte Ølfad nær, Stod Robin Hood11) med al sin Hær, Og Broder Tuck, med
Hætte, Stav, Starlet og Mutch der gjorde Jav; Mø Marian, hvid som Elfenbeen, John-Little var ei heller seen. De
måned nu, ved Hornets Lyd Enhver, som vilde, til den Fryd At prøve Bueskydnings Kunst. Det hørte Douglas ei

omsonst: Haus første Piil i Prikken sad,183

Og da han atter skjød, paa Rad, Hans anden Piil, udsendt med Ro, Den første splittede i to. Af Kongen vel en Sølvрпиil Som Priis han fik, men intet Smiil. Med taarefyldte Øine saae Han paa sin Drot, og vented paa Et Tegn af Sympathi igjen — Men Kongen koldt kun stirred hen, Gav Pilen til sin gamle Ven Saa ligegyldig, som om han Den rakte til en ringe Mand12).

23.

Gjør Kredsen vid! Thi Mand mod Mand, Kjækt Bryderne nu tage Stand. Tilsidst der var kun To igjen Som stolt udfordred hedre Svend — Og ei forgjæves. Douglas kom Og kastede den Ene om, Den Anden det ei bedre gik: For Livet han et Mærke fik. Saa Brydekampens Priis igjen — En Guldring — Kongen rakte hen Til Douglas — men hans Øine blaa Paa ham som Iiskrystaller saae. Nu Douglas vel til Ord fik Lyst,184

Men Stemmen kvaltes i hans Bryst,

Ved Sjælekamp. Af Harme bleg

Han vendte sig nu til den Leg

Hvor Landmænd kasted over Vold

Med blottet Arm den tunge Bold.

Da nu hver Andens Kraft gav Stop,

Douglas en jordfast Steen rev op

Fra dybe Seng, og kasted den

Langt over sidste Mærke hen.

I Stirlings Park endnu man viser

Det »Douglas-Kast« — og derved priser

Da mangel Olding al den Kraft,

Som Skotlands Manddom for har havt,

Og klager over Dagens Slægt,

Som ei kan løfte saadan Vægt.

24.

I Dalen Bifaldslarm udbrød, Fra Klippen den tilbage lød , Og Kongen rakte, lidet huld, Til Vinderen en Pung med Guld. Forbittret smiled Douglas prud, Og' kasted Pungens Indhold ud Blandt Hoben, der med Undren saae Nu nærmere paa Kjæmpen graa. Blandt Mængden hørtes Hvisken gaae: »En Haand saa stærk, en Sjæl saa mild,185

Kau blot en Douglas høre til.« Med Hovedrysten gamle Mænd Paa hans graasprængte Haar saae hen Og vinked Sønnerne til sig, — Fortalte, hvad i engelsk Krig Udrettet var med Sværd og Aand Før Douglas med den stærke Haand Forjaget var fra Fødeland. Og Kvinderne den høie Mand Nu priste, skjøndt hans stolte Form Bar Spor af mangel Vinterstorm. Og Ynglingen med Undren saae Paa denne Kjæmpekraft, der laae Fast udenfor Naturens Lov. Som Vinden bruser i en Skov Saa Mængdens Mumlen nu tiltog — Men fra de Adelsmænd , der slog En Ring om Kongen, intet Blik Og ingen Hilsen Douglas fik. Banlyste Mand de kunde ei Nu drage sig til Minde — Nei! — Selv De ei, som paa Jagtens Vei Før holdt det for en Ære stor At ride nærmest i hans Spor, Som havde trængt sig 0111 hans Bord, Som ofte havde, hag hans Skjold, Søgt Sikkerhed mod Fjendevold.186

Ak — naar bley Den af Hoffolk kjendt, Hvem Kongen ei et Blik har sendt?

25.

Kongen saae Legen falde hort
Og bød, at slippe løs en Hjort.
Et prægtigt Dyr, hvis Kraft og Vælde
To Yndlingshunde skulde fælde
Som Festens Krone. Saa dens Kjød
Nedskyllet med Bordeaux-Viin sød,
Frit skulde gives Skyttelaget
Til Middagskost, vist ikke vraget.
Men Lufra, som ei List, ei Magt
Fra Douglas's Side kan faae bra.gt —
Hin bedste Hund i hele Nord: —
Stolt Lufra saae —> og frem den foer,
Lod Kongens Hunde midtveis bag,
I takket Bytte snart fik Tag,
Og satte dybt sin Tand saa god
I Hjortens Flanke, drak dens Blod.
Men Kongens tykke Jæger, som
Var bleven overrasket, kom
Nu til, og slog den ædle Hund
Med Koblens Rem, af Vrede kun.
Vel havde Douglas denne Dag
Taalt Kongens kolde Sindelag
Og Hofmænds Haan — ja, værst af Alt, 187
Den Hobens Ynk, som ham tilfaldt.
Men Lufra var saa ømt opfødt,
Hans Leie vogted, aad hans Brød,
Og ofte havde Ellens Haand
Glad om dens Hals lagt Blomsterbaand, —
De leged med hinanden tidt,
Saa Ellens Billede nu blidt
Med Hundens Navn for ham opstod.
Thi maatte Harmens bundne Flod
Nu strømme over — fra hans Blik
Nu mørke Vredeslyn udgik.
Som Bølgerne for Baadens Fart,
Saa for hans Skridt veg Hoben snart.

Et Næveslag — og Svenden laae

Paa Marken sandsesløs og blaa.

Et saadant Slag en Anden gav

Selv ei med jernbeslaaet Stav.

26.

Høit Kongens Folge gjorde Larm Og Sværd alt hæved mangen Arm — Men streng Baronens raabte: »Nok!
Tilbage — usle Tjenerflok! Vogt Jer for Douglas! — Ja, see her Kong James! — ja vel det Douglas er, Han, som
blev fældet ved din Dom, Og søgt forgjæves viden om —188

Frivillig staaer han nu for Dig

I Haab, at derved dæmpe Krig.

Selv søger han ei Naade, Drot! —

Men Fred for sine Venner blot.«

«Forvovne Lord!» var Kongens Svar,

i/Du, — James af Bothwell! — Viid, Du var

Blandt hele din oprørske Clan

Den eneste mig kjære Mand,

I hvem jeg, fast med Kvinde-Hu,

Ei vilde see en Fjende nu.

Men, skal en Konge give Taal

Mod slig en Frækheds Overmaal?

Herhid, du Høvding for min Vagt!

Fornærmeren lad blive bragt

I Fængsel strax. Afbryd al Leg,«

(Thi Larm fra Folket steg

Og Buer spændtes). »Stille der —

Lad Hestfolk lydde Pladsen her!»

27.

Nu vild Tumult og Skrig og Slag Forstyrred Festens skønne Dag: Blandt Hoben Ryttertroppen foer Og mødtes
lydt af Trudsels-Ord. De Gamle falde, Række ilde Og Kvinder skrigte høit i Sky, De mere Kjække ruste sig189

Med Flint, med Stok og Sten til Krig; —

Men Kongens Landsenerer slaae

En Kreds om Douglas, med ham gaae

Opad den bratte Vei i Mag,

Mens Hoben brøler vildt derbag

Og strømmer efter, som til Slag.

Med Sorg den ædle Douglas saae

De simple Folk mod Loven staae,
Til Vagtens Chef han talte saa:
»Sir John af Hyndford! husk den Dag
Da Du af mig fik Ridderslag!
For denne Tjeneste igjen
Tillad et Ord med disse Mænd.«

28.

i) Hør, Venner, førend I for mig Mod Troskabspligt begynde Krig: — Jeg bringer frit mit Liv, min Sag For
Skotlands L,ove, denne Dag. Er disse da saa svage nu, At Eders blinde Vredes-Hu Maa hjælpe dem? — Og sæt
enddog At uden Grund mig Dommen slog, Er da saa frækt min Selvtægts Krav „ Min Agt for Statens Vel saa
lav, At jeg, af ussel Hevntørst blot, Adskille skulde Folk og Drot! 190

Nei, troer mig kun ! — I Taarnet hist

Min Fangetid formildes vist

Ei ved at vide, disse Spær

Som skulde mode Fjendens Hær,

I Borgerblod rødt farves her! —

Ei ved at vide, at i Strid

Her yppet, mangen Moder blid

Sin Søn begræder, at ved mig

En Enke staaer ved Husbonds Liig;

At Faderløse jamre sig-

For min Skyld; Patrioter maa

Ved mig see Loven trampet paa,

Og for mit Navn kun Afsky faae.

Afværg ved Taalmod saadan Gru

Saasandt I elske mig endnu!«

29.

I Graad sank Mængdens Harm igjen, Som Storm i Regnskyl smelter ben. Mod Himlen løftedes hver Haand,
Hvert Blik, at bede Fredens Aand Velsigne ham, som for sit Land Saa eget Liv hengive kan. Ham signed Mænd
paa Gravens Rand Som Den, der standsed Borgerbrand, Og Mødre løfted sine Smaa At de et Syn dog- skulde
faae191

Af denne offerstærke Kjæmpe , Som kunde egen Vrede dæmpe, Og som gjengav dem deres Fædre. Soldaterne
det gik ei bedre: Selv deres haarde Hjerter blev Dybt rørte, da op bratte Kiev De fulgte ham, med sænket Sværd
Som ved en Elskets Jordefærd , Til de med Suk ved Borgens Grav Sin ædle Fange overgav.

30.

Fornærmet Kongen blev og vred —

Med bittert Sind afsides red,

Og følte nu sig ei istand

Til stolte Tog at føre an
Igennem Stirlings By igjen.
»O Lennox,« sagde han, — »Min Ven,
Hvi ønske vel at herske over
Hin lette Mængdes falske Vover?
Hor, hvor de løfte Bifaldsraab
For Douglas nu! Den samme Daab
Af Bifaldsjubel gav de og
Kong James nys ved hans Morgentog;
Den samme Jubel ogsaa lød
Hin Dag, jeg Douglas-Aaget brød;
Den vil og Douglas hilses med¹⁹²

Hvis han fra Magt mig styrter ned. Hvor kan da Nogen ønske sig At være Styresmand for slig En Hjord, saa let omskiftelig? Let, som et Blad paa vilde Strøm, Og flygtig, som en Morgendrøm? Fantastisk, som en Kvindes Hu, Og vild, som Vanvids Febergru? Du mangehovedet Uhyre, Hvo vilde dig som Konge styre?»

31.

»Men tys! — Hvad Tilbud sprænger hid
Paa skumhvid Hest, som fra en Strid?
Hans Vaabenmærke kjendt jeg har —
Hvad Nyt fra vor Cousin, Lord Mar?»
»Han lader Eder bede, Drot,
Rid ei for langt fra Eders Slot!
Hold Eders Jagt paa vogtet Grund:
Thi Roderik Dhu i denne Stund
Har samlet al sin vilde Hær
Og vistnok Ondt i Sinde bær'
Mod Thronen. Ogsaa siges der
At disse Røverskarer her
Til Hjælp for Douglas væbnet staae.
Lord Mar imorges alt brød op
Fra Doune, at sprænge deres Trop.¹⁹³

Men Jarlen dog alvorligt beder At I paa Jagt ei vover Eder Med ringe Folge, ei før han En saadan Fare hindre kan.«

32.

»Du minder mig om opsat Pligt — Jeg skulde for vel tænkt paa Sligt, Men glemte det for Dagens Fest. Vend om igjen din raske Hest Og spar den ei — fordærves den, Min bedste Hest du faaer igjen, lii til vor tro Lord Mar, og siig: Vi strengt forbyde denne Krig. I Enekamp en Ridder fik Imorges Bugt med Roderik, Som nu er Fange i vort

Slot Og Douglas har til Landets Drot Og Lov selv overgivet sig Med samt sin Sag. Hvorfor da Krig? Naar disse Bjergfolk blive vaer At de sin Fører mistet har, Vil deres Trop snart splittes ad. Ei heller vil Vi, at det Had, Den Brøde, deres Høvding bær' Skal hævnnes paa hans simple Hær. Bring Mar det Budskab, Braco! — lli!« —

11194

»Ja, Eders Naade, som en Piil. Dog, før jeg krydser denne Vang, Jeg frygter, Slaget er i Gang!« Sin Hest han vendte, foer afsted — Og Kongen ind i Borgen red.

33.

Ei stemt var Kongens Sindelag Til Fest og Lystighed den Dag; Hofsværmen snart han sendte hort Og festlig Sang han slutted, kort, Tyst Aftenen faldt paa Stirlings Borg, Mørk Staden og var sænkt i Sorg. Dens Borgere imellem sig Lavt hviskede om Borgerkrig, Om Moray, Mar og Roderik Dhu 1 Vaaben — »Og Lord Douglas nu! — Med Frygt de vidste ham, den Nat, I samme Taarn som Fange sat, Hvor fordum William Douglas var« — Her Taleren holdt inde snar, Men paa sin Læbe, paa sin Dolk Han lagde Fingeren som Tolk. Man hvisked: sent i Kveld opdrog Til Borgen , træt, et Ryttertog ; Man sagde, Bud det bragte med Om Fægtning ved Loch Katrine's Bred,195

Om blodig Kamp, ved Middag tændt, Og først ved Solens Nedgang endt. Saa Rygter gjennem Staden jog Til Natten sine Vinger slog Tæt sammen over Stirling By Og dækked Alt med Mørkets Ly. SJETTE SANG.

YAG-TSTUES1.

Opvaagnet Sol alt saae med matte Øie Igjennem Byens Røgluft; med sit Blik Den vakte Trællen til det Liv af Møie, Som Mennesket i Arv ved Synden fik. Den kaldte dovne Sviregast fra Dandsen Og skræmte Røveren til Skjul igjen; Paa Taarnets Tind den blankt forgyldte Landsen, Den varsled blege Lærde til sin Pen At lægge bort, for blidt at synke hen I Søvnens Favn, hin Amme selv for Mænd.

Hvad Sceneskiften, hvilken Sum af Vee Faaer denne første Straale ei at see? — Den Febersyge, fra sin Seng af Straa, Seer den igjennem Hospitalet glimte; Forførte Pige skjælver, naar hun maa Dens rene Lysning i sin Jammer skimte; Den vækker Skyldneren, til Fængslet rede, Og sveget Elsker op af onde Drøm, Og Moderen, der vaaget har saa øm,200

Ved blege Skjær sig giver til at rede Sit syge Spædbarns lille Smertesseng Og bysser for sin stakkels lille Dreng.

2.

I Borgen klang ved Morgengry Soldaters Trin og Vaabengny Og Trommehvirvler Tegnet gav At trætte Skildvagt løstes af. Igjennem trange Gluggers Rammer Solstraalen søgte Vagtens Kammer Og kjæmped gjennem Røgen der Med Faklernes det gule Skjær. Ved begge Lys man kunde skue Den høie Hvælvings sorte Bue Og Krigerskikkelser, der bar Paa skjægget Ansigt mangt et Ar, Vildt blege nu af Nattevagt, Og vel af stærke Drikkes Magt. Thi Egebordets Plade var End vaad af Viin, og brudte Kai-Og tømte Krus vel tyded paa Hvor de fik Natten til at gaee. Paa Gulv og Bænke Nogle laae Og snorked', Andre proved paa At slukke Tørsten, Andre holdt — (Thi efter Natten var det koldt) —201

De valne Hænder over Gruen Hvis Emmer gløded svagt i Stuen, Mens deres Harnisk om dem slang' Og ved hvert Skridt med Raslen klang.

3.

Ei for sit Hjem drog Disse Sværd1), Ei Lehnspligt styred deres Færd, Ei nogen Høvding's Fader-Ret Erkjendte de, som høilandsk Æt; Det var en Eventyrer-Flok, Ved Krig at leve, var dem nok. Her Italiener'ns lumske Blik Og mørk Spaniol Du skue fik; Her Schweitzeren, som elsker Fjeld, I Bjerglands Luft sig følte vel; Flamlænderen foragted her Den Jord, for Dyrkeren saa svær; I Rullen Franskmand, Tydske stod, Og Flygtninger af engelsk Blod Kom hid, at dele med Foragt Den knappe Løn, af Skotland bragt. De vare Alle tappert Folk, Vel øvet i at bruge Dolk Og tunge Hellebard og Sværd, Men ryggesløs var deres Færd: I Leiren uden Grændser fræk,

I Slag og Plyndring Alles Skræk, Og nu, ved Høitidsfest og Viin Løst fra al Tvang og Disciplin,

4.

Der tvistedes om blodigt Slag
 Holdt ved Loch Katrine sidste Dag;
 Vild Talen var, — ved mang't et Ord
 En Haand til Sværdegrebet foer.
 Ei heller dæmped de sin Røst,
 At skaane dem, som uden Trøst
 Laae nær, med dybe Saar, i Blod,
 Era Slaget, som ved Katrine stod;
 Skjøndt disses Bønner, svage Jammer
 Blev hørt, helt nær ved Vagtens Kammer —
 Ak •— sørgelige Vidner til
 Letfærdig Spot og Sværgen vild! —
 Tilsidst sig reiste John af Brent —
 En Mand fra Bredderne af Trent.
 Han kjendte ingen Frygt, ei Agt,
 I Fred han drev forbuden Jagt —
 Den Tappreste af Flokken dog
 Naar ret det gjaldt et Farens Tog.
 Han klaged, at hin Fest i Hast
 Blev afbrudt, uden Tærningkast,
 Og skreg': »Fyld Bægrene paany!
 Og mens en Rundsang glad og kry²⁰³
 Jeg traller — falder ind med Maal Som Brodre af det skarpe Staal!

5.

Soldatervise.

»Vor Præst vel end præker, at Peter og Paal Den skummende Bolle fordømmer med Baal, At Sorg og Fortvivlelse følge paa Ruus, At alle syv Synder er' skjult i et Krus. Dog — Hei, Barnaby! — Lad os drikke forresten, Og vende vort Bæger, og lee kun ad Præsten!

Vor Pastor i Vrede fordømte vel nys Fra Pigens Dug-Læbe at stjæle et Kys — Han siger, at Satan boer i hendes Smil, At fra hendes Øie gaaer Belzebubs Piil — Dog — Hei, Jack! — Kys raskere Gillian forresten, Til hun bli'er som Rosen — og lee kun ad Præsten.

Vor Præst saadan præker — Og hvorfor mon saa? Af Skjørt og af Krus skal han Tiende jo faae! At lære os Lægmænd, det er jo hans Kald — Han seer ikke gjerne, vi plyndre hans Stald. Saa, Hei, brave Gutter! — Drik op hele Resten

Og kys Eders Piger, og lee kun ad Præsten!«

g**204

. 6,

Skildvagtens Raab, som ude lod,

Nu deres frække Skraal afbrod;

Til Døren en Soldat gik hen:

»Det gamle Bertram er, en Ven! —

Og — rør af Glæde nu vor Tromme! —

En Mø, en Sanger med ham komme.«

Ind traadte Bertram strax derpaa,

En Mand fra Flandern, arret, graa,

Med ham en Harpeslager fulgte,

Dertil en høilandsk Mø, som dulgte

Sig næsten i sin vide Plaid,

Og veg tilbage, bly og ræd

For denne vilde Scenes Larm,

Hvis Frækhed isned hendes Barm.

»Hvad Nyt?« — de brølte. »Jeg kun veed,

Fra Middag og til Kveld vi med

En Fjende sloges, vel saa vild

Som Fjeldet, hvor han holder til.

Blod nok paa begge Sider randt —

Men uvist er det, Hvo der vandt.«

»Men Fangerne, som dig tilfaldt?

Sligt Bytte lønner Møien alt.

Du bliver gammel dog tilslut!

Nu har du Strengespil og Glut —

Skaf dertil dig en Abekat,

Og tag saa Gjøglerlivet fat2)!«205

7.

»Nei, Bror, jeg- fik ei saadant Held:

Da Kampen var forbi i Kveld,

Kom denne Barde, Pigen der,

Og søgte Tilflugt i vor Hær. —

De bleve bragte for Lord Mar

Og han dern meget venlig var;

Han bød mig skaffe Heste snart
Og føre dem herhid i Fart.
Hold inde da med Spot og Larm —
Ei Nogen skal dem volde Harm!« —
»Hør dog hans Pral« — skreg John af Brent,
Til Kiv og Støi altid optændt —
»Skal han slaae Daadyr paa vor Grund,
Og endda tage fra vor Mund
Vor Lod af Vildtet? — Nei, min Faer! —
Min Andeel jeg af Byttet ta'er
Trods Dig, Lord Moray — selve Mar!«
Bertram hans frække Vold modstod;
Og, brændende i Vredesmod,
Den gamle Allan greb sin Kniv —
Ak, nu for svag til Strid og Kiv.
Men Ellen frem nu traadte, prud,
Og falde lod sit Tartan-Skrud,
Som unge Maisol klar i Vaar
Fra lette Morgensky fremgaaer.
Den vilde Trop forbauset stod²⁰⁶
Som viste sig eri Engel god — Selv frække Brent, ved Synet tæmmet, Stod i Beundring taus, beskjæmmet.

8.

Hun talte kjækt: »I Kampens Mænd! Min Fader var Soldaters Ven: I Leiren gav han dem et Hjem, I Slaget blødte han med dem. Ei tappre Mænd fornærme kan En Datter af en fredløs Mand !« Da svared Brent, den første steds Til Godt, til Ondt i denne Kreds: »Jeg blues ved min Adfærd nu! Saa en Landflygtigs Barn er Du? Jeg fredløs og ved Jagtretts Lov — Og Grunden kjender vel Need-Skov. Ak, Rose! — stakkels Rose min!« (En Taare faldt paa jernhaard Kind) »Om end hun lever — er vel Dig, Du fagre Mo, i Alder lig! Hør, Kammerater! — Jeg vil gaae, Vor Vagt-Kaptein herhid at faae. Min Hellebard jeg lægger der Paa Gulvet. — Hvo, som skrider her Henover den, mod denne Mø — Ved denne Piil han vist skal døe!²⁰⁷

For løse Ord tag Jer iagt — I kjende John af Brent. Nok sagt.«

9.

Kapteinen kom, saa ung og net —
(Han var af Tullibardines Æt).
End han ei Riddersporer bar,
Hans Sind var let, men bold han var
Og, skjøndt han Høflighed forstod,
Hans Sprog var frits som varmt hans Blod.

Høibaarne Jomfru ilde led
Det skarpe Speiderblik, hvormed
Han saae paa hende, der hun stod.
Vel Lewis var en Yngling god,
Men Ellens Mine, Skjønheds Magt
Kun pa-ssed slet til Sted og Dragt
Og kunde vel et letvakt Sind
I alskens Tanker føre ind.
»Paa Stirlings Borg velkommen vær
Skjøn Jomfru! — Kommer Du, for her
At søge Dig en Kjæmpers Id
Med sølvgraa Skjald, paa Ganger hvid,
Paa Damers Viis i. fordums Tid?
Forlanger Du en Riddersmand,
Og gaaer en Væbner ikke an?« —
Fra hendes sorte Oie gik
Et Lyn, — da sænkte hun sit Blik²⁰⁸

Og- sukked dybt: »O, Stolthed, vig! — Hvad har jeg nu vel meer med dig? Ak, gjennem Soig og Skam og Krig
Jeg- kom kun hid, at bede om Benaadning for min Faders Dom. See denne Ring — lad den berede Mig nu hos
Kongen Foretræde, — Som Naades-Pant for hvert et Krav Den Kongen til Fitz-James gav.«

10.

Ærbødig Lewis Ringen tog Med helt forandret Blik og Sprog: i) Vi Kongens Seglring lyde maa. Tilgiv, at ikke
strax jeg saae En Dame under ringe Dragt Og derfor talte uden Agt. — Saasnart det fuldt er bleven Dag Skal
Kongen kjende denne Sag. Imidlertid, til han opstaaer. Et mere værdigt Rum I faaer; Der Kvindehjælp skal ydes
Eder Om I til Modet Jer bereder. Tillad, jeg viser Eder Vei!« Hun takked', men ham fulgte ei Før hun, med
Slægtens aabne Haand Og Ynde, ret i Douglas's Aand,²⁰⁹

Sin lille Guldbors havde ralet Til Deling- mellem Slottets Vagt. Med Tak de modtog, hvad de fik, — Kun Brent,
med sky og fravendt Blik, Det budte Guld tilbageskjød I Pigens Haand, saa silkeblød. »Tilgiv den stolte-
Engelskmand Og glem hans Raahed, om I kan. Den tomme Pung min Deel lad være! — Paa Huen vil jeg' saa
den bære I Krigen — længer frem, maaskee, End mangt et Pragttegn, man faaer see.« Med Tak og Smiil fra søde
Mund Hans plumpe Hyldest lonned hun.

11.

Da Ellen væk med Lewis var,
Allan til Brent den Bon frembar:
»Min Jomfru sikkret, — hjælp mig Du
At stilles for min Herre nu.
Jeg er hans Skjald. Alt fra jeg kom
Til Verden, delte jeg hans Dom.

Ti Slægtled gennem har min Æt
For hans rørt Harpens Strenges ret.
Og stedse vi hans Stammes Held
Har stillet over eget Vel.

Vi synge, er en Høvding født;²¹⁰

Som Spædbarn lulle vi liam sødt, Og Drengen ildne vi med Sang Om Krig og Jagt, til Fædres Rang', I Fred, i Krig, er vi ham nær, Han har vor Sang ved Bordet kjær. Vor Harpe dysser ham til Ro — Og- ei forlade vi hans Bo, Før vi med Sorg om Baaren staae Og til hans Gravsang Harpen slaae. Viis mig da til hans Fængsel Vei — Det er min Ret — afslaa det ei!« Gjensvarede Brent: o Vi Sydens Mænd Kun lidet see til Slægten hen — Ei vi forstaae, hvordan en Mand Til Lordens Træl sig g'jøre kan. Dog er mit Fødested mig kjær — Gud signe Huset Beaudesert! — Ak, havde jeg kun ført dets Flov Og ikke drevet Jagt i Skov, Saa var jeg nu ei Flygtning her. Kom da, du gamle Sanger kjær, Og følg mig. I hans Fængsels Vee Din Lord og Høvding skal Du see!«

12.

Han nu ifra en rusten Krog Et vældigt Nøglesnippe tog',²¹¹

En Fakkels brændte, og lod saa
Den gamle Allan med sig gaar
Igennem Gitterporte, Gange,
Dunkle, indviklede og lange.
Bag manges jernbeslaaet Dør
De hørte, dybt i Mørkets Slør,
Fjernt Lænker klirre, Fanger sukke;
De saa. i hvælvet Indelukke,
Ophobet Øxer, Sværd og Hjul
Og manges en Maskine ful,
Bestemt til, Led fra Led at rive
Mens Synderen var end i Live.
De standsede ved en Jerndør lav
Hvor Brent til Allan Faklen gav,
Mens Slaa og Kjæde han borttog
Og Stangen fra dens Kramper tog.
De traadte ind: — et Fange-Kot
Vel trangt, og for al Hygge blot,
Dog ei en Hule; thi Guds Dag
Saa gennem Gitteret, om end svag,
Og plumpe Bænke, Seng af Træ
Gav dengang ædlest Fange Læ.
»Her« sagde Brent — »bliv kun, min Ven,

Til Lægen kommer hid igjen.

Streng Ordre har han fra vor Drot

At pleie denne Fange godt.«

Han gik, og Døren bag sig lukked²¹²

Saa Laas og Skodder rasled, sukked. Vakt ved den Lyd, en Fange op Fra Sengen rakte halvt sin Krop. Forbauset saae Minstrellen nu Sin Herre ei — men Roderik Dhu ! — Thi, da de kom fra Alpíns Land , Öent troede, Allans Lord var han.

13.

Som stolte Skib, hvis Forstavn ei Skal mere pløie Bolgens Yei, Men, strandet paa en Klippe bråt, Af sin Besætning er forladt — Saa, paa sin Seng, laae Roderik Dhu Og kasted sine Lemmer nu I Feber, som naar Skibet rider I Brændingen paa Skjærets Sider Og kastes med hvert Bølgeslag Kun længer, til det gaaer i Kvag. — Hvor uligt — ak! dets Fart paa Sø, Hans frie Gang paa Fjeld og O! Saasnart han Allan havde kjendt Han skreg: »Hvad er der Ellen hændt, Og hvad min Moder — hvad min Clan? Og Douglas da, den tappre Mand? Blev de fortabte, da jeg faldt? Ja, vist! — Hvi er Du ellers her?²¹³

Tal ud — tal frit — ei bange vær!« (Thi Allan, som hans Vredesmod Vel kjendte, stum af Rædsel stod). »Hyo flygted? — Gamle Mand, vær snar! Vel Nogle, da jeg borte var? Hvo kjobte Liv ved nedrig Flugt? Hvo fandt sin Død paa Valen smukt?«²). »Vær rolig, Høvding! Trygt kun sov! Ellen er frelst.« — »Gud være Lov!« »For Douglas er der Haab om Held Og Lady Margaret er vel. Din Clan har for sit Navn gjort Skjel: Saa bold en Kamp paa Mark og Fjeld Er end ei prist af en Minstrel — Din stolte Gran staaer endnu rank Skjøndt mange af dens Grene sank.«

14.

Nu reiste sig den Hovdingsmand Og i hans Blik var Feberbrand Og over mørke Kind, nu bleg, Gik mangel fæl og liigblaa Streg; »Minstrel, alt ofte har jeg hørt Du Harpens Streng fuldt har rørt Paa festlig Dag, paa Øen hist, Den ensomme, hvor nu, forvist, Ei Harpens Slag meer lyde vil²¹⁴

Og ingen Kriger lytte til

Den stolte Sang, som priser kjækt

Vor Seier over Dermids Slægt³).

Slaa den! — Og med dit Seerblik

Som Du med Skjaldegaven fik,

Mai mig et Billed (Vel Du kan)

Af denne Kamp, hvori min Clan

Mod stolte Saxerhær holdt Stand!

Da vil jeg lytte, til, mig nær,

Jeg horer Klang af Sværd og Spær —

Og dette Fangebuur da skal

Udvide sig til aabne Val! —

Min Aand skal fri da fare hen,

Som steg den fra en Kamp med Mænd!«

Med Bæven Skjalden ham adlød

Og Harpen sagte tone bød.
Men snart Erindring om det Syn
Som høit han saae fra Bjergets Bryn
Og om, hvad Bertram havde sagt —
Opvakte Sangens hele Magt
Og bar i fulde Løb ham frem,
Som Baaden, naar den fra sit Hjem
Ved Flodens Bredder skydes ud,
Først varsomt lyder Aarens Bud,
Men, naar den følger Strømmens Magt,
Let, som et Lyn, i Fart er bragt.²¹⁵

15.

Slaget ved Beal' an Duine⁴).

»Minstrellen kom, at see endnu Den østre Kant af Benvenue, Han vilde synge end en Gang Til Loch Achray sin
Afskedssang. Hvor finder han i fremmed Land Saa ensom Søl, saa blid en Strand? Ei Luftning rører Bregne og
Tjørn, Ei Søen mindste Vind! Paa Reden sover stolte Ørn, I Krattet bange Hind; De Fugle smaa ei synge vil,
Forellen springer ei: En Tordensky sig' breder ud Og dækker, som et Purpurskrud Benledis fjerne Hei. Er det vel
Tordnens fjerne Drøn Som mumler dybt og hult? Hvad heller Marsch af Krigens Søn Igjennem Skoven, skjult?
— Er det vel Glimt af fjerne Lyn Som fylder Krattet der? Hvad heller Dagens sidste Syn Med Blink paa Sværd
og Spær? Jeg Dolken seer i Vaabnet Mar²¹⁶

Og Moray's Sølvstjerne klar At vaie overf Saxers Hær Som kommer op langs Soen der! For Helt, som elsked
Vaabenfærd, For Skjald, som Harpen slog, Et Blik paa saadant krigersk Tog Ti Fredens Aar var værd!

16.

De lette Skytter fjernt og nær
Udspeide hver en Vraa,
Men Centrets Trop med Skov af Spær
I dunkle Masser gaae.
Saa Ryttere med Harnisk paa
Bagtroppen danne, lang —
Men ikke høres Trommen slaae
Og ei Trompetens Sang,
Kuns tunge Trin og Vaabenklang
Mens tyst de fremad gaae. —
Et Vindpust deres Hjelmbusk-Rad
Og Faner rørte ei —
Knapt bæved Aspens lette Blad
Som skygged deres Vei.

Fortroppens Bud ei Nyt har bragt,

De ingen Fjende saae —

Og intet Levende er vakt,

Kun hist og her en Daa.²¹⁷

Havsbølgen lig, den Hær fremgik — Af intet Skjær den Modstand fik, Men rulled langsomt hen. Snart Seen var tilbagelagt, De naaede nu hin brudte Trakt Ved Trossachs Fjeldportal. Her Spærmænd, Hestfolk gjøre Holdt, Mens Skytter gjennemsøge boldt Den faresvangre Dal.

17.

Med Et fra denne Kløft opstod Saa vild en Hylen efter Blod, Som havde alle Djævla sig Forenet til et Helveds-Skrig. Fra Passet dreves Skytterstimlen Lig Avner for en Vind fra Himlen — For Liv, for Liv! dé skynde sig, Og Hujen, Slagraab, vilde Skrig Og Huer, Plaids, som vaie der, Og Glimt af Sværde og af Spær Nu rase mod den bagre Hær: — De drives frem, i rædsom Strid, Forfølgere, Forfulgte did; Mod denne Flom af Flugt og Jagt Hvor skal til Stand vel blive bragt Hin tætte Spærmænds Hær?

10218

»Ned, ned!« skreg Mar, »Hver Landse sæk

Paa Vqn og Fjende ikke tæk !

Tilbagekast Enhver!«

Som Ror af Stormen bøies ned

Den Skov af mørke Landser bred

Paa engang fældtes bråt,

Og, Skulder imod Skulder sat,

De Stødet tog imod.

»Vi disse Bjergfolk knuse vil,

Som naar de selv ved Tinchel-Spil⁵)

Kan standse Vildtets Flod.

Som vilde Dyr de styrte frem,

Men tamme vil vi drive dem

Tilbage, hvor de stod!«

18.

Foran sig drivende de Faa

Af Skytterne, som var igjen,

Lig- skumbekrandset Bølge saae

Jeg komme Alpins Mænd.

Op over Flommen blinked klart

De svungne Sværdes Lynildfart —

Forneden dunkle Rand

Af Skjolde øines kan.

Og nu, med Oceanets Magt
Naar Stormen det i Sving har bragt,
Paa Fjenden faldt de an.²¹⁹
Jeg hørte brudte Landsers Brag
Som Asken, brudt ved Stormens Tag, —
Jeg- hørte Sværdhugs skarpe Sang —
Det var, som hundred Esser klang.
Men Moray vendte, som en Tanke,
Sit Hestfolk mod Clan Alpins Flanke-
»Min Fanebærer, frem!
Alt deres Række bliver svag!
Nu, Mænd — for Eders Damers Sag —
Med Landsen ind paa dem!«
Mod Trængslen foer den Rytterfærd
Som Dyr igjennem Krat —
Med stærke Heste, svungne Sværd
De Rum sig gjorde bråt.
Clan Alpins Bedste veg en Stund —
Ak — Roderik! — Hvor var nu han ?
Et Stød i Hornet fra hans Mund
Var værd fuldt tusind Mand!
Tilbage gjennem Fasset der
Nu Slagets Bølge randt —
I mørke Kløft de Saxers Spær
Og Bjergets Sværd forsvandt.
Som Bracklinns Kløft, saa sort og bråt,
Optager Fossen vild, —
Som mørke Hulers dybe Nat
Malstrømmen suger til —
Saa dunkle Pas nu slugte her²²⁰
I Slagets Tummel Begges Ilær — Paa Sletten blev der ikke Fler End De, som aldrig fægte meer.
19.

Mod Vest nu ruller Slagets Larm Men skjuler sig i Passets Barm. Afsted, Minstrel! Afsted, at see Hvor Slagets
Udgang vil sig tee Der Trossachs Kløft mod Katrine Sø Sig aabner, nær ved Ellens O. Jeg snart gik over Fjeldets
Trakt — Loch Katrine laae for mig udstrakt. Alt Sol er nede — Skyer brede Sig over Himlen ud, Og Søen sukker
tungt dernede Som i et Dødningskrud. En Kastevind fra Bjergets Glen Foer over Søen — sank igjen. Jeg Bølgers
Brusen ændsede ei — Mit Øie saae kun Trossachs Vei, Den hule Lyd jeg hørte kun Der rystede Passets dybe Grund

Og røbed Striden, der optændt, Som ender først, naar Liv er endt. Den Lyd for Skjaldens Øre lød Som Liigklang over mangen Død.²²¹

'Den kommer nærmere — see, nu
Fra Skoven vælder ud med Gru
Den hele Krigerstrøm — men dog
Nu delt i tvende Tog.
Clan Alpins plaidbeklædte Mænd
Nu over Høiderne drog hen
Og op mod Bjergets Top,
Mens Saxernes den mørke Trop
Til Søens Bredder strømmed ned.
Om Bugten der, i løste Led,
Nu Begge stod — kamplystne end; —
Som revne Seil for Stormen hen
Fløi deres Faner; brudte Spær
Og Skjolde, haardt medtaget Hær
Betegned Dagens grumme Færd.

20.

Med mørke Blikke, Bjerget mod,
Nu Saxerhæren stille stod
Til Moray peged med sit Spær
Og skreg: »See Øen der!
Blot Kvinder vogte nu dens Strand —
Alt Byttet, som fra Saxerland
De Røverhorder tog med Brand,
Der vist ophobet er!
Min fyldte Børs jeg lover Den,
Som svømme vil derover hen²²²
Og bringer os en Baad igjen.
Krigs-Ulven tæmme vi da let
Naar vi er Herrer af hans Æt,
Hans Mage og hans Hi.«
Yed disse Ord en Spærmand fri
Igjennem Rækkerne sig trængte,
Sin Hjelm og Brynje fra sig slængte
Og ud i Soen sprang.

Hans Forsæt oined Alle nu
Og raabte høit, saa Benvenue
Gjengav den vilde Klang.
De Saxer jubled til hans" Leg,
De hjælpeløse Kvinder skreg
Af Angst og Gru — og Bjeigets Mænd
Af Harme skreg igjen.
Det var, som Himlen ved det Skrig
Brast sønder, og nu aabned sig
Med Strøm af Storm og Regn.
En Hvirvelvind den hele Egn
Omsuste, og- Loch Katrines Vand
Slog hvidt mod Klippestrand.
Vel var det for den Svømmer kjæk
At Bølgen over ham slog væk,
Thi rundt ham foer, med Hagl og Slud,
De Gaelers Pileskud.
Forgjæves — han er Øen nær —

Hans Haand alt paa en Baadkant der. —223

Just da et mægtigt Lynglimt kom, Oplyste Sø og Strand vidt om: Duncraggans Enke da jeg saae Bag ved en gammel Eeg at staae. I hendes Haand en Dolk gav Blink — Saa blev det mørkt, som ved et Vink. — Men midt igjenem Bølgers Drøn Jeg hørte som et Dødsens Støn; — Igjen et Glimt — Spærmanden flød Ved Baadens Side, blodig, død, Og over ham Mandkvinden stod Med Dolken, dryppende af Blod.

22.

»Hævn, Hævn!« nu Saxerhæren skreg' — Til Svar de Gaelers Jubel steg; Trods Elementers Rasen foer De sammen alt, ei blot med Ord. Men før de blandedes i Kamp, En Rytter, paa en Hest i Damp, Kom farende som Vinden did, Og svinged' høit en Fane hvid Midt mellem dem, som sogte Strid. Trompet og Horn da ved hans Side Bar Fredssignalet rundt, saa vide, Mens en Herold, hvis Røst høit lod, I Kongens Navn al Krig forbød,²²⁴

Thi Bothwells Lord og Roderik Dhu Var begge Kongens Fanger nu.

— Men her blev Sangen lagt i Baand

Og Harpen gled af Skjaldens Haand.

Tidt havde han, med stjaalne Blik,

Udspeidet, hvordan Roderik

Optog hans Sang og Harpespil;

Först Høvdingen slog Takt dertil

Med svag, men dog opløftet Haand —

Saa faldt den ned. Dog, at hans Aand

End fulgte med, som Sangen gik,
Det vidned Ilden i hans Blik.
For døvt tilsidst blev dog hans Øre
Til Melodien meer at høre —
Skarpt blev hans Ansigt; sine Hænder
Han knytted, og bed sammen Tænder
Som greb en Kval hans Hjerterod;
Hans brystne Øie stille stod
Og stirred hen i Tomheds Gru.
Saa stille, lydløst drog da nu
Sit sidste Suk stolt Roderik Dhu.
Forfærdet gamle Allan saae
Den vilde Aand saa tyst bortgaae —
Men, da hvert Livstegn var forbi,
Sit Sørgekvad han stemte i:225

22.

Dødsklage.

i) Og' er Du kold paa Baare lagt, Du, Fjendens Skræk, dit Bjergfolks Vagt, Breadalbanes Pryd, Clan Alpins Magt? Skal ei for Dig Sorgharpen slaae, For Dig, som elsked Sangen saa, For Dig, som støtted Bothwells Slægt Og tog hans Barn i Varetægt? — I Fængslet dog En af din Clan Vil klage over Alpins Gran.

Dybt sukke vil hver høilandsk Dal, Sorg over Fjeldet hyle skal, Og hede Taarer, uden Tal, Vil brænde i din Stammes^ Blik, Fordi saa bråt en Død Du fik, Fordi Du sank, før Sol nedgik. Der aander ei den Clanens Mand, Som ei sit Liv hengav paa Stand For dit, o Alpins faldne Gran!

Saa tung en Lod Dig Skjæbnen bød: En Trost i Buur kan taale Nød, Men fangen Ørn der fanger Død ! —Foragt ei, bolde Sjæl, min Sang!

10*226

O g naar jeg synger næste Gang — Selv hun, som for din Elskovstrang Var dov, skal til min Harpes Klang Sin Rost forene med din Clan

Til Klage over Alpins Gran!«

23.

Imidlertid sad Ellen stum Og sorg'fuld i et prægtigt Run), Hvor Morgensolen lyste mild Igjennem farvet Rudes Ild. Forgjæves dog dens Straaler loe Paa gyldent Loft og rigtklædt Bo, Forgjæves Tjenerne frembar Der lækker Mad og Vinen klar — Det smukke Rum, den ædle Drik Hun værdigede knapt et Blik. Og saae hun derpaa, var det kun For sødt at mindes mangel Stund Paa hin den fjerne, stille O, Naar Morg'nen rødmed over Sø, Og der hun sad med Fader prud

1 Hallen, klædt med Dyrehud,

Mens for ham og en Gjæst saa kjær Hun simple Kost anretted der; — Mens Lufra stolt ved Siden laae For Brod af hendes Haand at faae,227

Og Douglas, lysten efter Vildt, Om Jagt med Malcolm talte mildt, Men denne tidt paa Slump gav Svar — Hans Tanke andetsteds vel var. Den, som saa simple Glæder kjendte, Først skatter dem, naar de er' endte. — Med Et sit Hoved lofted hun Og gik til Vindvet, varsomt kun. Hvad fjern Musik vel har den Magt I Sorgens Stund paa hende lagt? Fra Taarnet over hendes Buur Den kom, og spændt hun stod paa Lur.

24.

Den fangne Jægers Sang:

»Min Falk af Hætten nu er kjed, Min Hund sin Føde væmmes ved, Min Hest i Stalden træt sig staaer, Og jeg er syg af Fangekaar. O, kunde jeg, som før, faae Lov At jage Hjort i grønne Skov Med Bue og med Blodhund, fri — Det er et Liv, jeg trives i. Jeg hader ret, saa her i Mag At tælle nære Taarnuhrs Slag, Og mærke træg Solstraalen saa

10**228

Op over Muren langsomt gaae. Før Lærken slog' min Morgenklang, Nu Kragen skriger Vespersang, Og "denne Kongeborg, skjøndt rig, Har ingen Glædens Hal for mig. Jeg staaer ei op ved Daggyr meer Og Sol i Ellens Øie seer — Ei Dyr i Skov jeg drive skal, Ei vende hjem med Duggens Fald. — Ak da — hvor blidt hun mødte mig Og ved mit Bytte glæded sig! — Hvor lysteligt da Kvelden randt — Men dette Liv med hende svandt!«

25.

Knap Elskovsklagen var fuldendt, Ei Ellen havde hort sig vendt, End trilled hendes Taareflod — Da hørtes der saa let en Fod Og Snowdouns Ridder nær alt stod. Nu vendte hun sig' hurtigt om — Hun frygted, Sangen atter kom: »Velkommen, tappe Ridder, her,« Hun sagde. »O, velkommen vær! Hvor kan en næsten hjemløs Mø Sin Gjæld betale, dyb som Sø?« — »O, tal ei saa — thi mig, jeg veed,229

Du skylder ei Taknemlighed.

Ak, jeg har ingen Magt som helst

At faae din ædle Fader frelst! —

Hvad jeg kan gjøre, er nu blot

At føre Dig til Skotlands Drot.

Bønfald ham! — Han er ei Tyran,

Skjøndt Stolthed vel og Vredesbrand

Hans bedre Sind tidt skjule kan.

Kom, Ellen, kom! — Det er paa Tide —

Hans Hof er samlet, maa Du vide.«

Mens hendes Hjerte voldsomt slog

Hans Arm hun, som en Broders, tog;

Han tørred hendes Taare blidt

Og leded hendes bange Skridt

Imens han hvisked Haabets Ord,

Igjennem mangan Korridor,

Til, ved hans Tryk, en høi Portal

Sig aabned mod en prægtig Sal.

26.

Derinde var der Lys og Glands Og Skikkelser i broget Krands — Og Ellen blændedes derved; Ret som, naar
Sommersol gaaer ned, Den giver Aftenen med Et Ti tusind Farvers Straalenet, Hvoraf da Pliantasiens let²³⁰

Kan danne Riddere i Luft

Og Damers Pragt, i Rosenduft.

End til Fitz-James hun støtted sig

Og skred lidt frem, hel ængstelig;

Sit Hoved hævede hun saa

Og' lod sit bange Blik omgaae

I Kredsen, for at søge Ham,

Der hersked over al den Bram —

Den frygtelige Drot, hvis Magt,

Hvis Villie Alt var underlagt.

Vel mangelprægtig Mand hun saae,

Der kunde for en Fyrste gaae; —

Forvildet og forbauset dog

Sit Blik fra dem hun atter drog:

Thi Alle ubedækket stod.

Fitz-James hun da sig vendte mod:

Alene han, i Salen der,

En Hue bar med Ørnefjær;

Til ham hver Dames Blik var sendt,

Mod ham hver Hofmands Buk var vendt —

Blandt Zobelskinds og Silkes Pragt

Han stod, i simpel Jægerdragt,

Som Centrum midt i Kredsen der: —

Og Snowdouns Ridder Kongen er!)

27.

Som Snee ved Tøveir glide maa

-ff

Fra Klippen, de\ var fæstet paa,²³¹

Saa nedgled Ellen, hvor hun stod, Og knæled ved Monarkens Fod. Men Stemmen sank i hendes Bryst, Hun viste
Ringene frem kun, tyst; Og Fyrsten ei et Øieblik Udholdt den stumme Bon, han fik, Men reiste hende op med
Hast Og standsed med et Øiekast Hofkredsens Smil, — sig bøied lidt Og kyssed hendes Pande blidt, — Bød
hende standse Taarers Væld : »Ja, skjønnne Blomst fra Sø og Fjeld ! Fitz-James, den stakkels Vandrers blot, Er,
som Du seer, al Skotlands Drot; Til liam din Sorg, dit Ønske bring! Han vil gjenkjøbe nu sin Ring. Bed ei for
Douglas — Alt er godt Imellem ham nu og hans Drot: De Begge har igaar, for Nat, Hinanden mangel Skyld
forladt. Han af Bagtalelse vel led, Mod mig hans Slægt i Oprør stred; — Vort Sind ei kunde bøie sig For
Pobelhobens vilde Skrig — Men rolig Vi hans Sag har domt, Da i vort Raad den var udtømt. Din Faders Feide

Og' Glencairn har jeg rettet paa, Og" Bothwells Lord er nu igjen Vor Thrones Bolværk og vor Yen. Men, skjønne Tvivlerske, hvad nu? Hvad Sky fordunkler end din Hu? Lord James af Douglas! — Staa os bi! Bekræft nu selv, at Du er fri.«

28.

Frem da den ædle Douglas sprang — Om Faders Hals hans Datter hang; Monarken drak, det Øieblik, Den helligste, mest søde Drik, Som Magten skjænker, naar en Mand Med Himmelstemme sige kan; Stå op, forfulgte Dyd! vær glad ! Dog Kongen snart dem skilte ad; Han vilde ei for Hoffolks Spot Naturens Ømhed stille blot, Men sagde: »Nei, Lord Douglas, nei — Min Proselyt Du stjæle ei! — Den Gaade jeg udtyde maa, Hvorved slig heldig Slutning- paa Vort Eventyr vi kunde faae. Ja, Ellen — naar forklædt jeg gaaer I Ringheds lykkelige Kaar - — Det Navn, som skjnlr da min Magt,²³³

Er ikke falskt, thi det er sagt

Fra gammel Tid, at Stirling Slot

Ved Navnet Snowdoun kjendes godt').

Og viid: Normanner virkelig

James Fitz-James end kalde mig.

Saa vogter jeg paa Lovbrud let

Og lærer de Fortryktes Ret.«

Afsides nu han hvisket saa:

»Ak, Slange! — Ingen vide maa,

At tomme Drømme, Længsel hed,

Og dyrtbetalt Forvovenhed

Og dine sorte Øines Blik

Med Trolddomsmagt mig draget fik

Til Benvenue i farlig' Stund,

Saa der med Nød og Neppe kun

Monarken slåp at lade Liv

For disse Bjergfolks hvasse Kniv!«

— Nu atter høit: »Du endnu har

Den lille Talisman saa klar —

Mit Løftes Pant — Fitz-James's Ring; —

Siig — ønsker Ellen Nogenting?«

29.

Den kloge Pige mærked 'godt, Han proved hendes Hjerter blot; Men, med den Tanke og der kom Et Lysningshaab for Malcolms Dom.²³⁴

Meer frygted hun, at Kongen var

Optændt mod ham, som Vaaben bar

Saa kjæk for hendes Faders Sag,

Og, tro sit ædle Hjertes Sla.g,
Hun bad om Fred for Roderik Dhu.
»Lad af den Bøn!« — lød Svaret nu;
»Alene Kong'ers Konge kan
Opholde Liv hos Dødens Mand.
Hans Hjerte kjendte jeg, hans Færd,
Har delt hans Maaltid, følt hans Sværd —
Mit bedste Lehn jeg vilde g'ive,
Hvis Alpins Høvding var i Live. —
Men, har Du ei en Bøn igjen
Vel for en anden fangen Ven?«
Med Rødmen vendte hun sig bort
Og Ringen gav til Douglas fort,
Som ønsked hun, at Faders Bøn
Udtale skulde, hvad i Løn
Nu hendes Kind gav Rødme skjøen.
»Saa har mit Pant da tabt sin Magt
Og Retfærd maa sin Dom faae sagt.
Malcolm — træd hid!« — Og Græme fremstod
Og knæled ned for Kongens Fod.
»Forvovne Svend! — Du seer, for dig
Har Ingen bragt en Bøn til mig —
Du Hævnen da hjemfalden er,
Du, som Vi havde før saa kjær,235

Du, som med Falskhed lønnet har Den Omsorg, mildt Vi for Dig bar — Du, som har søgt, iblandt din Clan, Et
Fristed for en fredløs Mand. Dit Navn du har vanæret saa, Thi maa du nu i Lænker gaae!« Sin gyldne Kjæde
Kongen tog Og den om Malcolms Hals nu slog — Men Laasen til det blanke Baand Han lagde blidt i Ellens
Haand.

30.

Farvel, du Nordens Harpe! — Mørke Nat Sin dybe Skygge over Fjeld nedsender, I Krattet lyser Sankt Hans-
Ormen mat, Og Hjorten til sit Leie skjult sig vender. Paa Almens Gren jeg hænger dig igjen: —• Din Klang vil
svares der af Kildens Vande Og Vinden gennem dig vil suse hen: Med dine Toner vil da mildt sig blande
Naturens Vespersang om Søg og Strand Med fjerne Ekko ifra Fjeld og Vang Og Biers Summen, Hyrdefløitens
Klang.

Endnu engang farvel, du Minstrel Harpe! Mit svage Spil tilgiv endnu engang!236

Kun lidt jeg ændser da Kritikens skarpe Og tomme Dadel af min simple Sang. Paa Livets Vei jeg skylder dig saa
Meget I Lidelser, dem Verden kjendt ei har, Naar tunge Nat for tyng're Dag er veget, Og bitter var den Sorg, jeg
ensom bar. At jeg har overlevet saadan Krig — O Tryllerske, alene skyldes dig'!

Alt, som jeg langsomt bort fra Kilden gaaer — Hor! Luftens Aander faae dig til at klinge: Nu en Seraph med Ildkraft Strengen slaaer. Nu Alfen rører den med lette Vinge; Nu dalende, kun svagt de Toner ringe Igjennem Dalen; og fra høie Fjeld Kan Vinden knapt en Gjenlyd til mig bringe Af dine Melodiers fjerne Væld. — Nu Alt er tyst. Saa, Tryllerske, Farvel! ANMÆRKNINGER, Til første Sang.

1) Uam-var, eller rigtigere Uaighmor, et Bjerg Nordost for Landsbyen Gallender i Menteith; udleder sit Navn, som betyder „Den store Hule" fra en Hulning mellem Klipperne paa den søndre Side. Traditionen vil, at denne Hule engang skal liae været beboet af et Spøgelse eller en Kjæmpe, men vist er det, at den for ikke mere end 80 Aar siden var et Tillioldsted for Røvere og Landflygtige.

2) Beuvorlich, et Bjerg i Grampionskjæden, 3330 Fod over Havfladen.

3) B e u v e n u e, et Bjerg mellem Loch Aderag og Loch Katrine, betyder „det lille Bjerg", i Modsætning til Benledi eller Benlomond.

4) Cambusmore, to engelske Mile fra Callender, et Landsted tilhørende Familien Buchanan, som W. Scott oftere gjæstede i sine unge Dage.

5) Benledi, et prægtigt Fjeld 3000 Fod høit, slutter Horizonten Nordvest for Callender. Dets Navn skal, efter keltisk Etymologi, betyde „Guds Bjerg".

6) Teith. To Bjergstrømme, den ene kommende fra Loch Voil, gjennem Fasset Leny, den anden fra Loch Katrine, gjennem Loch Achray og Loch Vennachar, forene sig ved Callender, og den derved, dannede Elv tager Navn af Teith. Heraf Benævnelser af Landskabet Menteith.

7) Hunde af St. Huberts Kuld. En sort Hunderace, som Abbeden af St. Hubert altid underholdt til Amindelse om Helgenen St. Hubert, der jagede i Selskab med St. Eustachius.

8) L o c h Katrine. Den gæliske Udtale er Loch - Ketturin. Forf. har i sin Fortale til „Den smukke Pige fra Perth" udtalt den 240

Mening, at Soen var opkaldt efter „Katterins", eller vilde Røvere, som holdt til paa dens Kyster.

9) Ben'an. Ifølge „Graham" er Benan, eller Beanan blot et Diminutiv af Ben, Bjerg.

10) „S n o o d", eller Jomfrubaand, hvormed en skotsk Pige opbandt sit Haar, havde en emblematiske Betydning med Hensyn til hendes Charakter som Jomfru. Naar hun blev gift, ombyttedes det med Hovedtoiet „Church", „Toy", eller senere, naar hun blev Enke, med „Coif", en Slags Kappe eller Hølk. Men hvis Pigen var saa ulykkelig at miste Fordringen paa Jomfrunavnet, uden at vinde Retten til at kaldes Matrone, var det hende ikke tilladt at bære „Snood", heller ikke senere „Church".

11) Graahærdet Seer. Bjergskotterne troe, at visse Folk, især deres Barder, kunne see tilkommende Ting, fjerntværende Personer, etc. Denne Evne kaldes Second Sigth (Fremsyn) paa Gælisk Taishitaraugli, af Tais, en uvirkelig eller skyggeagtig Fremtoning.

12) Ascabart og Ferragus, to Kjæmper, Anaks Sønner, spillede en stor Rolle i de romantiske Sagn. Ascabart blev overvunden af Bewis af Hampton.

13) Harpen og Cloirschoen horcs nu i Hoilandene kun omtalt i gammel Sang. Til hvad Tid dette Instrument ophørte at bruges, findes ikke bemærket, og Traditionen er derom taus. Men da irske Harpespillere for ikke længe siden besøgte de skotske Heilande og de vestlige Øer, kan det vel antages, at Harpen maa have været i Brug endnu ved Midten af det 16de Aarhundrede. Saameget vide vi, at fra de fjerneste Tider til den Tid, bleve Harpespillere modtagne som velkomne Gjæster overalt i de skotske Høilande. Hvorledes det gik til at den larmende og uharmoniske Sækkepibe fortrængte den bløde og udtryksfulde Harpe, kan vi ikke sige; men vist er det, at Sækkepiben nu er det eneste Instrument der bruges overalt i de skotske Høilande. Campbells Reise gjennem Nord-Britannien, London 1808.

14) Pibroeh, Clanens Kampmelodi paa Sækkepibe. 241

Til anden Sang.

1) Skjalden Allanbane. De høilaudske Clanshøvdinge pleiede, endog i de senere Tider, at holde Barder eller Skjalde i deres Tjeneste. En saadan Barde maatte være vel bekendt med de høilandske Familiers Genealogi, var ofte Lærer for den unge Laird, og sang til Harpen om Slægtens berømmelige Krigsbedrifter.

2) Græme. Den gamle og mægtige Familie Graham, eller Græme, (efter den skotske Udtale) havde udstrakte Besiddelser i Grevskaberne Dumbarton og Stirling. Faa skotske Familier kunde prale af større historisk Ry; tre af de mest mærkværdige Charak-terer i de skotske Annaler hørte til den: nemlig John af Græme, Patrioten Wallaces trofaste og ubetvingelige Staldbroder, som faldt i det ulykkelige Slag ved Folkirk 1296; den berømte Marquis af Montrose, og John Græme af Claverhouse, Viscount Dundee, hvis heroiske Dod i Seirens Arme vel kan formilde Erindringen om hans Grusomhed imod Non-Conformisterne, under Carl den Andens og James den Andens Regjeringer.

3) Hellig Modan. Forfatteren kan ikke bestemt paastaae, at St. Modan spillede Harpe; men St. Dunstan ansaae det ialfald ikke under sin Værdighed. Da han engang havde et andet Arbejde for, spillede hans Harpe, som hang paa Væggen, af sig selv et Stykke, hvilket Helgenen udtvandede som en ildevarslende Spaadom.

4) Slægten Douglas' Fald. Den Begivenhed, her sigtes til, er Douglas'erne af Huset Angus' Fald under James den Femtes Regjering. Greven af Angus, som havde ægtet Enkedronningen, benyttede sig af den Rettighed, han saaledes havde erhvervet, til at holde den unge Konge under et Slags Formynderskab, som næsten kom Fangenskab nær. Flere Forsøg gjordes for med Magt at befrie James fra denne Trældom, men Douglas'erne og deres Bundsforvantes Tapperhed forskaffede dem Seier i alle Kampe. Tilslidst lykkedes det Kongen at flygte fra Falkland, hvor han da holdtes fangen, til Slottet Stirling, hvis Befalingsmand, der tilhørte det modsatte Parti, med Glæde modtog ham. Efter saaledes at have gjenvundet sin Frihed, sammenkaldte James de Pairer,

11242

som han vidste vare mest misfornøiede med Angus'Vælde. Greven, hans Broder og Venner, bleve nu indstævnedes for Kongen til en vis Dag, men da de ikke mødte, bleve de alle erklærede fredløse og skyldige i Høiforræderi.

5) „Blodhjertets Dame". Et blødende Hjerte var Douglas'-ernes Skjoldemærke.

6) „I Holyrood en Mand han slog". Dette var ikke nogen usædvanlig Hændelse ved det skotske Hof. Selv Kongens Nærværelse kunde ikke tilbageholde Udbrud af de skotske Adelsfamiliers indgroede Had til hverandre.

1) „Douglas — som jaget Dyr". Den Forfølgelse, som overgik denne mægtige Familie, er her og i det Følgende aldeles ikke overdreven. Kong James' Had til Douglas var saa indgroet, at dennes bedste Venner, selv i Skotlands mest afsidesliggende Trakter, ikke vovede at huse ham eller hans Slægt uden i største Hemmelighed og under den mest uigjenkjendelige Forklædning.

8) „Den stolte Pibrochs Lyd tiltog". De, som forstaae sig paa Sækkepipens Musik, ville i en vel udført høilandsk Krigsmarsch (Pibroch) kunne skjelne efterlignende Lyd af Anmarch, Strid, Flugt, Forfølgelse, og alle Omvexlinger i et Feltslag.

9) „Roderik Vioh Alpin, Dhu, ho, Iroh!" Foruden sit sædvanlige Navn og Efternavn, der mest brugtes i Samfærsel med Lavlandene, havde enhver høilandsk Høvding et Tilnavn, udtrykkende hans patriarchalske Værdighed som Hoved for Clanen. Dette Navn var sædvanligviis et Fædrenavn, betegnende hans Nedstammen fra Familiens Grunder. Saaledes er Hertugen af Argyle kaldet Mac - Callum More, eller Sønnen af Colin den Store. Men foruden denne Titel, der hørte til hans Rang og Værdighed, havde Høvdingen ofte en anden, særlig for hans Person, og som betegnede ham fra andre Høvdinge af samme Raec. Dette Tilnavn var undertiden taget fra hans Hud- eller Haarfarve: som „dhu" sort, eller „roy", rød; eller og fra hans Statur, som „beg" eller „mor". Den ovenfor citerede Linie af Sangen betyder altsaa:

„Sorte Roderik, Descendent af Alpin". Sangen selv er en Efterligning af Højlændernes „Jorrams" eller Baad-

10) „Kongen prale kan

at have tæmmet Grændsens Land!" Aar 1529 sammenkaldte James den Femte en Rigsdag i Edinburgh, forat overlægge om Midler til at kne de Røvere, som hoede paa Grændsen og under hans Mindreaarighed havde forovet mange Voldsgjerninger. Han samlede som Følge heraf en Hær paa 10000 Mand, bestaaende af de fornemste Adelsmænd og deres Vasaller, der tilsagdes at medføre Falke og Hunde, paa det Kongen kunde more sig med Jagt under Krigsforretningerne. Paa denne Viis streifede han gennem Ettrickskoven, hvor han lod Pier Cockburn af Henderland hænge over hans egen Slotsport, skjøndt han til Kongens Modtagelse havde beredt et Gjæstebud. Ligeledes lod han henrette Adam Scott af Tushielaw, der kaldtes Grændsekongen. Men det fornemste Retfærdighedens Offer var John Armstrong af Gilnockie, der, i Fortrøstning til sin formente Uskyldighed, mødte Kongen med et Følge af 36 Personer, som alle bleve ophængte ved Carlenrig. Denne Strengthed virkede saa godt, at, som Almuen udtrykte sig, „Nissen vogtede Køerne", og Kongen høstede stor Fordel af den derefter længe vedvarende Landefred, thi han havde 10000 Faar paa Græsgang i Ettrickskoven hos Andreas Bell, som derfor aflagde Regnskab lige saa godt, som om de havde gaaet i Indelukkerne i Fife." Piscotties Historie.

11) „En Kind saa fin". Haardførhed var i alle Tilfælde saa nødvendig for en Høilænder, at ingen Bebreidelse ansaaes bittre, end at beskyldes for Blødagtighed.

12) „Malise, kom her" — hans Svend kom frem. Den Svend som kaldtes „Henchman" var hos Bjergskotternes Høvdinge ogsaa et Slags Sekretær. Han var ved alle Anledninger nærværende for at forsvare sin Herres Liv, og ved Gilderne stod han bag sin Herres Stol, ved hans Hofte (hvoraf Navnet) og fulgte opmærksom Samtalen, forat anmærke, om Nogen forulempede hans Herre.

11*244

Til tredie Sang'.

1) Ild kor s et. Naar én Hovding, ved en vigtig og paatrængende Anledning, hastigt vilde sammenkalde sin Clan, lod han slagte en Gjød; et Kors, gjort af let Træ, brændtes i Enderne og dyppedes derpaa i det slagtede Dyrs Blod. Dette kaldtes „det glødende Kors" (the Fiery Cross), ogsaa „Crean Tarigh", eller Skamkorset, fordi Ulydighed mod Tegnets Betydning medførte Vanære. Det blev overleveret til en hurtig og trofast Budbærer, som i fuldt Lob sprang til næste Landsby, hvor han præsenterede det for den fornemste Person, med et eneste Ord, der angav Mødestedet. Den, som modtog Tegnet, var forpligtet til at bringe det videre til næste Landsby, med samme Hurtighed. Saaledes passerende det med utrolig Hast gennem hele det Distrikt, der skyldte Høvdingen Lydighed, og ligeledes til Allierede og Naboer, hvis Faren og var fælles for dem. Ved Synet af Ildkorset var hver vaabenfør Mand, fra 16 til 60 Aar, forpligtet til øieblikkelig at begive sig til Mødestedet. Den, som undlod at give Møde, blev straffet med Ild og Sværd, billedligt fremstillet for den Ulydige ved de blodige og brændte Mærker paa det krigerske Tegn. Under Borgerkrigen i 1745—6 gjorde Ildkorset ofte sin Runde; ved een Leilighed passerende det gennem hele Distriktet Breadalbane, et Strøg paa 23 engelske Mile, i tre Timer. Noget Lignende var „Budstikken" i Norge.

2) Om Brians Fødsel sælsom Tale etc. Den Legende, som her fortælles, er ikke opfundet af Forfatteren, men hentet fra en gammel Tradition, anført i Lairden af Macfarlanes geografiske Samlinger.

3) Elv-Spøgelset, eller Elvhesten, thi denne Form troes det mest at antage, er Lavlandenes Kelpy, en ond og ildesindet Aand, der finder sin Glæde i at varsle og være Vidne til Ulykker. Den holder mest til i høilaBdske Soer og Elve, og en af dens mærkværdigste Bedrifter blev udført paa Bredderne af Locli-Vennaehar, i det samme Distrikt, der udgjør vor Handlings Scene, og bestod i, at den ødelagde et Bryllupstog, med alle deri Deltagende.245

4) Ben-Shiens Skrig. Ben-Shien er en kvindelig Familie -Alf, hvis Klageraab troedes at bebude Dod for Slægtens Hovedmand. Naar hun viser sig, er det i Skikkelse af en gammel Kvinde, i en blaa Kaabe og med bølgende Haar.

5) „0 g Lyd af Vaaben, Folk til Hest, Der opfoer ad Benbarrows Side, Hvor ingen Do delig kan ride" —

Dette Jertegn troedes at forkynde Dødsfald i den gamle hollandske Æt Mac Lean af Lochbay. En af Forfædrene, der var faldet i Krig, hørtes da komme i Galop over Bjerget og ride tre Gange rundt om Huset.

6) Inch-Cailliach, eller Nonne-Øen, er en smuk 0 ved den nedre Ende af Loch Lomond. Klostrets Kirke benyttedes længe efter Reformationen til Gudstjeneste, men er nu forstyrret. Kirkegaarden benyttes dog endnu, og man seer der adskillige Grave tilhørende Familier, der troe sig at nedstamme fra den fordums skotske Konge Alpin.

7) „Aldrig Da a dyrskind

Meer hurtig Fod har klædt, end din." Hollændernes nuværende Fodbeklædnrag „brogue" er gjort af halvtorret Læder, med Huller i, til at lade Vandet flyde ud og ind, thi at gaae tørskoet i Moserne kan der ikke være Tale om. Den gamle „Buskin" var endnu simplere; den blev gjort af ugarvet Dyreskind, med Haarene udad, en Omstændighed som forskaffede Høilænderne det velkjendte Tilnavn „Jled-slianks", Rodlægge.

8) Coronaeh. Hollændernes Coronach var, ligesom Romernes Ululatus og Iernes Ululoo, en vild Klagesang af de Sorgende over en afdød Vens Liig. Naar Ordene vare artikulerede udtrykte de Lovpriisning af den Bortgangne og det Tab, Clanen vilde lide ved hans Død.

9) Stumah, Trofast, et Hundenavn.

10) „Benledi nu Ildkorset saae, Opad Strath-Ire det monne gaae."

Kaster Læseren sit Øie paa et større Kort over Skotland, kan han let følge Signalet over det lille Landskab, som Forf., brugende sit poetiske Privilegium, har lagt under den imaginære Høvdings Autoritet, og som virkeligt, paa denne Fortællings Tid, indehavdes²⁴⁶

af en Clan, der paastod at nedstamme fra Alpin. Denne Clan var den mest forfulgte og ulykkelige blandt Gaelernes Stammer, men derfor ikke den mindst udmærkede, mindst mægtige, eller mindst tappre. — Ildkorsets første Løb er til Duncraggan, et Sted nær Broen Turk, hvor en kort Strom adskiller Loch Achray fra Loch Vennachar. Derfra gaaer det henimod Callender, vender tilvenstre op gennem Passet Leny, og bliver saa overgivet til Norman ved St. Brides Kapel, der stod paa en liden, romantisk Høj i Midten af Dalen Strath-Ire. Tombea og Armandave eller Armandove ere Navne paa Steder der i Nærheden. Larmsignalet antages derefter at passere langs Soen Lubnaig, og gennem de forskjellige Dale i Distriktet Balquidder, indesluttende de tilgrænsende Trakter Glen-finlas og Strath-Gartney.

11) Ei mere snar paa dine Vidder

Gaaer natlig Hedebrand, Balquidder, etc. Det er ofte Skik i de skotske Hede-Egne at tænde Ild paa Lyngen, paa det Faarene kunne høste Fordel af det unge Græs, som derved fremkommer, istedetfor de seige, gamle Lyngplanter. Denne Sædvane afstedkommer undertiden de skønneste natlige Syn, ikke ulig Ddbrudet af en Vulcan. Noget Lignende er den norske „Braate-brænden".

12) Coir-nan-Driskin, eller de skjæggede Mænds Hule, er en meget romantisk Grotte paa Benvenne, ved den sydøstlige Ende af Loch Katrine. Ifølge Traditionen er den hoilandske „Brisk" halvt skabt som et Menneske, halvt som en Buk, og har megen Lighed med Grækernes Satyr.

13) „Ad B e a l - n a m - b o ' s den vilde Sti." Bealach-nam-bo, eller Kvægpasset, er en prægtig Kløft, overhængt af gamle Birketræer, lidt høiere oppe paa Bjerget end Coir-nan-Uriskin.

14) „En Bage kun blev Herren nær." Blandt den talrige Betjening, som en høilandsk Chef underholdt, var ogsaa en „Gillimore" eller Sværdbærer.²⁴⁷

Til fjerde Sang.

1) Taghairm. Som alle raa Folkeslag pleiede Hollænderne at anvende adskillige overtroiske Midler for at

udforske Fremtiden. Et af de mærkværdigste var den saakaldte Taghairm, som bestod deri, at en Mand indsvøbtes i en nys slagtet Tyrs varme Hud, og lagdes ved et Vandfald, eller i Bunden af en Kløft, eller paa et andet vildt Sted, hvis Omgivelser kunde indgyde ham Rædsel. I denne Stilling fordybede han sig i Tanker om det forhaandenværende Spørgsmaal, og hvad der saa gjorde mest Indtryk paa hans ophidsede Indbildningskraft, blev anseet for Indgivelse af de Aander, der holdt til paa disse eensomme og grufulde Steder,

2) „Af Sagnet kaldet Kjæmpens Skjol d". Dette Navn gives en Klippe i Glenfinlas Skov, udover hvilken en brusende Fos styrter sig. Der fortælles, at en fredløs Mand engang har skjult sig paa dette vilde Sted, og blev underholdt af en Kvinde, som med Reb sænkede Mad ned til ham fra Kanten af Præcipieen ovenfor.

3) „En Ravn med Skrig nu venter paa Sin Bid af Byttet og at faae," etc.

Alt, hvad der hørte til Jagten, blev i gamle Dage anseet med en vis Højtidelighed; men isærdeleshed Opskjæringen og Sønderlemmelsen af den slagne Hjort. Skovvogteren fik sit bestemte Stykke, ligeledes Hundene, og selv Fuglene fik deres Deel, bestaaende af Brystbrusken, der kaldtes „Ravnens Been". Tuber-ville siger at have seet en Ravn, som altid indfandt sig naar en Hjort fældedes, og skreg saalænge, til den fik sit sædvanlige Stykke.

4) „Hvo, som her første Fjende slaar, Hans Folk i Kampen Seier faaer."

Skjødnt dette Udsagn her anføres som et Orakelsvar af Taghairm, ansaaes det altid som et godt Tegn for den af de stridende Parter, som først kunde dræbe en af Fjendernes Folk. Høilænderne vare saa betagne af denne Fordom, at de før Slaget ved Tippermoor,²⁴⁸

under Montroses Anførsel, myrdede en værgeløs Hyrde, som de om Morgen traf paa Marken.

5) Alice Brand. Dette lille Alfesagn, siger Digteren, er grundet paa en mærkværdig dansk Ballade, som han har fundet i Anders Sørensens „Danske Kjæmpeviser", trykt 1591 og omtrykt 1695, og dediceret til Dronning Sophie af Danmark. Det maa vel være Visen om „Bondens Hustru i Villenskov", der rigtignok er meget frit behandlet af W. Scott.

6) „Han d er p aa h o i l an d s k Kost ham bod. Haardt presset, tørret Dyrekjød."

Hoilænderne pleiede at tilberede Hjortekjød paa en meget simpel Maade. Et Stykke raat Kjød af det nys fældede Dyr, lagdes mellem to Træklodser, stærkt sammentrykte, saa at alt Blod udpressedes, hvorefter Kjødet blev haardt, tort og aldeles hvidt, samt var, uden videre Tilberedelse, skikket til at opbevares og spises. En fransk Adelsmand, Vidamen af Chartres, der i Edvard den VI's Tid var Gidsel i England og tillodes at gjøre en Reise i Skotland, roser hoiligt dette Næringsmiddels Velsmag og Kraft.

Til femte Sang.

1) „Min brave G a ei". Den skotske Høilænder kalder sig selv „Gael" eller Gaul, og benævner Lavlænderne „Sassenachs" eller Saxere.

2) „Mens Albany i laante Baand," etc. Der er knapt i hele Skotlands Historie en mere urolig Periode end den, der fulgte efter Slaget ved Flodden, og som indbefattede James den Femtes Mindreaarighed. Gamle Feider udbrod paany, og hver Tvist, som opkom blandt den uafhængige Adel — hvilket dagligt forefaldt —, gav Anledning til fornyet Blodsudgydelse.

3) „Skal Gaelen, Arving til det Hele, Med stærke Haand og Byttet dele."

Et „Creagh" eller Plyndringstog, ansaaes aldeles ikke som van-hædrende; tvertimod sogte en ung Clanschef, som opnaaede Myn-²⁴⁹

dighedsalderen, altid at udmærke sig ved et saadant Foretagende, enten mod en tilgrændsende Stamme, hvortil de blodige Feider stedse gav Paaskud, eller mod „Saxerne", Lavlænderne, for hvilket ingen Apologi behøvedes, da Gaelerne, ifølge gammel Tradition, ansaae sig som Lavlandenes oprindelige Herrer.

4), „Jeg vilde saa — Dig vise kun det Rør, hvorpaa" etc. Dette Træk, er, som saa mange andre i dette Digt, laant fra Virkeligheden, for at betegne de gamle Gaelers Charakter. Høilænderne vare, som de fleste lignende Folkeslag, ofte rede til at vise det største Ædelmod, afvexlende med grusom Hævn og Troløshed. Følgende lignende Tildragelse anfører Forf. efter sikker Tradition: I Begyndelsen af forrige Aarhundrede foruroligedes Invernes-shire af John Gunn, en berygtet „Cateran", eller høilandsk Røver, der hævdede „black mail" lige op under Provinds - Hovedstaden Invernes's Mure, hvorfor en Garnison blev lagt i denne Byes Borg. En Officer, som anførte et lidet Detachment, der skulde convoyere til Inverness en Sum Penge, bestemte til Garnisonens Lønning, blev ved en uforudseet Hændelse nødsaget til at tage Nattekvarter i et usselt Værtshuus. Da Natten faldt paa, traadte en Fremmed i høilandsk Dragt ind i det samme Huus. Da særskilte Bekvemmeligheder ikke var til at erholde, bød Engelskmanden den Fremmede at deltage i sit Aftensmaaltid, hvori denne, efter nogen Vægning, samtykkede. Under Samtalen fandt Officeren, at Højlænderen kjendte nøie alle Egnens Passe og Veie, og bad ham derfor ledsage sig den følgende Morgen, idet han ikke lagde Dolgsmaal paa sin Frygt for den berygtede Fribytter, John Guun. Høilænderen betænkte sig et Øieblik, men lovede derpaa frivillig at være hans Fører den næste Dag. De gav sig da paa Veien næste Morgen. Ved Ankomsten til en mørk og ensom Dal faldt Samtalen atter paa John Gunn. „Kunde I have Lyst til at- see ham?" spurgte Høilænderen pludseligt, og, uden at vente paa Svar, peb han, hvorpaa den engelske Officer og hans lille Følge med Eet saae sig omringet af en Trop velbevæbnede Høilændere, hvis Antal gjorde al Modstand umulig. „Fremmede", vedblev nu Føreren, — „Jeg er netop den samme John Gunn, som I, og det ikke uden Grund, frygtede for skulde anholde Eder. Jeg kom igaaftes til Værtshuset blot i den Hensigt at udforske, hvilken Vei I agtede

at tage, og vilde saa siden, med mine Kammerater, befrie Eder fra det Eder anbetroede Gods. Men jeg kan ikke svigte den Tiltro, I har viist mig, — og da jeg nu har overtydet Eder om, at I er i min Vold, lader jeg Eder uplyndret og uskadt færdes videre." Han underrettede nu Officeren om den Vei, denne burde tage, og forsvandt med sit Folk lige saa hastigt, som dette var fremkommet.

5) „Hvor Roma, Verdens Dronning bold," etc. Den Strom, som kommer fra Vennachar (den nederste af de trende Søer-), flyder gennem et fladt Myrland, kaldet Bochastle. Paa en lille Høide, kaldet „Dun of Bochastle", sees her Levninger af en Fæstningsvold, der troes at have været en romersk Leir.

6) „See, uden Fordel staaer jeg her," etc. I forrige Tider var man ved Dueller ikke altid saa nøieregnende med Lighed i Vaaben, som det nu ansees nødvendigt. Det er vel saa, at Kampdommeren ved offentlige Tvekampe søgte at tilveiebringe en fuldkommen Lighed i Fordele mellem de Stridende, men i private Dueller var det anderledes. I den blodige Duel mellem Quelus (den franske Konge Henrik den Tredies Yndling) og Anraguet, med to Sekundanter paa hver Side, fra hvilken blot to Personer kom bort med Livet, beklagede Quelus sig over, at hans Modpart havde medtaget Dolk, hvormed han afparerede Stødene, medens Quelus til Pareren maatte benytte sin venstre Haand, som derved haardt saaredes. Men Anraguet svarede: „Du har gjort meget ilde, som har glemt din Dolk hjemme, thi nu ere vi her forat slaaes, og ikke forat tvistes om Ulighed i Vaaben." Derimod opførte en yngre Broder af Huset Aubanye ved et lignende Tilfælde sig mere ædelt, thi han kastede Dolken bort, da hans Modpart forekastede ham denne Ulighed i Vaaben.

7) „Det ilde var for Roderik Dhu, Han havde kastet Skjoldet nu."

Et rundt Skjold af et let Slags Træ, overtrukket med tykt Oxe-læder, der fæstedes med Kobber- eller Jernnagler, var en uundværlig Del af en Høilænders Krigsrustning. Ved Anfald af regulært Infanteri modtog dette Skjold Stødet af Bajonetterne, som fæstede sig deri, hvorefter Bjergskotten med sit Slagsværd anfaldt den værgeløse Soldat.²⁵¹

8) „Fitz-James en Fægter var saa bold," etc. Brug af Forsvarsvaaben, især Skjoldet, var endnu almindelig paa Dronning Elisabeths Tid, skjøndt nu og da Kaarden alene ogsaa synes at have været benyttet. Paa Kontinentet havde Kaarden alt længe fortrængt Skjold og Sværd i private Dueller. Fægtemestrene vare sædvanligviis Italienere, hvilke holdt sin Kunst saa hemmelig, at de ei vilde tillade Nogen at være tilstede ved Underviisningen, undtagen Lærlingen; ja før Lektionens Begyndelse undersøgte de Skabe, Senge og andre Steder, hvor de tænkte

nogen uberettiget Tilskuer kunde være skjult.

9) „I Taarne, i hvis dunkle Baand

En Douglas faldt for Kongens Haand, Du Sorgns Høi," etc. Stirling Castle besudledes ofte med adeligt Blod. Kong James den Anden ihjelstak der med egen Haand William, den ottende Greve af Douglas, medens han befandt sig der under givet Leide. Hertugen af Albany, Duncan, Greve af Lennox, hans Svigerfader og to Sønner, Walter og Alexander Stuart, henrettedes i Stirling Aar 1425. De halshuggedes paa en Høi udenfor Slotsmuren, men som hang sammen med Høien, hvorpaa Slottet staaer, og hvorfra de kunde see deres egen faste Borg Doune og deres vidtstrakte Eien-domme. Denne Høi kaldtes siden „Halshugningsbakken".

10) „Jeg g jætter, Borgerskabets Lag Med Lege feire denne Dag," etc.

Hver Kjøbstad i Skotland af nogen Betydenhed og endnu mere de store Stæder havde deres Maalskvdningsfester, hvor man kappedes om Prisen saavel i Kunsten at skyde med Bue, som i Brydning, Kasten, og andre hin Tids gymnastiske Øvelser. James den Femte deltog selv gjerne i disse Folkets Forlystelser, hvilket skaffede ham Navn af „Folkekongen", eller rex plebeiorum, som Leslie oversatte det. Den sædvanlige Priis for bedste Skud var en Sølv-piil, og adskillige saadanne Priispile forevises endnu.

11) „Robin Hood med al sin Hær," etc. „Robin Hood", den bekjendte Røver, som W. Scott ogsaa har benyttet i Ivanhoe, forestilledes, med de mærkeligste Personer i hans Bande: som Broder Tuck, Mø Marian, Scarlet og Muteh, etc., af dertil udklædte Personer ved alle Folkelystigheder; og skjøndt disse Maskerader²⁵²

ved Reformationen i Skotland strængt bleve forbudte, vare de, trods Forbudet, endnu i Brug 1592.

12) „Men Kongen — gav Pilen til sin gamle Ven Saa ligegyldig, som om han Den rakte til en ringe Mand" Den i Digtet forekommende Douglas er en opfundet Personlighed, supponeret Onkel til Jarlen af Angus. Men Kongens Adfærd, under lignende Omstændigheder, som de i Texten anførte, ved et uformodet Mode med Lairden af Kilspindie, en af de banlyste Douglas'er, er en virkelig Begivenhed, fortalt ved Hume of Godswerth, og her lagt til Grund for Digtningen.

Til sjette Sang'.

1) „Ei for sit Hjem drog Disse Sværd," etc. Den skotske Krigshær bestod hovedsagelig af den høiere Adel og Rigs-Baronerne, tilligemed deres Vasaller, der af dem indehavde .Tord mod Lehnsplicht. Den patriarkalske Indflydelse, som de høilandske Høvdinger havde over sine Claner, var af en anden Art, og ofte i Strid med Fendallovene, idet den grundede sig paa patria potestas, Fadermagten, hvilken Høvdingen udøvede som Repræsentant for hele Ættens Stamfader, og som adlødtes villigere end Lehnsherrens Befalinger. James den Femte skal have været den Første, som, foruden denne Vasalhær, underholdt en liden Trop hvervede Soldater, der, under Navn af „Fodfolket", udgjorde hans Livvagt,

2) „Nu har du Strengespil og Glut, Skaf dertil dig en Abekat

Og tag saa Gjoglerlivet fat." Jongleurerne eller Gjoglerne pleiede at benytte forskellige Midler for at more Folket og lokke Tilskuere til sig. Den saakaldte „Gleemaiden" (Glædespige) var en uundværlig Person ; hendes Hverv var at tumle og dandse. I den Angelsaxiske Oversættelse af Marci Evangelium anføres ogsaa , at Herodias „hjulede og²⁵³

tumlede" for Kong Herodes. Af skotske Retsakter for Aar 1687 erfares, at disse stakkels Dandserinder endnu den Tid vare deres Mesters Trælkvinder. Aben var ogsaa et nødvendigt Medlem af Gjøglerbanden, og forlystede Tilskuerne med alleslags morsomme Kunster og Grimacer.

3) „Den stolte Sang, som priser kjækt Vor Seier over Dermids Slægt," etc.

Man har mange Beretninger om Personer, der vare saa hengivne til visse Melodier, at de begjærede at høre dem paa deres Dødsleie. En saadan Anekdot anføres af Ridderen af Glenriddel, i hans Samling af Grændseboernes Melodier, om et Stykke, som kaldes „Dandling of the Bairns" (Børnenes Visselulle) og hvilket en Laire! fra

Galloway havde ladet spille for sig under sin Døds kamp. Det berettes ligeledes at en Fribytter, medens han sad i Fængsel, komponerede et Stykke, som han spillede da han gik til Galgen. En lignende Historie meldes om en Walesisk Barde, som paa sin Døds seng forfattede og spillede en Vise.

4) Slaget ved Beal' an Duine. En Træfning har virkeligt fundet Sted ved et Pas af dette Navn i Trossachs - Egnen, og som endte med den i Texten anførte mærkelige Hændelse. Dette Slag forefaldt dog meget senere, end i James den Femtes Tid. I et Aar 1806 udkommet Skrift, kaldet: „Sketolj of the scenery near Callender", findes følgende Beretning derom: „Paa denne skovbevoksede O pleiede Landfolket at gemme sine Koner, Børn og Løsøre for Cromwells rovlystne Soldater, da disse faldt ind i Landet. Disse Soldater, der ikke vovede at klavre op ad Stigerne ved Søstranden, gjorde en Omvei gennem Trassochsskoven, paa hvilken Marsch deres Bagtrop heftigt anfaldtes af Bønderne, der nedskjød En af Soldaterne. Forat hævne dette, besluttede de at indtage Øen, voldtage Kvinderne og myrde Børnene. I denne grusomme Hensigt svømmede en Soldat ud til Øen, for at hente til sine Kammerater den Baad, der havde fart Kvinderne og Børnene til deres Fristed. De øvrige Soldater stode triumferende paa Stranden og ventede hans Tilbagekomst; men, i det Samme han lagde Haanden paa en Klippe forat stige iland, drog en der staaende Kvinde frem et Sværd, som hun havde skjult under Forklædet, og afhuggede hans Hoved med et eneste Hug. Da hans

Kammerater saa denne hans Dlykke, opgav de alle Hævntanker og skyndte sig saa fort de kunde bort fra dette farlige Sted. Amazonens Sønnesøns-Søn levede endnu den Tid, dette Digt første Gang udgaves, ved Broen Turk, og bevidnede med forskellige Andre Anekdotens Sandhed. Heltindens Navn var Helen Stuart.

5) „Tin oh ei". En Kreds af Jægere, som, ved at omslutte ét stort Rum, og derpaa lidt efter lidt gjøre det trangere, bragte sammen store Hobe af Dyr, hvilke sædvanligviis gjorde fortvivlede Anstrengelser for at bryde gennem Tinchelen.

6) „Og Snowdouns Ridder Kongen er". Denne Opdagelse turde erindre Læseren om det smukke arabiske Sagn om Haroun Alraschid. Trækket er dog ikke laant af denne Historie, men af skotsk Tradition. James den Femte nærede saa ædle og gode Hensigter, at hans romantiske Eventyr blive undskyldelige, om end ikke agtværdige. Han pleiede ofte streife omkring i Omegnen af sine Slotte, dels forat tilsee, hvorledes Retfærdigheden haand-hævedes, dels i den mindre priselige Hensigt at søge Elskovseventyr. Man har tvende fortræffelige komiske Viser, der siges at være grundede paa et Par Elskovseventyr, han bestod medens han vandrede omkring forklædt som Tigger. En anden Begivenhed, der skal have fundet Sted i Landsbyen Cramond, tæt ved Edinburgh, havde nær kostet ham Livet. Han havde paa dette Sted vidst at gjøre sig elsket af en Pige af lavere Stand; men nogle Karle, der enten vare hendes Slægtninger eller Tilbedere, havde lagt sig i Baghold for den forklædte Monark, da han vendte tilbage fra det hemmelige Møde. James, som af Naturen var modig og desuden en duelig Fægter, forsvarede sig tappert med sin Klinge. En Bonde, der holdt paa at tærsk i en nærliggende Lo, horte Larmen, sprang til, kastede sig paa den Svageres Side, og slog saa kraftigt om sig med Pleilen, at Angriberne tog Flugten, bogstaveligt „vel tærskede". Siden førte han Kongen ind i Loen, hvor den høie Gjæst forlangte Vadskevand og Haandklæde for at aftvætte Mærkerne efter Slagsmaalet. Efterat disse Fornødenheder med nogen Besvær vare bragte tilveie, søgte James at udforske hvad hans Befrier ansaae for den største jordiske Lvkke, og fandt snart, at hans Ønsker indskrænkede sig til Eiendomsretten over Gaarden Braehead, hvor han arbeidede som Huusmand. Denne Eiendom

var lykkeligviis Krongods, og James tilsagde Bonden at besøge sig' paa Slottet, hvor han skulde spørge efter „Guidman" (det vil sige Husbonden) paa Ballangiech, under hvilket Navn Kongen ved Hoffet var kjendt paa sine Omvandring, og som svarede til Haroun Alraschids „Il Bondocani". Bonden indfandt sig rigtigt, og fandt til sin store Forbauselse at han havde reddet Monarkens Liv, samt erholdt kongeligt Forleningsbrev paa Gaarden Braehead, med den Forpligtelse, altid at have et Vadskefad og Haandklæde i Beredskab, naar Kongen passerede Cramonds Bro. Denne Bonde blev Stamfader til den hæderlige Slægt Howison af Braehead, hvis Afkom, paa Kvindesiden, endnu indehave Eiendommen med samme Forpligtelse.

7) — — — „Det er sagt

Fra gammel Tid, at Stirling Slot Ved Navnet Snowdoun kjendes godt." William af Worcester, som skrev henved Midten af det femtende Aarhundrede, kalder Stirling Castle: „Snowdoun".

Digitaliserad av Projekt Runeberg och publicerad på <http://runeberg.org/pigenved/>.

Konverterad till .pdf, .epub, .mobi och .txt av Arkivkopia och publicerad på
<https://arkivkopia.se/sak/runeberg-pigenved>.

Filen skapad 2018-12-17 15:02:06.681541